

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний
університет»,
Литовський університет медичних наук
Чжецзянський педагогічний університет
Університет Нінбо
Університет Алеппо

**ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ
КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ**

Матеріали
Міжнародної науково-методичної конференції
(11 – 12 квітня 2019р.)

Харків
2019

Затверджено до друку рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (Протокол № 4 від 25 березня 2019р.)

Конференція зареєстрована в УкрІНТЕІ МОН України (Посвідчення № 636 від 18 грудня 2018 р.)

Редакційна колегія:

Крейдун Н. П., кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету психології ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Комишан А. І., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,, в. о. зав. кафедри педагогіки факультету психології ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Пасинок В. Г., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету іноземних мов, академік Академії наук вищої освіти України, головний редактор фахового видання «Наукові записки кафедри педагогіки» ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Іваненко Л. О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, начальник Управління якості освіти ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Лутасєва Т. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Яворовська Л. М., кандидат психологічних наук, доцент, заступник декана факультету психології з наукової роботи ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Адреса редакційної колегії: 61022, Харків, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, факультет психології, кафедра педагогіки, к. 612.

e-mail: kaf_ped@i.ua

ЗМІСТ

Gintaras Januzis	
THE IMPORTANCE OF ACADEMIC ETHICS IN THE PRACTICE OF THE UNIVERSITY LECTURER	9
Альсадун М. А.	
СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЖУРНАЛІСТА	12
Ахмад Гарибо Гарибо	
КОМПЕТЕНТНОСНЫЙ ПОДХОД В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ АРАБСКОГО МИРА	15
Берднік П. Г., Бабакішієва Є. Н.	
НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ПІДГОТОВЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ	18
Брославська Г. М.	
СТУДЕНТ, ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	21
Бурдаєв В. П.	
КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЇХ ОЦІНКА ЗА ДОПОМОГОЮ ЕКСПЕРТНО-НАВЧАЛЬНОЇ СИСТЕМИ	23
Ван Цзін І.	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗВО КНР У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ДИСЦИПЛІН	26
Вигранка Т.В.	
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ	29
Гнатченко Н. В.	
КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	32
Давиденко Т. В., Дмитрієв С. С., Лутаєва Т. В.	
ПРОБЛЕМА ВИХОВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДШИНІ А. М. КРАСНОВА .	35
Доценко С. І.	
«ОДИНИЦЯ ЗДАТНОСТІ» У КОМПЕТЕНТІСНОМУ ПІДХОДІ	39
Друганова О. М, Мартиненко І. І.	
РОЛЬ KEY-ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ	

КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ	42
Єсіпова О. О. ВПЛИВ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА НА ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	46
Жерновникова О. А. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ MOODLE ..	48
Зуєв І. О. ТРЕНІНГ РОЗВИТКУ ВІЗУАЛЬНОСТІ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ	51
Карпова Л. Г. КВАЛІМЕТРИЧНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА	54
Комишан А. І., Банделет К. О. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ	57
Комишан А. І., Власенко К. О. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНИХ СФЕР ..	61
Комишан А. І., Короп А. О. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ	65
Комишан А. І., Мацак Я. О. ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»	69
Комишан А. І., Мінська М. С. КОНТРОЛЬ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЗАСВОЄННЯ РОЗДІЛІВ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА» У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»	73
Комишан А. І., Швачка Д. В. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНЯ НА ПАРИТЕТНІЙ ОСНОВІ	77
Коркішко О. Г. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ	81

Кравченко Г. Ю. УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ РОЗВИКОМ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ	84
Крейдун Н. П., Невосенна О. А., Яворовська Л. М. САМООРГАНІЗАЦІЯ ТА САМОЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ СТУДЕНТІВ: ПОГЛЯД ПСИХОЛОГА	86
Лешньова Н. О., Павлова Л. В. УСПІШНІСТЬ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ	90
Лю Чан ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗВО КНР У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН	93
Майковська В. І. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНО- ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ В СИСТЕМУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УКРАЇНІ	96
Манойло І. С. ВИВЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ ЯК ПОКАЗНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	99
Мозгова Т. П., Лещина І. В., Федорченко С. В., Гайчук Л. М., Стрельнікова І. М. НЕМЕДИЧНЕ ВЖИВАННЯ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	103
Наливайко О. О., Герасимова А. С. АНАЛІЗ ЛІНГВО-ДИДАКТИЧНИХ ПОМИЛОК В ПІДРУЧНИКАХ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	105
Наливайко О. О., Землін Ю. С., Домнічева Л. О., Вакуленко А. І. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ STOP MOTION У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	108
Наливайко О. О., Ільвакова А. О., Рябушенко О. І., Умеренкова К. М. ТЕХНОЛОГІЯ STOP MOTION ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ	112
Наливайко О. О., Наливайко Н. А., Вороніна В. А. STOP MOTION ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ	114
Наливайко О. О., Негода Л. О., Теняєва А. О., Фоміна В. Ю. МОБІЛЬНИЙ ДОДАТОК WORD BIT ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ	117

Наливайко О. О., Панова А. С. STOP MOTION ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ІНТЕРЕСУ ДО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	120
Наливайко О. О., Резніченко Г. І., Бондаренко А. Ю., Кудасєва О. О., Кулакова І. С. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ДОДАТКІВ QUIZLET ТА GOOGLE CLASSROOM ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕТНІСНОГО ПІДХОДУ	124
Наливайко О. О., Шамрай Г. Р. ЕВОЛЮЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ STOP MOTION	127
Нікольський С. Б. ДИДАКТИЧНІ ПРОГРАМНІ ЗАСОБИ ПІДТРИМКИ НАВЧАННЯ ПРОГРАМУВАННЯ	130
Овсяннікова Г. В., Лутаєва Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	133
Овчаров О.В. НИЗЬКА ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВИЩОЮ ШКОЛОЮ УКРАЇНИ, ЯК НАСЛІДОК НЕХТУВАННЯ СТАТУСОМ ПЕДАГОГА	136
Оленчук О.В. РОЗВИТОК ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ МЕДИКО-ТЕХНІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖА	139
Онипченко П. М., Невзоров Р. В. ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЛЬОТНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	142
Панасенко Е. А., Цветкова Г. Г. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ	145
Панфілов Ю. І. ДУАЛЬНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	149
Пінчук І. О. КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ЯК СКЛАДНИК МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	155
Пісклова П. В., Балюк А. С., Боченко О. В. ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ЗАНЯТТЯ:ЗА ЧИ ПРОТИ?	158

Пономарьов О. С. ПРОФЕСІЙНА І СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ ЯК ЗАВДАННЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ	161
Попенко Н. В. ГОТОВНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	164
Почуєва О.О. ЄВРОПЕЙСЬКІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	167
Раковська А. С. ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР	170
Рибалко Л. С., Жозе да Коста Г. О. ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ТВОРЧОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ОСВІТЯН У КОНТЕКСТІ «НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»	173
Рудакова О. В., Рудакова Е. И., Лутаева Т. В. РЕАЛИЗАЦІЯ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ФАРМАЦЕВТОВ	176
Саяпіна С. А. ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	180
Селегень М. В. ВИБІР МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ РОЗРАХУНКОВИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ	183
Старченко Н. Ю. РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ПРОЦЕСІ САМОВИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОСОФСЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЇХ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ	186
Сунь Цзінцю МЕТОД СУЗУКІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КНР	189
Тань Сяо КИТАЙСЬКА НАРОДНА ОПЕРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗВО КНР	191
Твердохлеб Т. С. НАПИСАНИЕ ВЫПУСКНЫХ РАБОТ ПО ПЕДАГОГИКЕ КАК ПУТЬ ФОРМИРОВАНИЯ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ КИЕВСКОЙ ДУХОВНОЙ АКАДЕМИИ (КОНЕЦ ХІХ – НАЧАЛО ХХ ВЕКА)	194

Тінькова Д. С. ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ МАШИНОБУДІВНОГО ПРОФІЛЮ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕМИ «МНОГОГРАННИКИ»	197
Фоменко Г. Р., Ряпухін В. М., Саркісян Г. С., Синовець О. С. ІНОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ НАПРЯМКУ «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»	200
Цзі Іпін ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФОТОХУДОЖНИКІВ У ЗВО КНР	203
Чень Хуейхуей ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ- МУЗИКАНТІВ У КНР ТА УКРАЇНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ	206
Чень Цзін ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ШКІЛ В КНР ЗАСОБАМИ НАРОДНИХ ТАНЦІВ	209
Чепурко І. П. ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	212
Шведова Я. В. УМІННЯ ВЧИТИСЯ ЯК ВАЖЛИВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА	215
Шведова Я. В., Дзекун Е. И. ПРОБЛЕМЫ ЭЙБЛИЗМА, СЕКСИЗМА И МИЗОГЕНИИ И ИХ РЕШЕНИЕ В РАМКАХ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА В ОБРАЗОВАНИИ	219
Шевченко Н. С., Головка Т. О., Раковська Л. О., Євдокимова Т. В., Ржевська О. О., Череднікова Т. Ю., Шлеєнкова Г. О., Кирь'янчук Н. В., Кадук Д. Є. УПРОВАДЖЕННЯ РІЗНИХ ФОРМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ОКРЕМОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	223
Штефан Л. В. АВТОРСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ САЙТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО ФАХІВЦЯ	225
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	229

Gintaras Januzis DDS, DMS, PhD

Department of Maxillofacial Surgery

Medical Academy of Lithuanian University of Health Sciences

THE IMPORTANCE OF ACADEMIC ETHICS IN THE PRACTICE OF THE UNIVERSITY LECTURER

The university's academic community has a special status. One of the goals and meaning of the university is to create conditions for the change of academic hierarchical status. A lecturer in the multi-level organizational structure forms the link between a student and the highest administrative, scientific and pedagogical level. The structure of the academic community is very sensitive to the ethics of inter-university relations.

A university lecturer is always a specialist of a narrow profile, a scientist, a researcher. The pedagogical staff of the university has not always acquired special pedagogical education and preparation. There are common departments of educational sciences in various universities where first years students are taught to study. And what about learning to teach? Looking at the structure of European universities in which biomedical sciences are taught, only 76% of them have departments of education. The pre-employment training of young lecturers makes only 15% in all universities. This means that young lecturers learn to become similar to their own lecturers. Sometimes it becomes a faulty circle because it limits the improvement of the system itself.

Academic ethics is based on a code of ethics and fundamental ethical principles, but relationships in the initial stages (between a lecturer and a student) reflect the ethics of the whole system and even have a significant influence on its formation.

One of the main problems in higher education is unfair behavior. This problem is considered to be relevant in most universities around the world. What

determines the academic dishonesty of students and lecturers? The most common causes are the inability to plan time, the necessity of successful completion of the task, the excessive amount of learning load, the perception that plagiarism is tolerated and similarly when students are not properly acquainted with the requirements and rules. There are cases when educators themselves create conditions for copying or otherwise cheating during tests. However, the worst assumption for such behavior is unfair examples of lecturers and the demonstration of double standards. Students often ask whether fair behavior is always worth their efforts. The ethical principles of the primary community chain have the greatest influence on the image of the entire university.

In teaching practice there are a number of communication aspects that should be regulated by ethical principles. Common communication problems are: excessive formal communication, familiarity, harassment, disrespect, prejudice and judgment, etc. Sometimes these negative attributes are specific to individual lecturers and are related to the personal qualities of a lecturer, but the biggest problem is when perverse behaviors and attitudes become a system. Personal qualities can always be changed by the influence of the community: remarks, training, and, if necessary, penalties. When the whole system gets “sick“, only the marginal elements of the hierarchy can influence it: management or students. Administration may have sufficient one-man effect, while students must express a collective attitude and demand changes. Students’ demands may be resisted by the academic community, but they must be assessed and accepted objectively by the university administration. Only then effective changes might be expected to occur.

Conclusions:

1. Lecturers’ pedagogical training and development remains a relevant issue of the educational process of higher education.
2. Unfair behavior is characteristic not only of students, but also of lecturers who partly shape students’ behavior.
3. The academic community is responsible for identifying and tolerating violations of academic ethics at any level.

Sources.

1. Abbott, L., Siskovic, H., Nogues, V., and Williams, J. G.. (2000). Student assessment in multimedia instruction: Considerations for the instructional designer. Retrieved June 11, 2002 from Eric on-line database (ED 444 516) on the World Wide Web: <http://newfirstsearch.oclc.org>
2. Oancea A., Orchard J.. The Future of Teacher Education, 2012, *Journal of Philosophy of Education* 46 (4):574-588
3. Brown, B.S.: 1996, 'A Comparison of the Academic Ethics of Graduate Business, Education, and Engineering Students', *College Student Journal* **30**, 294-301.
4. Graham, C., Cagiltay, K., Lim, B., Craner, J., and Duffy, T. M.. (2001). Seven principles of effective teaching: a practical lens for evaluation online courses. Assessment. Retrieved June 11, 2002, from <http://ts.mivu.org/default.asp?show=article&id=839>
5. Nahai R., Österberg S., Higher Education in a State of Crisis: A Perspective From a Students' Quality Circle., 2012, *AI and Society* 27 (3):387-398.
6. Niels, G. J. (1997). Academic practices, school culture and cheating behavior. Retrieved on June 11, 2002, from <http://www.hawken.edu/odris/cheating/cheating.html>
7. Taylor, B. (n.d.). Academic integrity; A letter to my students. Retrieved on June 16, 2002, from http://www.academicintegrity.org/pdf/Letter_To_My_Students.pdf
8. Brown, B.S.: 1996, 'A Comparison of the Academic Ethics of Graduate Business, Education, and Engineering Students', *College Student Journal* **30**, 294-301.

СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЖУРНАЛІСТА

Глобальний вплив інформаційних ресурсів на діяльність журналістів визначається як новий феномен і заслуговує уваги з боку педагогічної науки. Особливого значення у цьому контексті набуває необхідність формування у журналістів соціально-інформаційної компетентності. Саме вона співвідноситься зі сферою інформаційної діяльності людей у суспільстві, тобто з реалізацією всієї сукупності інформаційних процесів, які використовуються людиною. Однак на сьогодні існує суперечність між розвиненістю наукових підходів з формування соціально-інформаційної компетентності для різних професійних сфер і недостатньою розробленістю її структури для журналістської професії.

Мета статті полягає у визначенні структури соціально-інформаційної компетентності майбутніх журналістів.

Проблема професійної підготовки журналістів знайшла своє висвітлення у дослідженнях таких науковців, як А. Бобков, Р. Бухарцев, В. Горохов, О. Дорошук, В. Здоровага, М. Кім, С. Корконосенко, К. Маркелов та інших. Аналіз цих першоджерел дозволив нам визначити соціально-інформаційну компетентність майбутніх журналістів як інтегративну якість особистості, що характеризує її здатність відбирати, переробляти, трансформувати інформацію і дозволяє організувати професійне спілкування на основі використання сучасних комунікативних технологій.

У теорії систем структура розуміється як «сукупність стійких зв'язків між елементами системи, які забезпечують цілісність системи та тотожність самій собі» [3, с. 109]. Виходячи з цього, ми розглядали структуру соціально-

інформаційної компетентності майбутніх журналістів як сукупність таких компонентів, які дозволяють системно доповнюючи один одного гарантовано забезпечити умови для реалізації цієї компетентності у практичній діяльності. Поглиблений аналіз наукової літератури (І. Михайлин, О. Нерух, В. Олешко, Є. Проніна, Є. Прохоров, О. Самарцев, Л. Світич) дозволив розглянути структуру соціально-інформаційної компетентності майбутніх журналістів через сукупність мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та особистісного компонентів. Схарактеризуємо кожен з них.

Мотиваційний компонент має за мету забезпечення у майбутнього журналіста сформованості інтересу до соціально-інформаційної сфери та мотивів щодо вдосконалення інформаційної та комунікативної діяльності

Когнітивний компонент передбачає сформованість у майбутнього журналіста глибоких знань щодо видів, специфіки, особливостей реалізації інформаційних та комунікаційних технологій, які використовуються в сучасній журналістській практиці; а також знання вимог та норм, що регламентують інтелектуальну діяльність майбутнього журналіста

Діяльнісний компонент забезпечить майбутнього журналіста вміннями з пошуку, збирання, представлення, передавання інформації; вміннями аналізувати інформацію, отриману з різних джерел за допомогою інформаційних технологій і синтезувати з неї нові знання, що у підсумку дозволить йому ефективно здійснювати особистісну та колективну діяльність в інформаційному просторі.

Особистісний компонент передбачає сформованість у майбутніх журналістів особистісних якостей, необхідних для успішної реалізації соціально-інформаційної компетентності, а саме, відповідальності, самостійності, ретельності, організованості, наполегливості.

Нам імпонує думка І. Артамонової, яка вважає, що під впливом медійних технологій створюється новий тип журналістського професіоналізму, журналістові сьогодні треба бути компетентним та конкурентоздатним у сфері нових інформаційних засобів [1, с.20]. Маємо

переконання, що досягти цього цей фахівець зможе за умови організації його професійної підготовки на рівні сучасних вимог. Для цього необхідно переглянути методологічні та практичні підходи для реалізації цього процесу. Ми погоджуємось з тим, що «в сучасних умовах ефективність розвитку творчого потенціалу майбутніх журналістів можна суттєво підвищити, якщо на основі теоретико-методологічного обґрунтування розробити та впровадити різноаспектну й різнорівневу педагогічну концепцію, експериментально-дослідну модель та науково-методичну систему її поетапного забезпечення [2, с.519]. Вирішення цих питань знаходиться серед напрямів нашого подальшого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Артамонова І. С. Професіоналізм журналіста: трансформація поняття. *Наукові записки Інституту журналістики: науковий збірник* / за ред. В. В. Різуна ; КНУ ім. Тараса Шевченка. К., 2008. Т. 30 (січ. – берез.). – С. 18 – 22.
2. Дяченко М. Д. Концептуальні засади розвитку творчого потенціалу майбутніх журналістів як передумови формування професіоналізму. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип. 29 (82). С. 513 – 521.
3. Сурмин Ю. П. Теория систем и системный анализ: [учеб. пособ.]. К. : МАУП, 2003. 368 с.

УДК 37.02

Ахмад Гарибо Гарибо,

г. Алиппо, Сирийская Арабская Республика

КОМПЕТЕНТНОСНЫЙ ПОДХОД В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ АРАБСКОГО МИРА

Знания являются основой любого общества. Знания – это жизненная сила развития в любой стране, образование – это одно из немногих людских ресурсов, которое никогда не умирает [1].

В Сирии семь государственных университетов. Первыми из них являются Университет Дамаска (1923) и Университет Алеппо (1958). Один Университет предоставляет услуги дистанционного обучения. В Сирии семнадцать частных университетов, академий и институтов среднего и высшего образования, которые принадлежат к различным министерствам и государственным органам, кроме Министерства высшего образования.

В сирийских государственных университетах существует несколько систем обучения: полный рабочий день – параллельное обучение – открытое образование.

Университет Алеппо – второй университет в Сирии после университета Дамаска. Это один из ведущих научных и популярных арабских университетов. В университете Алеппо в 2011-2012 учебном году было больше 126861 студентов, около 3737 аспирантов, более 1300 преподавателей [5].

Университет Алеппо имеет 20 факультетов и высший институт языков, Высший институт научного наследия, 10 институтов, 17 образовательных центров, 6 образовательных больниц [6]. Одним из направлений его стратегического развития является сотрудничество со многими научными учреждениями в том числе с Украиной. Здесь компетентность будущего специалиста рассматривается как эффективность и способность выполнять ряд конкретных, четких и измеримых задач в рамках деятельности. Следует

при этом отметить, что эффективность означает для работника обеспечение его удовлетворительной и надлежащей работы, предоставление ему соответствующих полномочий с четким определением компетенций, а также участие в решении проблем и создание возможностей для продвижения по службе.

В своей деятельности университет Алеппо, исходя из того, что высшее образование является мощным двигателем для построения лучшего сирийского общества, повышения производительности и роста страны. Поэтому, много внимания уделяется формированию у студентов передовых знаний, навыков и компетенций посредством фундаментальных и прикладных исследований. Существует так называемая система взаимосвязанных субъектов: образовательные учреждения взаимодействуют друг с другом и с работодателями, с компаниями и исследовательскими институтами, а также поставщиками ранних услуг.

Одним из приоритетных направлений университетов арабского мира является подготовка специалистов таким образом, чтобы они могли вписаться в мир, в котором спрос на рутинную работу постепенно исчезает, поскольку машины и информационно-коммуникационные технологии (ИКТ) заменяют работников, а спрос на креативное мышление растет. Поэтому, помимо своей первой функции в университетском образовании и обучении, сирийские университеты играют важную роль в обучении на протяжении всей жизни.

Качественная информация является еще одной важной областью для связи университетов с миром рынка труда. Учебные планы основаны на согласованных общих результатах и результатах профессионального или технического образования, подготовленных сектором высшего образования в партнерстве с работодателями и другими основными заинтересованными сторонами. В вузах большое внимание уделяется профессионально-практической подготовке студентов посредством практического обучения, стажировок, профориентации и информации о рынке труда.

Проводимые исследования в сирийских университетах свидетельствуют о следующем:

1. Наиболее существенными показателями академической компетентности, которые студенты считают необходимыми для профессиональной деятельности, являются умение применять базовые научно-теоретические знания для решения теоретических и практических задач; умение учиться, повышать свою квалификацию в течение всей жизни; умение работать самостоятельно.

2. Менее важными – иметь навыки, связанные с использованием технических средств, управлением информацией и работой с компьютером; владение исследовательскими навыками.

3. Наиболее важными показателями социально-личностной компетентности, которые студенты считают необходимыми для профессиональной деятельности, являются умение работать в команде; способность к межличностным взаимодействиям; способность к критике и самокритике.

Исходя из выше изложенного, в университетах Сирии компетентность будущих специалистов формируется через следующее:

1. Расширение программ подготовки преподавателей в области академических, профессиональных и педагогических навыков.

2. Развитие взаимодействия между университетами и обществом.

3. Создание прочных основ сотрудничества с международными университетами.

4. Совершенствование методов управления колледжами и университетами.

5. Укрепление независимости университетов.

6. Диверсификация источников финансирования.

7. Развитие ИТ-услуг.

Таким образом, умелое сочетание инновационных методов и традиционных форм обучения, достаточный научный уровень и

педагогический опыт преподавателей, их умение в доступной форме донести информацию до студентов, и достаточная мотивация обучающихся позволяют достичь хороших результатов в формировании профессиональных и социально-личностных компетенций в процессе обучения в университетах, подготовить специалистов, отвечающих современным запросам.

Список использованных источников:

1. http://drari-libre.blogspot.com/2015/01/blog-post_22.html
2. Chitra Reddy, «why Education is important reasons» content, Retrieved 2018.
3. <http://www.alkawthartv.com/news/>
4. <http://moed.gov.sy/site/>
5. <http://www.alepuniv.edu.sy/>
6. <http://mohe.gov.sy/mohe/>

УДК 37.022

Берднік П. Г., Бабакішієва Є. Н.
м. Харків, Україна

**НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ
ПІДГОТОВЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ**

В даній доповіді показано шляхи створення методичної бази навчання математики студентів-іноземців. Особливу увагу приділено ввідному курсу як з наукового стилю мовлення, так і з математики, що створює передумови вдосконалення методики викладання з метою інтенсифікації навчання і можливості самовдосконалення студентів.

Підготовка фахівців для зарубіжних країн здійснюється в Україні вже понад півстоліття. Якщо на самому початку це були одиниці іноземних

громадян, то в даний час – це десятки тисяч. Навчання проводять найбільші вищі країни. У різних містах функціонують спеціалізовані факультети, завданням яких є підготовка іноземних громадян до навчання у вузах України нерідною для студентів мовою.

Зміни, що відбуваються в країні, безумовно, впливали на кількісний і якісний склад іноземних громадян, які приїжджають навчатися до України. Розширення експорту освітніх послуг, тенденції глобалізації, необхідні стартові умови – все це служить стимулом для вдосконалення освіти.

Створення єдиного європейського освітнього простору поставило нові завдання в організації навчально-методичного процесу ВУЗів.

Багато дослідників справедливо відзначають, що в області викладання загальнонаукових дисциплін є лише окремі розробки в рамках часткових методик. Мало хто з викладачів ризикує розробляти «граничну» з існуючими національними методиками викладання математики для її адаптації та пристосування при вивченні предмету навчання та надання необхідних знань студентам для оволодіння науковою мовою.

Викладання математики на підготовчих факультетах завжди було предметом обговорення. Методику викладання будь-якого предмета визначають специфіка роботи з іноземними громадянами і об'єктивні труднощі, головними з яких є: пізній і нерівномірний заїзд, низький рівень знань з профільюючих предметів та як наслідок – неможливість оптимально сформувати навчальні групи за рівнем знань.

Специфіка викладання математики, в свою чергу, обумовлена ще й труднощами викладання самого предмета, головними з яких є: раннє введення математики в групах (на 4-5 тижні після початку вивчення української мови); мала кількість годин, високі вимоги до необхідного рівня яким повинні оволодіти студенти відповідно до програми підготовки.

На підготовчому факультеті Харківського національного університету проводилися протягом багатьох років дослідження методики викладання математики. У процесі дослідження було використано порівняльний підхід

до навчання математики в групах нормального і пізнього заїздів, а також в групах з традиційною методикою і модернізованої методикою, яку ми будемо називати компетентнісною.

З метою оволодіння студентами мовою науки в рамках компетентнісної методики розроблений комплексний підхід до вивчення математики, який включає:

- розробку методики оперативного контролю якості знань (при вивченні або повторенні певної теми можна контролювати, скільки відсотків студентів в групі засвоїли цю тему та на якому рівні);

- розробку тематичних планів, складених за спеціальною методикою, із суворим урахуванням послідовності проходження матеріалу (побудова симетричних матриць зв'язків між темами навчального матеріалу);

- розробку ввідного предметного курсу української мови (науковий стиль мовлення з математики), створеного спільно з викладачами кафедри української мови;

- детально розроблені перші заняття з математики при ранньому введенні предмета (початковий цикл), які допомагають розширити знання з елементарної математики, повторюючи і закріплюючи при цьому пройдене при вивченні наукового стилю мовлення.

- міжпредметні зв'язки і взаємозв'язок дисциплін.

Результати досліджень були практично однаковими по роках, але в останні роки намітилася тенденція погіршення якості знань.

Аналізуючи результати, можна виділити дві головні причини тенденції погіршення якості знань: значне зниження рівня знань іноземних абітурієнтів, які приїжджають вчитися; бажання викладачів встигнути оволодіти стандартною річною програмою, порушуючи послідовність проходження матеріалу, вважаючи багато тем простими і вже відомими студентам і вивчаючи їх у випадках зіткнення з проблемою оволодіння матеріалом.

Результатом проведених досліджень став, зокрема, наступний висновок: при вивченні математики необхідний процес інтенсифікації навчання як один із шляхів вдосконалення методики, тобто можливість підвищити темпи навчання без зниження якості.

Говорячи про компетентнісну методику, ми маємо на увазі творчий підхід до навчання математики (інновації) з метою оволодіння студентами мовою науки в процесі навчання (формування компетентності). Особлива увага повинна приділятися ввідному предметному курсу (науковий стиль мовлення з математики і перші заняття за предметом). Отримані результати дозволили сформулювати наступні завдання, що потребують вирішення та впровадження:

- необхідність розробки підходів до складання (корегування) програм підготовки для студентів різних строків заїзду;
- розробку вимог до підручників, навчальних посібників тощо;
- вдосконалення та забезпечення процесу самостійної роботи студентів.

УДК 378.14

Брославська Г. М.

м. Харків, Україна

СТУДЕНТ, ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Зміни, які відбуваються в Україні, впливають не тільки на суспільно-політичне життя населення, а й на освіту, яка постійно змінюється та розвивається (відповідно до вимог сьогодення). Перед педагогами постало завдання – покращити освітній процес, опираючись та використовуючи наявні сучасні інформаційні технології (далі СІТ). Акцент робиться на СІТ

тому, що саме вони: сприяють підвищенню інформаційної культури студентів (учнів); дозволяють використовувати одержану ними в мережі Інтернет чи з літератури інформацію для покращення знань нового матеріалу, закріплення вивченого; роблять заняття більш цікавішими, якіснішими та результативнішими; підсилюють мотивацію молоді до навчання. На заняттях із вивчення фізико-математичних дисциплін (математики, фізики, астрономії) найбільш використовуваними є такі СІТ: графіки; таблиці; діаграми та анімації різноманітних фізичних процесів; презентації та відео, що містять велику кількість довідкового матеріалу та формул. Все вищезазначене створюють викладачі та студенти за допомогою програм компанії Microsoft (Word, Excel, Power Point тощо).

Робота з будь-якою інформацією має великий вплив на розумовий, емоційний і фізичний розвиток людини. Інформаційні технології: використовуються освітянами під час проведення занять із фізики та математики як засіб спілкування, виховання й інтеграції в світову спільноту; впливають на розвиток особистості, її професійне самовизначення. Важливим у цьому випадку є наявність у студентів (учнів) сформованих інформаційних компетентностей, а саме таких її складових: комп'ютерної компетенції (знання та навички користування інформаційно-комунікаційними технологіями), комп'ютерної грамотності (вміння використовувати інформаційні технології та комп'ютерну техніку для розв'язування різноманітних професійних задач), інформаційної культури (сукупність норм, правил і стереотипів поведінки особистості в суспільстві під час роботи з інформацією).

Для розв'язання задач, що стосуються фізико-математичних дисциплін, часто недостатньо того матеріалу, який вивчався на заняттях. Багато педагогів ставить перед молоддю завдання самостійно знайти потрібну інформацію, щоб мати змогу пояснити певний фізичний процес, явище тощо. Вважаємо, що вміння молодою людиною знаходити та використовувати інформацію – найважливіша складова сучасного освітнього процесу. Завдяки

діяльності студентів, направленої на розв'язання поставлених завдань, підвищується їх інформаційна грамотність, формуються вміння: визначати та знаходити потрібні джерела інформації, опрацьовувати їх, оцінювати якість знайденої інформації; навички використання інформації в творчому й ефективному напрямках. Завдяки такій інформаційній діяльності студенти можуть самостійно розібратися, , у багатьох фізико-математичних процесах, дати відповіді на запитання «Як?», «Чому?», «Для чого?».

Під час такої діяльності у молоді формується інформаційна компетентність. Студенти: самостійно та свідомо приймають рішення на основі критично осмисленої інформації; ставлять та обґрунтовують мету, планують і здійснюють пізнавальну діяльність для її досягнення; самостійно знаходять, аналізують, здійснюють відбір, перетворення, зберігання, інтерпретацію та перенесення інформації за допомогою сучасних інформаційно-комунікативних технологій; обробляють інформацію, застосовуючи різноманітні логічні операції (аналізу, синтезу, узагальнення, структурування, прямого та непрямого доведення, доведення за аналогією, моделювання, уявного експерименту, систематизації матеріалів); використовують інформацію для планування, побудови моделей, розв'язання фізико-математичних задач.

УДК 378.14:004.318

Бурдаєв В. П.

м. Харків, Україна

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЇХ ОЦІНКА ЗА ДОПОМОГОЮ ЕКСПЕРТНО-НАВЧАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Постановка проблеми викликана у зв'язку з підготовкою компетентного фахівця в галузі інформаційних технологій, оскільки

конкурентоспроможність на ринку праці визначається професійною компетентністю, яка формується і розвивається завдяки вивченню сучасних комп'ютерних дисциплін.

В останні десятиліття, з появою смартфона, зросла популярність концепції штучного інтелекту стосовно додатків для обміну повідомленнями. Парадигма інтегрування чат-ботів для роботи з експертно-навчальними системами зараз стає все більш актуальною.

Основною метою виступу є розглядання питання формування моделі бази знань для визначення оцінок компетентності студентів за допомогою експертно-навчальної системи в режимі онлайн.

Компетенція – це сукупність порад, які є результатом знань, вмінь, навичок (ЗВН) та особистих якостей студента, які необхідні для успішного виконання необхідних завдань

Компетентність – це володіння студентом відповідною компетенцією, що містить його особисте ставлення до предмета діяльності. Основні методи оцінки компетенції: тестування (психологічне, професійне); аналіз психофізіологічних особливостей студентів; атестація (модулі, заліки, екзамени); експертні оцінки інтелектуальних і практичних компетентностей.

Модель компетентності – це перелік компетенцій з конкретними показниками їх проявів у професійній діяльності. У модель включаються компетенції, найбільш важливі для студента. Ефективна модель компетентності передбачає розробку профілів компетенцій – наборів компетенцій для різних рівнів вивчення інформаційних систем в вузі (наприклад, перший курс факультету економічної інформатики – ЗВН по структурам алгоритмів і мов програмування, другий курс – ЗВН за технологіями баз даних, знань та Інтернет технологій, третій курс – ЗВН по системам бізнес-інтелекту і Web – аналітики і т. д.).

Експертна навчальна система (ЕОС) – це комп'ютерна програма, побудована на основі знань експертів предметної області (кваліфікованих викладачів, методистів, психологів), що здійснює і контролює процес

навчання. Призначення такої системи полягає в тому, що вона, з одного боку допомагає викладачеві навчати і контролювати студента, а з другого боку допомагає студенту самостійно навчатися. Основними компонентами ЕОС є: база знань; машина висновку; підсистема пояснення; модуль навчання; модуль тестування.

Модуль навчання являє собою комплекс програмних модулів, що реалізують різні механізми висновку для досягнення педагогічної мети в навчанні. ЕОС на відміну від інших комп'ютерних засобів навчання має інтерактивність – це діалог з учнем, побудований на основі застосування правил і фреймів з бази знань.

В системі «КАРКАС» [1, 2] режим тестування і навчання автоматично формує протокол проходження, як навчання, так і тестування. Такий протокол дозволяє аналізувати, налагоджувати процес навчання і тестування і є документом, службовцем для вирішення різних розбіжностей між комп'ютерною системою і студентом. Відомо, що збіг відповідей на однакові питання не є доказом збігу способів міркувань. Тому протокол навчання і тестування можна використовувати для аналізу міркувань студента. Така методика може бути використана для отримання знань студента з метою визначення стратегії і тактики його подальшого навчання.

Для оцінки компетентності пропонується використовувати наступні типи відповідей на питання, які складаються різними фахівцями:

- з одною вірною відповіддю або з безліччю вірних відповідей;
- з урахуванням послідовності розташування відповідей;
- з вільно-конструйованою відповіддю (користувач набирає відповідь);
- з вибором варіантів відповідей (користувачеві пропонується, декілька стовпців варіантів відповідей і він повинен вибрати по одній вірній відповіді з кожного стовпчика);
- з класифікацією відповідей (користувачеві пропонується, вказати які відповіді належать кожному з двох класів відповідей);

- з списку відповідей (користувачеві пропонується вибрати зі списку варіанти відповідей);
- з ситуаційної задачі (при виборі правильної відповіді задається уточнююче запитання щодо обраної відповіді);
- з кількох відповідей з різних альтернатив (користувачеві пропонується декілька стовпців варіантів відповідей, і він може вибрати кілька вірних відповідей з кожного стовпчика). Оцінка (ступінь компетентності) виставляється від обраних правильних варіантів відповідей: дуже висока, висока, дуже гарна, гарна, помірна, низька.

Висновки. За допомогою бібліотеки API Telegram був створений бот @test_karkas_bot для онлайн тестування знань студентів з дисциплін інформаційні системи.

Список використаних джерел:

1. Бурдаев В. П. Формирование компетентностей и их оценка с помощью интеллектуальных тестов //Системи обробки інформації. – 2016. – Вип. 4(141). – С.16-22.
2. Комп'ютерна система «КАРКАС». [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: [http:// www. it-karkas.com.ua](http://www.it-karkas.com.ua).

УДК 378.011
Ван Цзін І.
Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗВО КНР У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ДИСЦИПЛІН

Одним з інноваційних шляхів реформування професійної освіти в закладах вищої освіти КНР є компетентнісний підхід. В контексті проблеми

підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. сформованості професійної компетентності сприяють вивчення студентами професійних дисциплін (Л. Масол, О. Нікітіна, Е. Реброва, Ши Дзюнь-бо, О. Щолокова та ін.).

Мета даних матеріалів – розкрити змістовні та методичні аспекти формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР у процесі вивчення професійних дисциплін.

На основі проведеного аналізу наукової літератури [1-4] суть поняття «професійна компетентність майбутніх учителів» визначаємо як самостійну динамічну і комплексну систему підготовки, що віддзеркалює її зміст, структуру та функції; визначає рівень опанування студентами методичних та інтегративних знань і умінь, сформованість професійно-методичних навичок.

Слід зазначити, що професійна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва у ЗВО КНР у процесі вивчення професійних дисциплін характеризується, окрім ерудиції в галузі музичної культури, педагогіки, психології, мистецтвознавства, естетики, ще й володінням певними компетентностями, зокрема: практичними уміннями й навичками (педагогічними, хормейстерськими, інструментально-виконавськими, уміннями словесної інтерпретації музичних образів, тощо), необхідними для успішного здійснення функцій викладача – педагогічних і музично-фахових.

Проведений аналіз наукової літератури (В. Антонюк, Н. Гребенюк, Шен Сіан, Юй Тен Ган, Ян Хун Нянь та ін.) надає підстави стверджувати, що формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР відбувається *поетапно*.

На *першому етапі* відбувається процес елементарного накопичення майбутніми учителями музичного мистецтва необхідної суми знань і умінь та їх застосування в майбутній професійній діяльності.

На *другому етапі* у студентів активно формуються базові знання, вміння, навички, досвід діяльності в музичному мистецтві.

На *третьому етапі* спостерігається активна тенденція мобільного використання отриманих знань у процесі проходження педагогічної практики.

Слід зазначити, що найважливішим, на нашу думку, є перший етап формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР, оскільки саме на ньому має сформуватися музична грамотність. Розкриваючи суть музичної грамотності майбутніх учителів музичного мистецтва, визначаючи її структуру з урахуванням спеціальності в галузі музичного мистецтва, стверджуємо, що вона має бути: функціональною для майбутніх фахівців музичного освітнього профілю; формується як цілісний професійний феномен, забезпечує успішність навчальної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вивчення професійних дисциплін; проходить наскрізною лінією через освітній процес та педагогічну практику; вона є багатокomпонентною, оскільки всі її складові взаємопов'язані, але можуть формуватися і як окремі структури в освітньому процесі закладу вищої освіти КНР(теоретична грамотність, жанрово-стильова тощо); є продуктом впливу цілеспрямованих педагогічних актів, нормативних вимог, а також створеного музичного середовища і активної пізнавально-творчої діяльності особистості в ній.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у проведенні порівняльного аналізу форм і методів навчання майбутніх учителів музичного мистецтва в ЗВО КНР та України.

Список використаних джерел:

1. Жерновникова О. А., Ван Цзін І. Формування та становлення особистості майбутнього педагога засобами музичного мистецтва. *Педагогічний альманах*. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Вип. 36. С. 208-212.

2. Жерновникова О. А., Наливайко О. О., Чорноус Н. А. Intellectual competence: essence, components, levels of formation. *Педагогіка та психологія*. Х. : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. Вип. 58. С. 33-42.

3. Романовський О., Гриньова В., Жерновникова О., Штефан Л., Фазан В. Формування цифрової компетентності майбутніх учителів математики: констатувальний етап. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Том 65. №3. С. 184-200. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2412>.

3. Zhernovnykova O.A., Mishchenko O.A., Osova O.A. The Development of 'Project Competence' of Future Teachers. *Journal of Advocacy, Research and Education*. Ghana, 2016. Vol. 5. P. 38-44. URL: <http://kadint.net/our-journal.html>.

УДК 378.147:80
Вигранка Т. В.
м. Харків, Україна

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

На сучасному етапі реформування та розвитку сфери освіти, актуальною є фахово-спрямована підготовка майбутніх педагогів гуманітарних спеціальностей. Сучасний освітній процес ґрунтується на засадах компетентісного підходу. Такий підхід є одним із основних у процесі підготовки майбутніх фахівців, оскільки здатен вирішувати низку запитів на формування висококваліфікованих фахівців. Питанням впровадження компетентісного підходу навчання в систему вищої освіти займалися вітчизняні та зарубіжні науковці: В.М. Антипова, І.А. Зимня, Г.П. Шевченко, Л.М. Овсієнко та ін.

Компетентісний підхід гарантує високий рівень і результативність підготовки майбутніх фахівців, а також сприяє оновленню змісту педагогічної освіти, посилює її практичну орієнтацію.

Сучасний світ потребує висококваліфікованих фахівців, які б не лише володіли знаннями та навичками професійного викладання гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах, але й орієнтувалися в новаціях, швидко реагували на вимоги суспільства, прагнули до особистого розвитку, були конкурентоспроможними на ринку праці [1].

Науковець Зимня І.А. зазначає, що компетентісний підхід відображає зміст освіти, визначає її практичну спрямованість, прагматичний та предметно-фаховий аспекти [2, с. 7]. Українські дослідники визначають компетентісний підхід як спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток компетентностей фахівців, професійних та особистісних якостей, уміння адаптуватися до вимог світу, визначати роль та місце своєї професійної діяльності, знаходити її шляхи вдосконалення. Г.П. Шевченко стверджує, що підґрунтям методології компетентісного підходу у вищій школі є концептуальна ідея щодо необхідності заміни традиційного репродуктивного навчання творчо-дієвим, яке сприятиме оволодінню знаннями, уміннями, навичками, особистісному розвитку студентської молоді, формуванню системи соціокультурних потреб, самоактуалізації та самовдосконаленню особистості. Г.П. Шевченко наголошує на спрямованості компетентісного підходу на всебічну підготовку і виховання індивіда не тільки якості спеціаліста, фахівця конкретної справи, але й як особистості, що прагне до самовдосконалення, творчого розвитку і креативності, самореалізації, гуманістичного поведіння в соціумі [4, с.125-126].

На думку вченої Л.М. Овсієнко, концептуальна сутність компетентісного підходу полягає в наступному:

- в озброєнні студентської молоді чітко визначеною системою професійних компетенцій, яка об'єктивується характером, рівнем і тенденціями розвитку економіки, науки, освіти, культури – усіх сфер і видів

життєдіяльності людини й суспільства як у нашій країні, так і в європейському просторі;

- у зверненні в освітньому процесі до людини, з опорою на антропологічні та аксіологічні засади її розвитку (світогляд, критичність мислення, відношення до праці, фаху, до себе і колег, здатність до власної самооцінки);

- у використанні специфіки особистісно орієнтованого підходу на противагу знаннєво орієнтованому як умови модернізації вищої освіти [3, с.46-48].

Проведене дослідження, на наш погляд, свідчить як про неоднозначність і багатовимірність трактування компетентнісного підходу, так і про його реалізацію в навчальному процесі вищої школи.

Таким чином, можемо зробити на основі проведеного дослідження такі висновки: компетентнісний підхід є методологічним підґрунтям нової парадигми, що формується в системі вищої освіти України та світу. Це система принципів, технологій, методів, прийомів, засобів, форм навчання, виховання і розвитку майбутнього фахівця, спрямована на вироблення в нього ключових і предметних компетентностей та гарантує високий рівень і результативність у професійній і суспільній діяльності.

Дидактичні умови формування професійних компетентностей майбутніх філологів вбачаємо в наших подальших дослідженнях.

Список використаних джерел:

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник / Вітвицька С. С. – [3-тє вид., випр. й доповн.]. – Житомир, 2012. – С. 66 – 108.

2. Зимняя И. А. Компетентностный подход в образовании (методолого-теоретический аспект) / И. А. Зимняя // Проблемы качества образования. – 2006. – №. 2. – С. 7–10.

3. Овсієнко Л. М. Проблеми впровадження компетентнісного підходу в процес підготовки майбутніх педагогічних кадрів / Л. М. Овсієнко // Українська мова і література в школі. – 2011. – № 6. – С. 46–48.

4. Шевченко Г. П. Концептуальна сутність компетентнісного підходу: європейський вимір / Г. П. Шевченко // Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України. – К. : Педагогічна думка, 2009. – С. 121–130.

УДК 378.146

Гнатченко Н. В.

м. Харків, Україна

КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сьогодні, у період реформування системи вищої освіти України відповідно до сучасних світових вимог для забезпечення високої якості навчання, ефективного управління процесом підготовки фахівців в умовах вищої школи поряд з якісними навчальними та навчально-методичними виданнями широко застосовуються комп'ютерні технології (КТ) під час організації самостійної роботи студентів (СРС).

Впровадження комп'ютерних технологій в освітній процес як засобу організації СРС можливе завдяки використанню комп'ютерним програмним продуктам в тому числі і комп'ютерного тестування.

Комп'ютерне тестування як метод контролю розглядають в своїх працях Е. У. Гуценко, В. С. Кім, Є. Г. Кириленко, О. В. Коріна, К. М. Михайлов, М. Р. Мруга, П. С. Уханя, В. С. Фетісов та ін.

У педагогічній літературі «комп'ютерне тестування» розглядають як: різновид тестування з використаннями сучасних технічних засобів; можливість швидкого, об'єктивного, систематичного та ефективного методу педагогічної діагностики знань студентів.

Сьогодні на ринку програмного забезпечення пропонується велика кількість найрізноманітніших комп'ютерних програм педагогічного тестування (КППТ), у тому числі й для педагогічної діагностики успішності навчання здобувачів вищої освіти. При цьому, зазначимо, що КППТ належать до специфічної групи програмного забезпечення. Всі вони розрізняються за самими різними критеріями. Звісно ж, це дуже добре, оскільки педагогічним і науково-педагогічним працівникам є з чого вибирати. Однак, при цьому виникає проблема вибору: який саме потрібен програмний продукт і чим необхідно керуватися при його виборі?

На нашу думку, при виборі та розробці КППТ слід враховувати певні критерії, і перш за все, КППТ має виконувати свою головну функцію – *забезпечення ефективного тестування знань*. Слід також пам'ятати про те, що ефективність педагогічного тестування складається з багатьох складових. А саме: одні стосуються КППТ у цілому, інші – її конкретних модулів. Зазначимо, що до КППТ у конкретних умовах будуть висуватися конкретні вимоги. Разом з тим, серед них можна виділити вимоги до застосування, яким практично завжди має відповідати КППТ. До таких вимог можна віднести: *універсальність; підтримка безпечного і універсального механізму керування користувачами з розподілом прав доступу; захищеність інформаційної бази тестів і результатів тестування; інформаційна безпека тестів; підтримка основних форм тестових завдань; підтримка різних режимів тестування та ін..*

Як показує досвід провідних закладів вищої освіти України застосування комп'ютерних програмних продуктів (КПП) є невід'ємною складовою забезпечення якісної підготовки студентів, формування у них необхідних знань, вмінь, навичок та компетенцій в процесі вивчення будь-якої навчальної дисципліни як на лекційних та практичних заняттях, так і під час самостійної підготовки. Існує ряд КПП педагогічного тестування: *My Test, Hot Potatoes, OpenTest 2.0, VCE Exam Simulator (Visual CertExam Suite),* екзаменатор, *VeralTestEditor, Moodle* та ін.

На нашу думку окрім педагогічного тестування набуває актуальності застосування різного роду КПП для самодіагностики знань студентів в процесі організації СРС. «Самодіагностика» розглядається, як організована діяльність студента, основною метою якої є отримання та аналіз інформації про власні знання шляхом тестування.

Досить часто студенти не мають прагнення до самодіагностики, що в свою чергу виражається низькою готовністю до самокорекції власних навчальних досягнень. На нашу думку, потрібно приділяти особливу увагу розвитку навиків самодіагностики студентів, щоб виробити в них навички самовдосконалення, цілеспрямованості в навчанні та підвищити інтерес до майбутньої професії.

Основною метою комп'ютерної самодіагностики є не виставлення оцінки, а надання студенту допомоги у визначенні того, на які питання потрібно звернути особливу увагу. Тестові завдання, для самодіагностики мають бути відмінними, від тих, які будуть використаними під час поточних, модульних та підсумкового контролю, але охоплювати весь необхідний матеріал дисципліни, яку вивчають студенти.

Використання комп'ютерної самодіагностики, на нашу думку, має сприяти якості професійної освіти, стимулювати до навчання, активізувати СРС, надавати можливість саморозвитку кожного учасника освітнього процесу. За допомогою самодіагностики студент реально повинен переконатися в тому, як він оволодів знаннями, перевірити правильність виконання дій. Оцінка власних знань мотивує студента досягати успіху, прагнути розвиватися, підвищувати рівень впевненості в своїх знаннях.

Виходячи із викладеного ми вважаємо, що КПП мають бути невід'ємною складовою основи якості засвоєння студентами освітнього матеріалу як під час аудиторних занять, так і в процесі СРС. Тобто, об'єктивна необхідність підвищення якості вищої освіти в умовах сьогодення потребує застосування різного роду КПП й у тому числі комп'ютерного тестування, і в першу чергу на такій стадії освітнього процесу, як

самоперевірка рівня знань студентів. Система контролю, яка є важливим компонентом будь-якої педагогічної технології, потребує розвитку таких способів і засобів оцінювання навчальних досягнень студентів, які забезпечували б об'єктивною інформацією всіх учасників освітнього процесу.

УДК 37.018.74

Давиденко Т. В., Дмитрієв С. С., Лутаєва Т. В.
м. Харків, Україна

ПРОБЛЕМА ВИХОВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДШИНІ А. М. КРАСНОВА

У зв'язку із модернізацією системи освіти в Україні, упровадженням компетентнісного підходу у закладах освіти, гостро постало питання пошуку шляхів формування ключових компетентностей здобувачів освіти. Відтак, актуалізується необхідність вивчення наукового доробку та досвіду відомих науковців минулого відносно формування всебічно розвиненої особистості, здатної забезпечити особисту реалізацію в професійній діяльності та життєвий успіх протягом усього життя.

Мета даних матеріалів – висвітлити внесок А. М. Краснова у дослідження проблеми формування всебічного розвиненої особистості на основі аналізу його науково-педагогічної спадщини.

Вивчення концептуальних засад реформування сучасних вітчизняних закладів освіти свідчить про важливість готовності педагогів до формування всебічно розвиненої особистості [5]. Готовність педагога сприяти досягненню балансу прав, обов'язків і відповідальності суб'єктів освітньої діяльності обумовлює його зацікавленість у зростанні рівня власної педагогічної культури. Досягнення творчого рівня педагогічної майстерності

передбачає вміння педагога організовувати виховну роботу за різними напрямками. Установлено, що у науково-педагогічній спадщині відомого геоботаніка, географа, викладача Імператорського Харківського університету А. М. Краснова (1862-1914/1915 рр.) висвітлюється значущість такого підходу до виховання учнів та студентів. Педагогічні ідеї з цього приводу були висвітлені ним у статтях та нарисах, опублікованих на шпальтах харківської газети «Южный край» [1; 2].

Показово, що педагог звертав увагу на власний досвід прищеплення здобувачам освіти навичок науково-дослідної роботи, умінь вирішувати проблеми, пов'язані з нагальними проблемами розвитку регіону та улаштування реального повсякденного життя.

Так, А. М. Краснов вирішував проблему навчання студентів шляхом залучення їх до здійснення конкретних наукових досліджень, що мали важливе прикладне значення. На початку 90-х рр. XIX ст., після повернення з Південно-Східної Азії, він організував студентський гурток, що під його керівництвом займався обстеженням природничих та культурно-історичних ресурсів Харківської губернії.

Традиційно, за імперської доби, студенти університетів вивчали географію в аудиторіях вищого закладу освіти. Андрій Миколайович Краснов виніс викладання цього курсу на природу. Під час так званих дальніх екскурсій на Кавказ, організованих за участю А. М. Краснова, студенти Імператорського Харківського університету поділялись за спеціальностями на групи. У формі групової роботи студенти здійснювали спостереження, систематизували колекції гірських порід, збирали гербарії, підбирали матеріали для фотографування. Вечорами в таборі кожна група звітувала про результати роботи, а А. Краснов підводив підсумки [4].

Науковець був шокований неспроможністю тогочасних закладів освіти, окремих товариств ефективно готувати особистість до цивілізованої взаємодії з природою, самовдосконалення, трудової діяльності та фізичної активності. Так, він критикував Кавказьке гірське товариство в П'ятигорську

за неефективність проведених екскурсій для молоді з метою поширення наукових знань та організації культурного дозвілля [2]. За спостереженнями науковця, випускники гімназій та університетів не могли забезпечити власний комфорт у польових умовах під час здійснення екскурсій, тобто їх знання обмежувались лише теоретичним аспектом [1; 2].

Крім того, проблему загострювало те, що закордонні педагоги у різних регіонах світу звертали увагу на важливість відповідності освіти потребам життя. Зокрема, уряд тодішнього домініону Великої Британії – Південно-Африканського Союзу – прийняв рішення щодо створення літніх таборів для учнів, де вони могли розвивати навички облаштування побутових умов життя і при цьому займатися науково-дослідною роботою природничого характеру [1]. Науковець закликав вивчати вітчизняний та закордонний досвід організації виховної роботи за різними напрямками та упроваджувати педагогічно доцільні новації в освітній процес [3].

За А. М. Красновим, організація розумового виховання молоді обумовлювала пошук шляхів мотивації особистості до навчання. За словами самого науковця, «у кого буде бажання готуватись до лекцій, коли він [викладач] знає, що його будуть слухати 6% курсу, та й ті приходять швидше від необхідності, аніж заради знань» [1]. Освітянин вказував на важливість подолання формалізму в освіті, пошуку педагогом способів пробудження зацікавленості учнів та студентів до набуття нових знань. Натомість, індиферентне ставлення особистості до навчання призводило, за свідченням науковця, до того, що окремі випускники університету, які спеціалізувалися у природничих науках, навіть серед чарівних кавказьких ландшафтів не виявляли жодної зацікавленості до природних процесів, які могли б захопити навіть не натураліста [1].

На думку Краснова, важливо мотивувати студентів до самовдосконалення, вказуючи їм на взаємозв'язок матеріальних та духовних цінностей, можливість досягнення матеріального добробуту засобом підвищення власного освітнього, культурного рівня. Важливим завданням

викладача науковець визнавав спрямування виховної роботи зі студентами на формування їх економічної грамотності.

Таким чином, А. М. Краснов акцентував увагу на значущості вмілої організації педагогом різних напрямів виховання: естетичного, екологічного, фізичного, трудового, морального, розумового, економічного. Педагогічно доцільні ідеї науковця є актуальним у період сьогодення, бо націлюють освітян на формування всебічно розвиненої й активної особистості, здатної вільно орієнтуватися у реаліях життя та досконало обізнаною зі сферою певної професійної діяльності. У подальшому доцільно детальніше дослідити роль А.М. Краснова в організації окремих напрямів виховної роботи зі студентами.

Список використаних джерел:

1. Краснов А. М. Письма к родителям / А. М. Краснов // Южный край. 1911. – 4-17 июня.
2. Краснов А. Н. Кавказский горный клуб / А. Н. Краснов // Южный край. – 1909. – 19 июля.
3. Лутаєва Т. В. Проблема фізичного виховання особистості у науково-педагогічній спадщині науковців Слобожанщини / Т. В. Лутаєва // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – Х., 2017. Вип. 56. С. 331–342.
4. Лутаєва Т. В. Роль А. М. Краснова в організації екскурсійної діяльності у вітчизняних вищих навчальних закладах / Т. В. Лутаєва // Теорія та методика навчання та виховання : зб. наук. праць / За ред. А. В. Троцько. – Х. : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2013. – Вип. 13. – С. 113-124.
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

«ОДИНИЦЯ ЗДАТНОСТІ» У КОМПЕТЕНТІСНОМУ ПІДХОДІ

На цей час однією з важливих проблем теорії та педагогічної практики є проблема розвитку компетентнісного підходу в задачах трансформації освітньої парадигми освітнього простору України.

З цією метою виконуються дослідження освітньої парадигми яка заснована на знанняорієнтованому підході. Відмічається, що результатом реалізації цієї парадигми є високий рівень знань, які отримували випускники ВНЗ. В той же час, відмічається не достатній рівень практичних вмінь та навичок, наявність яких необхідна для успішної практичної діяльності. Вирішення даної проблеми пропонується здійснити на основі компетентнісного підходу.

Мета доповіді полягає у встановленні змісту фундаментальних понять компетентнісного підходу, а саме «одинці здатності».

Відносно поняття «компетентність» в [1, с. 144], відмічається, що «трактують компетентності як фундаментальні знання або вміння, а компетентність як здатність кваліфіковано виконувати свої професійні обов'язки.»

З наведеного визначення слідує, що зміст поняття «компетентність» формується через зміст до двох понять, а саме:

- *фундаментальних знань або вмінь* – які ідентифікуються як компетентності (компетенції);
- *діяльності* на основі засвоєних *компетентностей*.

Стосовно змісту терміну «компетенція», згідно [2, с. 27], відмічається що: «... складовою компетенції є досвід – інтеграція в єдине ціле, засвоєних людиною окремих дій, способів та методів вирішення завдань».

Як розуміти процес інтеграції «засвоєних людиною окремих дій, способів та методів вирішення завдань» в єдине ціле? Чи можливим є введення поняття «одиничне ціле» для діяльності? Якщо це можливо, то як це здійснити? Згідно [3]: «компетенція є первинною статичною категорією компетентнісного підходу, яка описує вимоги до дискретного результату навчальної діяльності – одиничної здатності людини виконувати певне соціально чи професійно значуще завдання – і задає зміст освіти.»

Згідно [3]: «компетентність є похідною категорією компетентнісного підходу, яка описує інтегральну особистісну якість, сукупний навчальний результат інтегрованих знань, умінь та інших елементів, необхідний і достатній для здійснення стандартизованої кваліфікованої діяльності відповідного рівня.»

З даних визначень слідує, що «сукупний навчальний результат інтегрованих знань, умінь та інших елементів» є сумою визначених вище одиниць цілісної діяльності (одиничних здатностей).

З наведеного визначення знову виникає питання, що необхідно розуміти під «дискретним результатом навчальної діяльності – одиничній здатності»? Як визначити цей «дискретний результат – одиничну здатність»? Чи можливо це взагалі? У чому полягає зміст вимоги «одиничної здатності» до дискретного результату?

Таким чином, існує щонайменше два підходи до визначення «дискретного результату навчальної діяльності», а саме:

- у формі досвіду – інтеграції в єдине ціле;
- у формі одиничної здатності (одиничної дискрети).

Зрозуміло, що «одинична здатність» стосується як *діяльності* людини, так і «досвіду – інтеграції в єдине ціле». Перший вид діяльності стосується повної «дискрети» яка включає придбання знань, умінь та навичок і здатність їх реалізовувати. Другий вид діяльності також повинен передбачати придбання знань, умінь та навичок і здатність їх реалізовувати. Для обох

визначень залишається не вирішеним питання про *одиницю цілісної діяльності*.

З наведеного випливає можливість формування наступної *гіпотези*: визначення змісту поняття «компетенція» можливе лише шляхом розкриття змісту «одиниці» цілісної діяльності. Для цього необхідно відповісти на питання про склад та зміст «одиничної здатності», або «досвіду інтегрованого в єдине ціле».

Висновки.

1. Подальший розвиток методології компетентнісного підходу потребує проведення досліджень у напрямку визначення складу та змісту «одиничної здатності», або «досвіду інтегрованого в єдине ціле».

2. При цьому, необхідно визначити, в межах якої методології досліджень необхідно здійснювати науковий пошук. В межах методології системного підходу задача пошуку «одиниці діяльності» не ставиться. Згідно [4] в загальній теорії систем вводиться поняття «одинична функція».

Список використаних джерел:

1. Грудинін Б. О. Компетентнісний підхід: сутність висхідних понять та положень [Текст]/ Б. О. Грудинін // Наук. записки. 2015. Т.2. № 7. – С.140–146. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технолог. освіти.

2. Зеер Э. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования [Текст]/ Э. Зеер, Э. Сыманюк // Высшее образование в России. 2005. № 4. С. 22-28.

3. Малик Г. Д. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://nung.edu.ua/files/attachments/2_competence.pdf

4. Теория систем и методы системного анализа в управлении и связи [Текст] / В. Н. Волкова, В. А. Воронков, А. А. Денисов и др. – М. : Радио и связь, 1983. – 248 с.

РОЛЬ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Важливе місце в реалізації компетентнісного підходу в підготовці сучасного викладача закладу вищої освіти, який забезпечує його «спроможність відповідати новим запитам ринку, мати відповідний потенціал для практичного розв'язання життєвих проблем, пошуку свого «Я» у професії» [2, с. 47], належить новітнім педагогічним технологіям. Серед них чільне місце посідає кейс-технологія, що розроблена й широко використовується в практиці підготовки сучасних фахівців із різних галузей, зокрема й у педагогічній, у провідних країнах світу.

Підсилює актуальність використання кейс-технології в процесі підготовки викладача вищої школи й суттєве скорочення аудиторного навантаження, невелика кількість, а подекуди й повна відсутність практичних/семінарських занять із курсу «Педагогіка вищої школи», розірваність або віддаленість у часі можливості застосувати, поглибити й розширити здобуті магістром теоретичні знання на практиці.

Мета доповіді – визначення й обґрунтування ролі кейс-технології в процесі формування професійної компетентності майбутнього викладача закладу вищої освіти.

Головним завданням курсу «Педагогіка вищої школи» є формування у магістрів-слухачів набору ключових компетенцій, які забезпечують якісне виконання ними професійних обов'язків. Серед них: знання основних наукових підходів, закономірностей розвитку, принципів навчання і виховання студентської молоді; здатність до впровадження дидактичного інструментарію (різних педагогічних технологій, форм, методів, засобів

навчання) в освітній процес, до володіння різними способами педагогічної взаємодії; уміння пробуджувати і розвивати стійкий інтерес до вибраної спеціальності та навчальної дисципліни, що викладається, адаптувати практику до специфічних освітніх контекстів; спроможність з-поміж розмаїття рішень обирати найбільш оптимальне; здатність до рефлексії цінностей, готовність до саморозвитку, до постійного професійного зростання й самовдосконалення в обраній сфері тощо.

Забезпечити виконання поставлених завдань спроможна кейс-технологія, яка змінює модель поведінки студента в навчальній діяльності – від пасивного засвоєння знань до активної, творчої, дослідницької самостійної діяльності; підвищує пізнавальний інтерес, що суттєво впливає на активізацію мислення й стимулює інтелектуальну діяльність; забезпечує кожному учасникові можливість побудувати власну траєкторію самоосвіти й взаємонавчання тощо.

Педагогічний потенціал технології кейсу, як свідчить дослідження, надзвичайно великий. До переліку переваг технології вчені відносять її орієнтованість на «постановку питань», у той час як інші методи – на «рішення, що пропонуються» [4, с. 5]. На відміну від традиційних форм навчання, на яких магістр – майбутній викладач вищої школи – отримує систематизовані знання й навички їх використання, цілі кейсу «значно ширше й амбітніші» [4, с. 6]. Так, залучення студентів до педагогічної діяльності, що вивчається, внаслідок використання кейс-технології, є важливою умовою пробудження активності мислення, формування умінь мислити аналітично й узагальнено. Педагогічна задача зашифрована в кейсі, готові варіанти рішень, що пропонуються до неї й які різняться за повнотою й докладністю, спонукають слухачів магістратури диференційовано й точно аналізувати усі умови, перевіряти гіпотези щодо факторів, що зумовлюють ситуацію, важливі або другорядні аспекти проблеми, ефективність рішень, що пропонуються і т. д., й тим самим засвоювати більш суворі критерії

наукового пояснення факторів поведінки учасників педагогічної ситуації, що склалася.

Автори багатьох досліджень, присвячених різним аспектам використання технології кейс-стаді, підкреслюють також новий, активний стиль поведінки тих, хто навчається. Сутність його полягає у «вільній обстановці», у «включенні індивідуальної творчості суб'єктів навчального процесу в колективну творчу діяльність» [3, с. 56], у створенні освітнього середовища, яке стимулює індивідуальну активність слухачів курсів й сприяє отриманню ними задоволення від пізнання нового.

Колективне обговорення студентами конкретної ситуації, що запропонована викладачем (усно або письмово), або рольове її розігрування, сприяє формуванню в майбутніх педагогів здатності працювати разом у команді, співвідносити свої знання зі знаннями інших, аргументувати й приймати рішення, чітко формулювати й презентувати власну позицію, вносити доповнення, дискутувати тощо. Така «творча конкуренція, своєрідна ейфорія, захопленість, позитивні емоції, що закономірно виникають під час обговорення кейсу дають насолоду мислячому креативному студенту» [5, с. 100].

Важливу роль у підвищенні ефективності формування професійної компетентності майбутнього викладача закладу вищої освіти відіграє й створення професійно-креативного середовища, яке максимально моделює професійну діяльність. Адже кейси, що пропонуються студентіві – ілюстративні (практичні), навчальні, науково-дослідні – надають майбутньому викладачеві можливість побути в реальній життєвій ситуації, «зануритися» й «прожити із нею певний час»; формують конкретні уявлення щодо складності педагогічної праці й педагогічного такту, стають ефективним засобом виховання й розвитку професійних якостей. Наголосимо, що в такому середовищі складається система умов організації життєдіяльності майбутніх спеціалістів, що спрямовується на формування й розвиток у них цінностей, їхньої професійної позиції, професійного

світосприймання, готовності шукати й знаходити рішення, відчувати їх правильність чи хибність, нести відповідальність тощо. Упровадження технології кейс-стаді формує «почуття впевненості у собі, сприяє подоланню зайвої полохливості або надмірної самовпевненості» [1].

Таким чином, проведений науковий пошук дозволяє стверджувати, що застосування кейс-технології як способу організації процесу формування професійної компетентності викладача вищої школи сприяє: усуненню розриву між теоретичною та практичною складовими професійної підготовки; розвитку у слухачів критичного педагогічного мислення; навичок педагогічної техніки, комунікативної, інформаційної культури тощо. Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом етапів й особливостей застосування кейс-технології в процесі лекційного викладання курсу «Педагогіка вищої школи».

Список використаних джерел:

1. Кейс-метод. Окно в мир ситуационной методики обучения (case-study) [Эл.ресурс] Режим доступа: www.casemethod.ru.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи [текст] // Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. 112 с.
3. Ситуационный анализ, или Анатомия кейс-метода / под ред. д-ра социол. наук, проф. Сурмина Ю. П. Киев: Центр инноваций и развития, 2002. 286 с.
4. Стрекалова, Н. Д., Беляков, В. Г. Разработка и применение учебных кейсов: практическое руководство [Текст]. Санкт-Петербургский филиал Нац. исслед. ун-та «Высшая школа экономики». СПб.: Отдел оперативной полиграфии НИУ ВШЭ СанктПетербург, 2013. 80 с.
5. Стрельніков В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МІПК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.

ВПЛИВ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА НА ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Все частіше у нашому повсякденному житті стало використовуватися поняття «інформатизація суспільства». В науковій літературі під поняттям «інформатизація суспільства» розуміють глобальний, загальноцивілізаційний процес активного формування та широкомасштабного використання інформаційних ресурсів [2]. Вона покликана організувати, адаптувати, упорядкувати канали передачі та переробки людиною великих масивів інформації, створити комфортні умови для роботи з нею.

Інформатизація суспільства, що розвивається швидкими темпами, з одного боку сприяла появі великого ринку праці для фахівців ІТ-галузі, з високим рівнем оплати та низькими кваліфікаційними вимогами (співробітником ІТ-компанії може бути навіть студент першого курсу), що в свою чергу відбилося на ставленні студентів майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю до власної навчальної діяльності. За результатами проведеного емпіричного дослідження у респондентів виявлено низький рівень вмотивованості в процесі навчання гуманітарним дисциплінам, в тому числі й педагогічного циклу. Опитування показує, 64% студентів не бачать себе в ролі викладача, 73% вивчають педагогічні дисципліни тому, що вони включені до навчального плану і є обов'язковими [1]. З іншого боку інформаційне суспільство створює попит на кваліфікованих робітників ІТ-галузі, підготовку яких можуть забезпечити лише висококваліфіковані інженери-педагоги комп'ютерного профілю за умови відповідної педагогічної підготовки.

Отже проблема дослідження полягає в активізації навчальної діяльності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю при вивченні педагогічних дисциплін. Інтерв'ювання студентів показало, що 74% респондентам буде більш цікаво вивчати педагогічні дисципліни за умови впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес.

Викладачами було проведено експеримент серед студентів 4 курсу під час вивчення дисципліни методика професійного навчання. Майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю було поділено на дві підгрупи (перші викладачі, другі студенти). Групі студентів, що виступали викладачами в імітаційній формі за допомогою додатка Google Classroom (додаток Google Classroom дозволяє створювати навчальні курси, завдання, керувати ними, а тим, кого навчають відслідковувати завдання, матеріали курсу, обмінюватися інформацією в середині курсу з усіма його учасниками, отримувати оцінки й коментарі до них тощо) розробити елемент навчального курсу з дисципліни інформатика, а групі студентів, що виступали в ролі студентів протестувати його.

Після впровадження зазначеної технології навчання активність студентів до вивчення педагогічних дисциплін як показало спостереження зросла. Серед групи було проведено опитування: «Чи подобається Вам використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні педагогічних дисциплін? 71% студентів відповіли, що подобається та в подальшому вони хочуть, щоб навчальний процес вивчення педагогічних дисциплін був організований з використанням ІКТ, адже це дозволяє їм оволодіти як педагогічною так і інженерною майстерністю за спеціальністю.

Отже, вище зазначена форма співпраці на занятті дала позитивний ефект, дозволила підвищити професійну компетентність майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю, як викладача так і інженера.

Подальшої перспективи набуває розширення спектру застосування інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі майбутніх

інженерів-педагогів комп'ютерного профілю в процесі вивчення педагогічних дисциплін та дослідження приросту активності студентів під час їх застосування.

Список використаних джерел:

1. Єсіпова О. О. Емпіричне дослідження особливостей навчальної діяльності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю в процесі вивчення педагогічних дисциплін / О. О. Єсіпова. // Молодь і ринок. – 2015. – №4. – С. 135–138.
2. Кивлюк О. П. Інформатизація та інформаційна цивілізація: соціально-філософський аспект / О. П. Кивлюк. // Філософські науки Гілея. – 2011. – №44. – С. 279–285

УДК 378.011

Жерновникова О. А.

м. Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ MOODLE

Професія вчителя математики передбачає неперервне самовдосконалення, постійне опанування новими компетентностями, як в предметній галузі, так і в галузі методики та технології професійного навчання. У процесі професійного зростання і кар'єри вчителя математики розвиваються різні види компетентностей, зокрема і цифрова, яка передбачає не лише вміння використовувати інформаційно-цифрові технології у своїй професійній діяльності на початковому рівні, а й самостійно розробляти їх для використання в освітньому процесі. Тому сучасний учитель повинен вміти не лише користуватися електронними освітніми ресурсами в процесі навчання учнів, але також вміти конструювати матеріали до лекційних

занять, лабораторні практикуми, тестові завдання в будь-якому освітньому середовищі.

Мета доповіді – визначити особливості формування цифрової компетентності учителів математики в системі дистанційної освіти Moodle.

В Концепції НУШ суть поняття «цифрова компетентність» визначається як впевнене, критичне і відповідальне використання та взаємодія з цифровими технологіями для навчання, професійної діяльності та участі у житті суспільства.

Незаперечним є той факт, що в підготовці вчителя математики слід застосовувати систему дистанційного навчання Moodle, яка нині успішно реалізується і сприяє підвищенню якості освіти у педагогічних ЗВО.

Модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище (Moodle) розроблене для організації освітнього процесу, створення онлайн-курсів викладачами та освітніх web-сайтів.

Використання системи дистанційного навчання Moodle у підготовці вчителів математики сприяє сформованості цифрової компетентності шляхом:

- реалізації основних напрямів розвитку шкільної математичної освіти та особливостей викладання математики в різних вікових групах;
- реалізації творчих цифрових проєктів;
- використання сучасних інформаційно-цифрових технологій навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і здібностей при вивченні шкільного курсу математики.

Проведене дослідження надає підстави стверджувати, що слід створити інформаційно-освітнє предметне середовище з математики, яке забезпечується досягненням необхідного рівня математичної підготовки при дистанційному навчанні в системі Moodle за умови:

- єдності системи цілей математичної підготовки в системі «ЗЗСО-педагогічний ЗВО»;
- наступності змісту, методів, форм і засобів навчання математики;

- комплексу спеціальних навчально-методичних засобів і методів навчання (інтегровані з профільними дисциплінами математичні курси, метод математичного моделювання, методи динамічної візуалізації математичної інформації і знань, системної динаміки, універсальні засоби контролю і діагностики знань);

- інформаційної суб'єкт-об'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу;

- використання методу математичного моделювання і методу системної динаміки, візуалізації математичних понять, розвитку системного стилю мислення і математичної інтуїції.

Вищезазначене має сприяти професійній інтеграції майбутніх і працюючих учителів математики.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у розробці технології формування цифрової компетентності учителів математики в системі дистанційної освіти Moodle.

Список використаних джерел:

1. Жерновникова О. А., Наливайко О. О., Чорноус Н. А. Intellectual competence: essence, components, levels of formation. *Педагогіка та психологія*. Х. : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. Вип. 58. С. 33-42.

2. Романовський О., Гриньова В., Жерновникова О., Штефан Л., Фазан В. Формування цифрової компетентності майбутніх учителів математики: констатувальний етап. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Том 65. №3. С. 184-200. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2412>.

УДК 159.93
Зуєв І. О.
м. Харків, Україна

ТРЕНІНГ РОЗВИТКУ ВІЗУАЛЬНОСТІ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ

Одним із напрямків підвищення ефективності навчання школярів є розвиток їхніх умінь з сприйняття, збереження та відтворення інформації. В сучасних умовах особливо важливу роль відіграє візуальний канал внутрішніх способів опрацювання інформації (візуальна репрезентативна система). Тому актуальним є вирішення завдання розвитку здібностей учнів до візуалізації матеріалу. Вирішення цього завдання можливе кваліфікованими, спеціально підготовленими спеціалістами – шкільними практичними психологами і педагогами засобами психологічного тренінгу.

Розроблено програму такого тренінгу й перевірено на практиці його ефективність. Дана програма є підсумком апробації різних пізнавальних завдань розвивального характеру для учнів, у яких недостатньо розвинуті візуальні способи опрацювання інформації. У програмі зібрані спеціальні психологічні завдання, вправи, які згідно з нашим досвідом та спостереженнями, стимулюють розвиток умінь візуалізувати сприйняту інформацію, за необхідності знаходити її візуальний аналог, перероблювати її, користуючись візуальними засобами, використовувати візуальні способи репрезентації інформації, зокрема візуальні образи. Тим самим тренінг на нашу думку можна розглядати як інноваційну технологію. Програма курсу тренінгових занять розрахована на учнів 5 – 11 класів в обсязі 8 занять із тривалістю кожного заняття 1 академічна година. Оптимальна регулярність занять 2 рази на тиждень, а кількість учнів у групі 10 – 15 учасників.

Зміст курсу базується на принципах розвитку вищих психічних функцій (Л. С. Виготський), розвивальної освіти (Д. Б. Ельконін, В. В. Давидов, О. К. Дусавицький). Відповідно до принципу різнобічного розвитку

дитини матеріал курсу спрямовано на активізацію та стимуляцію загальних пізнавальних здібностей та різноманітних когнітивних процесів, які позитивно впливають на навчальну діяльність.

У більшості тренінгових завдань даного циклу суттєве навантаження припадає на основні психічні процеси: мислення, пам'ять, сприйняття, увагу, уяву. Труднощі в навчанні, розвиток когнітивних можливостей та формування особистості значною мірою бувають пов'язані з недостатнім розвитком саме цих процесів. Тому суміжним завданням тренінгу ми вважаємо розвиток у цілому пізнавальної сфери школярів.

До показників рівня візуальних здібностей, що підлягають розвитку, ми віднесли: володіння візуальними видами пізнавальних процесів (пам'ять, мислення тощо); володіння зоровими образами як когнітивними засобами репрезентації знань, інформації; володіння складними вербальними (усними, письмовими) засобами репрезентації знань, інформації; володіння багатосенсорними здібностями в роботі з навчальним матеріалом, вміння легко «переводити» інформацію з однієї когнітивної модальності в інші; достатній розвиток візуальної репрезентативної системи; достатній розвиток комунікативних вмінь і навичок, розвиток рефлексії в учнів.

Завдання тренінгу наступні:

- формувати пізнавальну спрямованість учнів, стимулювати і підтримувати інтерес до знань, пізнавальні потреби;
- розвивати процеси та види мислення, види пам'яті, процеси уваги, сприйняття, уявлень, креативність мислення – ті, що пов'язані з візуальним характером інформації;
- формувати вміння виконувати пізнавальні дії, які потребують використання візуальних засобів роботи з інформацією;
- розвивати вербальні та невербальні здібності на засаді освоєння різних засобів репрезентації знань (образів, знаків, пізнавальних дій);

– розвивати багатосенсорні здібності, що виражаються в умінні переводити зміст навчального матеріалу з однієї сенсорної когнітивної модальності до іншої (одна з яких візуальна);

– сприяти розвитку комунікативних умінь та навичок, навичок рефлексії, що базуються на сумісній, груповій роботі під час тренінгу.

Тренінг було апробовано з групою школярів 5-х класів. Для цього спеціально сформована група з числа учнів, що за результатами методики діагностики репрезентативних систем (ДРС) мали відносно низький рівень прояву візуальності. Загальна кількість досліджуваних у групі 14 учнів, із них 8 хлопчиків і 6 дівчаток. Всі ці учні за відгуками вчителів мали серйозні труднощі з навчанням: низьку пізнавальну мотивацію, а також низькі навчальні оцінки. Тренінгові заняття проходили після навчальних занять два рази на тиждень протягом 4 тижнів.

Після закінчення тренінгу для визначення його ефективності було проведено повторне діагностування учнів за методикою ДРС. У таблиці 1 подано порівняння результатів діагностування рівня візуальності до проведення тренінгу та після – у середніх арифметичних балах по групі.

Таблиця 1

Порівняння результатів діагностування групи учнів 5 класу
за показником рівня розвитку візуалізації

Показник	До проведення тренінгу	Після проведення тренінгу
Середні арифметичні значення у балах по групі	19,2	23,0

Із наведених результатів очевидно, що рівень розвитку візуальної РС в учнів збільшився. Для того, щоб визначити статистичну значущість виявлених відмінностей між результатами первісного і повторного тестувань, була підрахована статистична значущість змін у розвитку візуальної РС досліджуваних школярів за критерієм знаків. У результаті отримано: $K_z = 9$, при $p < 0,05$. Тим самим зафіксовано достовірне зростання рівня розвитку

візуальних здібностей у цій групі досліджуваних. Упровадження розвивальних занять запропонованої програми психологічного тренінгу сприяє розвитку важливих для учнів візуальних здібностей, покращує їхні пізнавальні можливості в цілому, проявляє себе як інноваційна розвивальна технологія.

Список використаних джерел:

1. Зуєв І. О. Візуали, аудіали, кінестетики: оптимальні стилі засвоєння інформації / І. А. Зуєв // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 10 – С. 21–25.
2. Заїка Є. В., Зуєв І. О. Шляхи оптимізації пізнавальної діяльності учнів: Навчальний посібник. – Х., ХНУ, 2013. – 280 с.
3. Зуєв Игорь. Репрезентативные системы школьников: содержание, диагностика, развитие. – Саарбрюкен, Германия: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. – 199 с.

УДК 371.212.3
Карпова Л. Г.
м. Харків, Україна

**КВАЛІМЕТРИЧНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ
КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА**

Компетентнісний підхід в освіті вніс принципові зміни в організацію навчальної діяльності в усіх ланках освітньої системи. Водночас він поставив перед науковцями ряд завдань, одним з першочергових серед яких є пошук шляхів дослідження компетентності як тих, хто навчає, так і тих, що навчаються.

Метою публікації є визначення специфіки застосування кваліметричного підходу до дослідження креативної компетентності педагога.

Сьогодні все більше науковців схилиються до думки, що вирішити питання оцінки компетентності суб'єктів педагогічного процесу можливо на основі застосування кваліметричного підходу, який дозволяє провести кількісну оцінку якості будь-якого об'єкта за допомогою умовних балів, побудувати на цій основі відповідні кваліметричні моделі та відстежити динаміку його змін.

Особливого значення у професійній діяльності педагога набуває креативна компетентність, яка є основою впровадження інновацій. Переважна більшість дослідників (Н. Бібік, І. Зязюн, Л. Крамущенко, І. Кривонос І. Матійків, С. Пільова) вважають, що професійна компетентність педагога синтезує знання, уміння та професійні якості. Таку ж структуру має й креативна компетентність цих фахівців. Спираючись на базові поняття кваліметрії та розуміння структури креативної компетентності педагога, беручи до уваги роботу експертів нами було побудовано кваліметричну модель оцінки рівня креативної компетентності педагога (табл. 1).

Зазначимо, що розробці представленої моделі передувала значна робота по встановленню специфічних особливостей кваліметричних моделей в освіті. Ці питання сьогодні у центрі уваги таких науковців, як Г. Азгальдов, Т. Борова, О. Касьянова, Г. Полякова та інших. Кваліметрія – це наукова галузь, що вивчає методологію й проблематику комплексних кількісних оцінок якостей предметів чи процесів. При розробці нашої моделі ми використовували алгоритм створення кваліметричної моделі, запропонований Г. Єльніковою [1, с.9], який передбачає такі кроки:

1. На підґрунті загальної структури діяльності визначаються її характерні показники, які становлять основу моделі.

2. Декомпозуючи загальні цілі діяльності, встановлюються фактори цієї діяльності (напрями).

Таблиця 1

Кваліметрична модель оцінки рівня креативної компетентності педагога

Фактори, F	Вагомість фактора, m	Критерії	Вагомість критерію, t	Коеф. від- повідності	Значення коеф., k	Часткова оцінка крит., v	Оцінка факторів, p
Мотиваційно- ціннісний		Прояв інтересу до креативної діяльності					
		Наявність мотивації досягнення успіху у креативній діяльності					
		Прагнення до підвищення креативного потенціалу					
Когнітивний		Знання способів створення нового освітнього продукту					
		Знання щодо перетворення змісту навчальної інформації у систему творчих завдань					
		Знання технологій, методик навчання створенню нових інтелектуальних продуктів					
Діяльнісний		Уміння генерувати педагогічні ідеї на основі аналізу, синтезу, комбінування					
		Уміння створювати освітній продукт, який вирізняється незвичайністю, новизною					
		Уміння знаходження виходу в ситуаціях невизначеності на заняттях					
		Уміння володіння евристичними методами вирішення творчих задач					
		Уміння з творчого пошуку шляхів вирішення педагогічних проблем					
		Уміння презентувати та просувати новий освітній продукт у професійному співтоваристві					
Особис- тісний		Ініціативність					
		Оригінальність мислення					
		Гнучкість мислення					
		Толерантність					

3. Декомпозуючи кожний напрям за допомогою визначення часткових цілей конкретної управлінської структури, визначаються критерії першого порядку.

4. Критерії другого порядку розкривають вимоги до кожного критерію першого порядку.

5. Визначення вагомості кожного параметру, фактору, критерію першого порядку здійснюється методом експертної оцінки або ранжуванням (метод Дельфі).

6. Оформлюється модель діяльності.

Проведена робота стала підставою для подальших досліджень у напрямі розробки кваліметричних моделей для інших компетентностей фахівців педагогічної галузі.

Список використаних джерел:

1. Збірник матеріалів за результатами дослідження «Кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності педагогічних працівників» / під загальною редакцією Г.В. Єльнікової. – Київ-Черкаси, 2010. – 144 с.

УДК 378.14

Комишан А. І., Банделет К. О.
м. Харків, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

Сучасний фахівець з вищою освітою, окрім необхідного рівня професійності, повинен вміти вести переговори, запобігати та вирішувати конфлікти, знаходити підхід до кожного співробітника тощо, а підґрунтям

цього має бути його здатність і спроможність високого рівня культури спілкування (необхідний рівень комунікативної компетентності).

Культура спілкування, на нашу думку, є обов'язковою як в загальнокультурній, так і в практичній підготовці майбутніх фахівців із вищою освітою. На підтвердження даної думки має сенс розглянути перелік загальних компетентностей, які мають бути сформовані у випускника вищої школи. Серед них особливу увагу звертаємо на такі: здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність бути критичним і самокритичним; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); цінування та повага різноманітності та мультикультурності; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) [1]. Усі вони становлять результат високого рівня культури спілкування, який має сформуватися протягом навчання у закладі вищої освіти.

Враховуючи викладене нами було проведено спостереження на основі якого проаналізовано рівень культури спілкування студентів. В ході цієї роботи було з'ясовано, що рівень культури спілкування студентів неповною мірою відповідає вимогам до випускників закладів вищої освіти (ЗВО). Виходячи з цього, нами проведено анонімне анкетування студентів щодо виявлення їхньої схильності до слухання та стилю спілкування. До опитування було залучено 100 студентів, які навчаються за такими спеціальностями: міжнародна економіка, журналістика та філологія (українська мова та Список використаних джерел:).

Студентам було запропоновано три тести: «Чи схильні ви до емпатичного слухання?», тест М. Снайдера: «Чи вмієте Ви слухати?» та «Ваш стиль спілкування». Обробка анкет з першого тесту показала, що лише 30% студентів здатні до емпатичного слухання.

Результати другого тесту свідчать про те, що 30% студентів є поганими співрозмовниками та 70% є співрозмовниками, які мають недоліки.

Опрацювання анкет з третього тесту показало, що 10% студентів агресивні і неврайоновані, нерідко бувають надмірно жорстокими по відношенню до інших людей; 30% надмірно миролюбні, що зумовлено недостатньою упевненістю в своїх силах; 60% помірно агресивні.

В осінньому семестрі поточного навчального року було також проведене анонімне анкетування серед студентів Харківського державного професійно-педагогічного коледжу імені В.І. Вернадського та Харківського автомобільно-дорожнього університету. Результати анкетування виявилися майже ідентичні, адже розбіжність становить в межах 0,05%.

Виходячи з результатів анкетування студентів можна зробити висновок, що рівень культури спілкування майбутніх випускників ЗВО недостатній і мало відповідає заявленим вимогам Міністерства освіти і науки України. Особливо це стосується майбутніх педагогів, адже їхня подальша діяльність безпосередньо побудована на комунікації. Вміння слухати, чути та спілкуватися – невід’ємна складова високої професійної майстерності та активної громадянської позиції сучасного фахівця з вищою освітою. Високий рівень культури спілкування – це актуальна та недостатня для багатьох компетентність, яку необхідно формувати поруч зі спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями.

Наші дослідження з даної теми тривають вже 2 роки і за цей час нами був запропонований підхід щодо покращення рівня культури спілкування майбутніх фахівців з вищою освітою: впровадження міжфакультетської навчальної дисципліни «Культура спілкування» у навчальному 2017/2018 році [4]. Після вдосконалення змісту цієї навчальної дисципліни вже в першому семестрі 2018/2019 навчального року була запроваджена міжфакультетська дисципліна за вибором студента «Культура педагогічного спілкування» для педагогічних спеціальностей та в другому – «Культура професійного спілкування» для студентів непедагогічних спеціальностей.

Вивчення дисципліни «Культура педагогічного спілкування» сприяло кращому формуванню комунікативної компетентності у майбутніх фахівців з вищою освітою, адже вони починають самодіагностику та самовдосконалення за допомогою запропонованих тем для вивчення та тестів самодіагностики. Про це свідчать статистичні данні, отримані шляхом анонімного анкетування до та після вивчення дисципліни. На основі спільних питань даних анкет виявлено: рівень обізнаності студентів щодо спілкування в життєдіяльності підвищився на 15%; перше анкетування показало, що найбільший відсоток (27%) серед усіх має варіант «бажання активно та продуктивно взаємодіяти з людьми», а після – визначають усі варіанти «позитивне налаштування та доброзичливість, розумові здібності людини, бажання активно та продуктивно взаємодіяти з людьми», а також вживають поняття «відсутність бар'єрів спілкування» (90%) студентів; впевненість студентів щодо важливості культури спілкування у професійній діяльності збільшилась на 17%. Після завершення засвоєння дисципліни 100% студентів зазначили, що їхні очікування повністю виправдані і 100% відзначають, що вже активно застосовують набуті компетентності щодо саморозвитку та самовдосконалення з культури спілкування у студентському середовищі, з наукового-педагогічними працівниками, а також в інших сферах діяльності.

Таким чином, опанування студентами навчальної дисципліни «Культура педагогічного спілкування» є основою становлення їхньої культури педагогічного спілкування та сприяє саморозвитку і самовдосконаленню комунікативної компетентності.

Щодо дисципліни «Культура професійного спілкування», то її апробація поки-що започатковна у весняному семестрі 2018/2019 року в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Впровадження міжфакультетської дисципліни «Культура спілкування» у різних варіаціях дозволить більш якісно формувати важливі для майбутніх фахівців з вищою освітою комунікативних компетентностей, володіння

якими сприятиме підвищенню рівня їхньої професійної компетентності та конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Наказ МОН № 600 від 01.06.16 року Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/51506/

2. Музальов О.О. Культурологія: навчальний посібник для учнів, студентів, викладачів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/4990/1/%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B213-30-1.pdf>

3. Додаток до наказу МОН методичні рекомендації розроблення стандартів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>

4. Комишан А. І., Банделет К. О. Комунікативна компетентність майбутнього фахівця з вищою освітою – важливість формування та розвитку. Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції (19-20 квітня 2018р.) Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна, оформлення, 2018 – 237с., С.15-16.

378.14

Комишан А. І., Власенко К. О.
м. Харків, Україна

**ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ
У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНИХ СФЕР**

Через соціально-економічний стан у нашій країні, проблема культури спілкування фахівців соціальних сфер як важливої складової їхньої

компетентності набуває все більшої актуальності. Це пов'язано з тим, що з'являються все більше нових соціальних проблем, які потребують вирішення. Саме тому фахівців соціальних сфер потрібно навчати таким чином, щоб вони були здатні ефективно вирішувати, корегувати та усувати ті негативні соціальні прояви, що заважають нормальному розвитку суспільства.

Сучасний розвиток соціально-педагогічних наук свідчить про необхідність вивчення таких явищ, як «компетентність фахівця» або «професійна компетенція», та «культура спілкування» соціального працівника.

Поняття «компетентність» і «компетенція» розглядається залежно від підходу, що використовують для обґрунтування цих термінів. Так, у одних вчених ці поняття розрізняються, а у інших – ні. Прихильники першого підходу наголошують на тому, що ці поняття, хоч і походять від одного слова «competency», але мають різне значення та різний спосіб використання. Пояснюється це тим, що «компетенція» в перекладі з латинської «competentia» тлумачеться як: коло питань, в яких людина добре обізнана, які вона пізнала і має досвід. Тобто, компетенція – це сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (її знань, вмінь, навичок та способів діяльності), які є заданими до відповідного кола предметів і процесів та є необхідними для якісно продуктивних дій по відношенню до них, а компетентність – це володіння людиною відповідною компетенцією, що містить її особистісне ставлення до предмета діяльності.

Автори другого підходу до розуміння співвідношення понять «компетентність» та «компетенція» пояснюють використання цих термінів, перш за все, недосконалістю перекладу. Поняття «компетенція», увійшло у вітчизняну теорію та практику з англосаксонської освітньої традиції. Саме тому, перекладаючи іноземні видання, деякі вчені автоматично перекладають слово «competency» – «компетенція» (англ.) на українську / російську мови як «компетентність» та навпаки.

Одним із найголовніших інструментів діяльності працівників соціальних сфер є культура спілкування. Адже саме завдяки цьому інструменту, фахівець комунікує із клієнтом, що допомагає правильно виявити проблему та визначити ефективні шляхи її подання. Культура спілкування нами розглядається як частина культури поведінки людини, тобто, як сукупність форм щоденної поведінки людини (у побуті, у спілкуванні з іншими людьми), у яких знаходять зовнішнє вираження моральні та естетичні норми такої поведінки. Також, цей термін можна зустріти й в іншій інтерпритації: етика спілкування, професійне спілкування, ділове спілкування та ін.

Формування компетентностей культури спілкування у фахівців соціальних сфер, має відбуватися ще в студентські роки.

Аналіз експериментального дослідження І.О. Шпичко щодо формування соціальної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування, дало змогу зробити висновки, що на рівень компетентності фахівців соціальних сфер впливає не тільки навчання у закладі вищої освіти (ЗВО), а й їхня позааудиторна діяльність: *самостійна робота студентів* (самостійна підготовка до аудиторних занять, самостійне виконання індивідуальних завдань); *науково-дослідна робота* (участь студентів у різних наукових об'єднаннях і гуртках, конференціях, олімпіадах, конкурсах); *культурно-дозвілєва діяльність* (участь студентів у різноманітних виховних заходах ЗВО та міста); *спортивна діяльність* (активна фізкультурна діяльність, участь у спортивних змаганнях, естафетах, марафонах); *волонтерська діяльність* (під час цієї діяльності формуються такі соціально значущі якості, як альтруїзм, емпатійність, доброзичливість, толерантність); *студентське самоврядування* (самостійне вирішення проблем життєдіяльності студентської групи) [3].

Щодо формування культури спілкування у фахівців соціальних сфер, за основу нами було взяте дослідження І.В. Козубовської стосовно особливостей ділового спілкування у професійній діяльності соціального працівника. На

думку автора, ефективність професійної діяльності соціального працівника залежить від наявності у нього вмінь професійного ділового спілкування (культури спілкування), позитивної та правильної установки на спілкування з будь-яким клієнтом і з будь-яких проблем, оскільки спілкування є одним з найбільш важливих інструментів технології соціальної роботи. Формування компетентностей професійного ділового спілкування (культури спілкування) має здійснюватися у ЗВО з подальшим вдосконаленням комунікативних вмінь і навичок у процесі професійної діяльності [1].

На підставі цих досліджень можна зробити висновок, що на формування компетентності та культури спілкування фахівців соціальних сфер, значною мірою впливають два фактори: безпосереднє навчання у ЗВО та позааудиторна самостійна діяльність студента.

Виходячи з викладеного, для надання майбутнім фахівцям соціальних сфер ґрунтовних знань щодо компетентності культури спілкування, нами пропонується введення спецкурсу «Культура професійного спілкування». За мету такого спецкурсу ставиться: надання студентам теоретико-методологічних основ культури побутового та ділового спілкування, раціонального розуміння моральних ідеалів і цінностей, підвищення загальної культури мовлення, розвиток у них навичок успішного спілкування з людьми, сприяння успішній адаптації їх до умов сучасного життя, формування високого рівня культури поведінки, необхідного для здійснення майбутньої професійної діяльності і повсякденного життя, а також здатності до професійної соціалізації та успішного засвоєння моделей ділової поведінки майбутніми фахівцями. До структури спецкурсу входять теоретичний та практичний блоки, а також контрольні завдання, що дають змогу виявити рівень сформованості у студентів компетентностей культури спілкування.

Список використаних джерел:

1. Козубовська І.В. Деякі особливості ділового спілкування у професійній діяльності соціального працівника / І. В. Козубовська //

Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2016. – № 1-2. – С. 5-12. –
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/srutip_2016_1-2_3.

2. Філоненко М.М. Психологія спілкування : підручник / М.М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.

3. Шпичко І.О. Експериментальне дослідження формування соціальної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування / І.О. Шпичко // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні науки. – 2015. – № 1. – С. 262-271. –
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znprnadpcpn_2015_1_25

4. Чмут Т.К. Етика ділового спілкування : навч. посіб. / Т.К. Чмут, Г.Л. Чайка. – 6-те вид., випр. і доп. – Київ : Знання, 2007. – 230 с.

УДК 378.14

Комишан А. І., Короп А. О.
м. Харків, Україна

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Враховуючи швидкі зміни в розвитку технічного прогресу та нових сфер суспільної діяльності, стратегічною основою вищої освіти є поряд з розширенням теоретичної підготовки удосконалення практичних навичок та компетентностей в особистісній та професійній сферах майбутніх фахівців з вищою освітою. Це певною мірою, потребує інтеграції вищої освіти з науковими дослідженнями, розвитку її інноваційного та випереджувального характеру для забезпечення достатнього рівня якості вищої освіти.

Вимоги щодо організації професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти (ЗВО) України базуються на основних положеннях

відповідних Законів України та в Указах Президента України, в яких визначено нагальну необхідність поєднання освіти з науковими дослідженнями та практичною діяльністю з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях, зокрема у сфері соціального забезпечення [1; 6]. На думку авторів основними проблемами підготовки соціальних працівників є недосконалість структури підготовки соціальних працівників, недостатнє вивчення і використання зарубіжного досвіду та нагальна потреба удосконалення Стандарту вищої освіти щодо підготовки майбутніх соціальних працівників.

Професійна підготовка майбутніх фахівців соціальної сфери у ЗВО полягає у створенні оптимального освітнього простору для професійно-особистісного формування майбутнього фахівця, а саме – розвитку креативного й оперативного мислення, гнучкості та швидкості прийняття рішень, прагнення до самоосвіти та соціальної і професійної мобільності [2], що пов'язана, передусім, зі становленням соціальної роботи як нового виду професійної діяльності, яка потребує від ЗВО достатньої практичної орієнтованості, формування міждисциплінарних зв'язків, використання досвіду професійної підготовки інших фахівців та системного використання зарубіжного досвіду підготовки соціальних працівників [5]. Стратегічним напрямом професійної підготовки соціальних працівників є суб'єктивний розвиток і саморозвиток особистості фахівця, здатного застосовувати новітні технології, враховувати нормативні вимоги діяльності, здійснювати інноваційні процеси творчості в широкому розумінні. Цей вид підготовки можна визначити як «процес і результат оволодіння цінностями соціальної діяльності, необхідними знаннями, вміннями й навичками, формування важливих особистісних якостей для майбутньої професійної діяльності, які є основою готовності до професійної соціальної діяльності» [3]. Зазначимо, що багатoproфільність і багатофункціональність професійної підготовки

соціальних працівників потребує орієнтації на підготовку до виконання багатoproфільних завдань та функцій, для реалізації та виконання яких соціальному працівнику необхідна ґрунтовна професійна освіта, особистісна готовність щодо дотримання відповідних професійно-етичних норм і принципів.

На нашу думку компетентнісний підхід щодо професійної підготовки майбутніх фахівців соціального забезпечення в Україні [4] має сприяти: їхній вільній орієнтації на ринку праці, отриманню об'єктивної інформації про вимоги роботодавців, мобільному реагуванню на зміни на внутрішньому та міжнародному ринку праці, розвитку набутих професійних навичок впродовж життя або здобувати нові, отримувати об'єктивне підтвердження власної кваліфікації через незалежні атестаційні служби, бути конкуренто спроможними на зовнішніх ринках праці (через визнання їх компетентностей і кваліфікацій відповідно до міжнародних вимог).

Виходячи з викладеного, вирішення такого важливого завдання, як формування професійних компетентностей майбутніх фахівців соціальної роботи, ми вважаємо можливим за умови розробки та практичного застосування відповідної технології на засадах сучасної психолого-педагогічної науки, а саме активних та інтерактивних методів навчання, що носять діяльнісний характер (метод мозкового штурму, метод проєктів, брейн-ринг, дидактична чи ділова гра тощо). Виходячи із власних спостережень, саме такий підхід дозволяє створити умови коли майбутній фахівець з вищою освітою на основі здобутих знань, вмінь та навичок в певних умовах обставин здатний ефективно вирішувати поставлені перед ним професійні завдання. При цьому дуже важливо, щоб навчання майбутніх соціальних фахівців було зорієнтовано на: по-перше, гарантоване досягнення цілей навчання, по-друге, постійний зворотній зв'язок у вигляді поточної і підсумкової оцінки проміжних і кінцевих результатів засвоєння змісту навчання із застосуванням систематизованих критеріїв факторно-

критеріального аналізу та засобів діагностики з метою удосконалення системи підготовки фахівців з соціальної роботи.

Список використаних джерел:

1. Карпенко О.Г. Теорія і практика професійного становлення соціального працівника / О.Г. Карпенко. Київ, 2014. 192 с.
2. Міщик Л.І. Оптимізація підготовки соціальних педагогів до професійної діяльності / Л.І. Міщик // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2012_4_30
3. Поліщук В.А. Соціальна робота / В.А. Поліщук, О.П. Бартош-Пічкарь, Н.М. Горішна. Тернопіль, 2010. 330 с.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p#n 37](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p#n37).
5. Сембрат А.Л. Аналіз особистісно-орієнтованих технологій в системі підготовки майбутніх учителів / А.Л. Сембрат // Вісник СевНТУ. Вип. 144/2013. С. 85-92.
6. Чубук Р.В. Проблеми професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у вищій школі / Р.В. Чубук // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. Чернігів, 2014. Вип. 115. С. 256-259.

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»

Нова українська школа – це реформа, яка надала мотивацію вчителю бути якісно нового – вищого – рівня. Тож для того, аби відповідати вимогам сучасності, щоб завжди бути на одній хвилі з кожним наступним поколіннями, вчитель уже зараз повинен володіти значним колом знань, вмінь, навичок та компетентностей.

У контексті зазначеного ми ставимо за мету окреслити шляхи досягнення здобувачем педагогічної освіти широкого кола освітніх навичок.

Перш ніж говорити про компетентність вчителя, слід чітко усвідомлювати дефініцію поняття «компетентність». Так, наприклад, у «Словнику української мови» визначено: **компетентний**, по-перше, який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий. // Який ґрунтується на знанні; кваліфікований; по-друге – який має певні повноваження; повноправний, повновладний. В контексті сучасного розвитку суспільства привертають увагу слова *добре обізнаний, кваліфікований* [1, с. 250].

З Великого словника іноземних слів цитуємо перше значення: **компетенція** – коло питань, явищ, у яких особа *володіє авторитетністю, пізнанням, досвідом* [2, с. 380]. Таке ж визначення знаходимо й у тлумачному словнику Ушакова. Тут виділяємо для себе *володіння авторитетністю та досвідом* [4, с. 236].

У Практичному словнику синонімів української мови Святослава Караванського наявний такий синонімічний ряд: **компетентний**, (знавець) обізнаний, тямущий; (майстер) кваліфікований; (урядовець) повноправний, повноважний, повновладний [3, с. 170].

На основі опрацьованих матеріалів та аналізу функцій, завдань, обов'язків та повноважень педагога виділяємо основні риси його компетентності:

- ґрунтовно обізнаний у своїй спеціальності;
- майстерно застосовує наявні знання;
- здатен викликати повагу до своєї особистості;
- досвідчений.

Звичайно, постають питання: Як же досягти зазначених вимог?! Як із самого початку педагогічної практики не впасти обличчям в багнюку?! Як зробити так, щоб навчання у школі було привабливим?!

На нашу думку відповідь досить проста: підготовка якісних кадрів має починатися ще на рівні засвоєння навчальних дисциплін та проходження інших навчальних заходів (практик, виконання курсових робіт чи проектів тощо) у закладах вищої освіти, де майбутній метр шкіл, гімназій, ліцеїв навчається. Він має пропустити через себе кожен освітній прийом, щоб в подальшому мати можливість застосовувати його у своїй практиці. І не лише використовувати запропоноване, а й генерувати нові методи та підходи, розробляти нові стратегії та методики.

Найефективнішим підходом до навчання студентів педагогічних спеціальностей (зокрема) вважаємо **діяльнісний**. Саме за умов його реалізації через активне та інтерактивне навчання розвиваються необхідні уміння і навички, здатність застосовувати здобуті знання у практичних ситуаціях, освоюються стратегії, що спрямовані на виконання навчальних завдань і розв'язання будь-яких життєвих ситуацій. Він сприяє формуванню діяльнісної компетентності як однієї з найголовніших у педагогічній практиці.

На основі викладених теоретичних положень впродовж першого семестру 2018-2019 навчального року у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна зі студентами групи ЛУ-32 філологічного

факультету в якості пілотного проекту було максимально застосовано діяльнісний підхід в межах семінарських занять з дисципліни «Педагогіка» де вони практикували метод проектів, складали хайку, розробляли тестові завдання, працювали по одному і в групах, опановували такі методи активного та інтерактивного навчання як «мозковий штурм», «мікрофон», «брейн-ринг» тощо з обов'язковою рефлексією. У такий спосіб закріплювалися зміст викладеного на лекціях матеріалу та опрацьовані під час самостійної роботи студентів питання з певних тем, передбачених робочою програмою дисципліни «Педагогіка», а також засвоювалась частка нового на основі перегляду та обговорення презентацій одногрупників.

Усіх студентів було розподілено на три команди так, щоб середній рівень успішності в навчанні був приблизно однаковим. При формуванні груп враховувались також і симпатії студентів. Кожна команда на загал звітувала за результатами виконаного проекту. Виступи при захисті проектів, під час брейн-рингу тощо здійснювались всіма членами команди, а не окремим студентом. Це, по-перше, впливало на більш відповідальне ставлення студентів до відповідей, а, по-друге, сприяло командному духу, прагненню «слабших» студентів відповідати рівню «сильніших», а «сильніших», допомагаючи «слабшим» в ході командних дискусій, ще більше розвиватися. Задля подолання страху публічного виступу перед аудиторією команди захищали свої проекти перед всією навчальною групою. Таким чином, семінари не проходили за класичною схемою і цим приваблювали студентів та спонукали їх до навчально-пізнавальної діяльності.

Робота з необхідним матеріалом була цікавою, тому вся інформація легко засвоювалася. Як результат – студенти групи мають: гарні показники рівня успішності за національною школою («відмінно» – 63% від загальної кількості студентів у групі, «добре» – 37%), якісні залишкові знання та найголовніше – отримання досвіду проведення уроків з використанням активних та інтерактивних методів навчання, що є актуальним в контексті

концепції «Нова українська школа». Крім того, це слугувало поштовхом до саморозвитку та самовдосконалення студентів. Так, по чотири студентки групи на запрошення кафедри педагогіки брали участь у семінарах-тренінгах «Професійна діяльність вчителя у контексті концепції «Нова українська школа»: педагогічна майстерність та комунікативність» та «Компетентнісний підхід у професійній діяльності педагога в контексті концепції «Нова українська школа».

Студенти мали змогу попрактикувати набуті на заняттях знання, вміння, навички та інші компетентності. Бо лише відчувши всі педагогічні методи, методики, проекти, так би мовити, зсередини, можна сміливо застосовувати їх у своїй майбутній професійній діяльності.

На початку весняного семестру поточного навчального року нами було проведено анонімне опитування студентів, які були задіяні у дослідженні та отримано такі результати:

- 16 із 19 студентів вважають, що мають ґрунтовні знання з дисципліни з усіх пройдених на семінарських заняттях питань;
- 18 студентів впевнені, що здатні застосувати отримані знання та вже мають ідеї до розробки уроків для навчальної практики;
- усі студенти групи подолали страх сцени й слухачів та стали значно впевненішими у своїх силах (як майбутні педагоги);
- усі студенти групи задоволені, що мали нагоду так навчатися, адже тепер знають, як застосовувати діяльнісний підхід у своїй майбутній практиці.

Таким чином, кожен студент, що вивчав педагогіку як навчальну дисципліну на основі діяльнісного підходу, може впевнено поставити біля зазначених на початку дослідження пунктів відмітку про наявність таких рис у собі. Саме завдячуючи діяльнісному підходу в навчанні студенти стали звертати увагу на ґрунтовність обізнаності у своїй спеціальності, навчилися майстерно застосовувати наявні знання, викликати увагу та повагу до своєї

особистості, здобули дуже важливий для майбутньої професійно-педагогічної діяльності досвід. Тобто, вони зможуть забезпечити якісним рівнем надання освітніх послуг своїм майбутнім учням.

Об'єктом наших подальших досліджень обираємо методи, за допомогою яких може здійснюватись діяльнісний підхід та плануємо розробити нові навчальні прийоми у рамках здійснення реформи «Нова українська школа».

Список використаних джерел:

1. Білодід І. К. Словник української мови в 11 томах. – Том 4. – Київ. : «Наукова думка», 1973. – 840 с.
2. Большой иллюстрированный словарь иностранных слов. – М. : ООО «Издательство АСТ» : ООО «Издательство Астрель» : ООО «Русские словари», 2002. – 960 с.
3. Караванський С. Й. Практичний словник синонімів української мови. – 2-ге видання. – Київ. : «Українська книга», 2000. – 480 с.
4. Ушаков Д. Н. Толковый словарь русского языка. – Москва. : «Аделант», 2013. – 800 с.

378.14

Комишан А. І., Мінська М. С.
м. Харків, Україна

КОНТРОЛЬ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЗАСВОЄННЯ РОЗДІЛІВ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА» У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»

Концепція «Нова українська школа» потребує від закладів вищої освіти (ЗВО) реформування процесу навчання студентів як майбутніх фахівців, які

були б здатні ефективно та якісно реалізовувати завдання, визначені Державним стандартом. Однією із важливих та невід'ємних складових процесу навчання є контроль знань, умінь та навичок. Зазначимо, що поняття «контроль» має декілька тлумачень. У загальному розумінні контроль – це спостереження, метою якого є перевірка чогось [4, с. 271]. Педагогічний контроль – це «система науково обґрунтованої перевірки результатів освіти, навчання і виховання» [2, с. 140]. Він спрямований не тільки на діяльність студентів, а й на власну діяльність педагога та на його взаємодію зі студентами. Основними функціями педагогічного контролю є: контролююча, освітня, виховна, діагностично-корегуюча, прогностично-методична, управлінська та розвивальна. Виходячи з цього, існують різні види контролю. Зокрема, у процесі навчальної діяльності студентів ЗВО виділяють такі види контролю: вхідний, поточний, модульний (з певного розділу дисципліни), семестровий, а також державна атестація [3].

У зв'язку з модернізацією освітнього процесу в школі, необхідним є і модернізація методів підготовки майбутніх учителів. Адже для майбутніх педагогів дуже важливо мати велику теоретичну й практичну базу, аби в майбутньому успішно формувати необхідні знання, вміння та навички в учнів. Основним завданням під час організації освітнього процесу у вищій школі є, насамперед, підвищення навчально-виховної ефективності занять шляхом діалогу між науково-педагогічним працівником та студентами, а також зростання рівня якості знань, умінь і навичок та інших компетентностей, які набувають студенти. Для формування особистості студента у ході освітнього процесу необхідно до традиційних методів додавати інтерактивні технології. Це забезпечить тісний зв'язок теорії та практики, створить атмосферу творчої співпраці, дозволить розвинути навички спілкування, підвищить рівень мотивації до майбутньої професійної діяльності, сприятиме активності студентів та створенню умов для самостійного набуття знань, умінь та навичок [1].

Наше дослідження спрямовано на так званий контроль успішності навчання студентів з розділів навчальної дисципліни «Педагогіка». На нашу думку, необхідним є проведення такого контролю з використанням інтерактивних технологій. Таким чином, студенти будуть не тільки розуміти в теорії використання таких технологій, а й ознайомляться з ними на практиці, що дозволить з легкістю у майбутньому передавати свої знання, вміння й навички учням. Виходячи зі змісту робочої програми навчальної дисципліни «Педагогіка», нами пропонується:

1. В рамках розділу 1 «Загальні основи педагогіки», що включає: тему 1 – «Витоки світової та вітчизняної педагогіки»), тему 2 – «Предмет педагогіки та методи педагогічних досліджень», тему 3 – «Система освіти України» й тему 4 – «Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа»», надати студентам завдання розробити лепбуки до кожної з тем. Таким чином, знання студентів з теми будуть структуровані та візуалізовані, що допоможе краще запам'ятати матеріал та в майбутньому, за потреби, звернутися до нього.

2. В рамках розділу 2 «Теорія навчання», що включає: тему 5 – «Основи дидактики та методи навчання», тему 6 – «Педагогічні технології та форми організації навчання» та тему 7 – «Контроль успішності навчання», розподілити студентів на групи, кожна з яких розробить питання для проведення брейн-рингу і надалі провести цей захід. Таким чином, студенти зможуть не тільки розробити необхідні завдання, а й на практиці перевірити свої знання, взявши участь у складі однієї з команд-учасників.

3. В рамках розділу 3 «Теорія виховання та професійно-педагогічна діяльність», що включає: тему 8 – «Теоретичні основи виховної роботи в освітніх установах» й тему 9 – «Професійно-педагогічна діяльність та педагогічна майстерність вчителя», використати у роботі зі студентами метод кейс-стаді [5, с. 13]. Завдання студентів полягає у наданні якомога більшої кількості можливих вирішень педагогічної ситуації, наданої науково-педагогічним працівником. Цей метод сприятиме закріпленню знань та

вмінь, отриманих раніше, розвине аналітичне й критичне мислення студентів, а також під час майбутньої практики дозволить легше знаходити вихід із різноманітних ситуацій.

Отже, для ефективності засвоєння знань, вмінь, навичок та інших компетентностей майбутніх учителів та їх систематизації в рамках певного розділу доцільним є контроль з розділів дисципліни студентів з використанням інноваційних технологій, що мають носити практичний характер. При чому, зміст перевірочних запитань (завдань) повинен мати узагальнюючий, синтезований характер та охоплювати ключові аспекти певного розділу. Однією з організаційно-педагогічних умов такого контролю має бути виявлення рівня здатності кожного студента: запам'ятовувати, розуміти, застосовувати, аналізувати оцінювати та створювати.

Список використаних джерел:

1. Використання інтерактивних технологій навчання в професійній підготовці майбутніх учителів : монографія / Н.Г. Балицька, О.А. Біда, Г.П. Волошина та ін. ; за заг. ред. Н.С. Побірченко. – К. : Наук. світ, 2003. – 138 с.
2. Коджаспирова Г.М., Коджаспиров А.Ю. Словарь по педагогике. – Москва: ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: Издательский центр «МарТ», 2005. – 448 с.
3. Комишан А.І., Хударковський К.І., Челпанов О.С. Діагностика освітньої діяльності студентів на основі рейтингового підходу: теорія, методологія, практика Монографія. – Харків: Новий колегіум, 2011. – 297 с.
4. Словник української мови: у 11 т. – Т. 4. (І-М) – К.: Наук. думка, 1973. – 840 с.
5. З.Ю. Юлдашев, Ш.И. Бобохужаев. Инновационные методы обучения: Особенности кейс-стади метода обучения и пути его практического использования / З.Ю. Юлдашев, Ш.И. Бобохужаев – Ташкент. «IQTISOD-MOLIYA», 2006. – 88 с.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНЯ НА ПАРИТЕТНІЙ ОСНОВІ

Новітні тенденції, що пов'язані з необхідністю мати вищу освіту значно відрізняються від радянського «всі професії важливі», сучасна дитина з самої школи обов'язково бачить себе на престижній та соціально важливій посаді. Саме через ці нові потреби виник так званий проект «Нова українська школа» (НУШ). Її головною метою є створити гідного громадянина своєї країни та світу. Бути ж гідним громадянином для сучасного українця покоління Z означає: *бути патріотом; бути новатором; бути особистістю* – це найважливіша мета, яку прагне досягти НУШ [5].

Однак, жодна із зазначених цілей не може бути досягнута, без вчителя, який би розумів свою роль у становленні нової людини. Так би мовити психолого-педагогічно вмотивований вчитель. В цьому й полягає основна проблема нової української школи: брак учителів нової формації, які могли б та хотіли змінити систему на краще, розуміли чинники впливу на дітей та їх вікову психологію. Аби це змінити потрібно встановити причини та наслідки неправильної поведінки педагога. Причин може бути безліч: від нелюбові до дітей, до банального незнання предмету, який викладається. Саме тому Концепція «Нова українська школа» має спрямування на подолання цих проблем. Перш за все слід загострити увагу на проблемі культури взаємодії вчителя з учнем [3, 4].

Стандартною проблемою у взаємодії «учень – вчитель» було залякування учня, неповага до нього та халатність щодо його психологічних проблем з боку вчителя [3]. Проте, дедалі частіше трапляються випадки зворотного булінгу, тобто педагог страждає від психологічних та навіть

фізичних образ дитини, класу, а іноді й батьків. Найчастіше «булерами» стають підлітки. Є кілька причин такої поведінки серед дітей [5]:

- вони дорослішають і вважають себе достатньо зрілими для непослуху;
- вони не хочуть ходити до школи, а їх примушують батьки;
- вони не вважають вчителя авторитетом (він може бути замолодим, аби викладати, або застарим, аби добре знати нові віяння науки);
- батьки вдома згадують вчителя в «негативному» контексті;
- і найголовніше, як на нашу думку, – діти відчують, що вчитель сам не хоче викладати, або недостатньо знає свій предмет.

В контексті проблеми, що досліджується влучним, є виловлювання Альберта Ейнштейна, який сказав: «Якщо ти не можеш пояснити свою теорію восьмирічній дитині, то ти сам не розумієш, що ти говориш...». Діти розуміють все, адже педагог, що не хоче викладати предмет, ставиться до нього як до буденної роботи, він просто банально начитує лекції, не переживаючи про введення нових засобів чи підходів до уроку.

Для зацікавлення учнів освіти вчителеві необхідно застосовувати більше наочних та практичних методів навчання (активних та інтерактивних), урізноманітнювати методи перевірки знань, чергувати різні види роботи: тести, вільні письмові відповіді, запрошувати учнів захищати роботи перед класом тощо [2].

Для подолання психологічного бар'єру між учнем та вчителем, ми вбачаємо, що останньому необхідно зрозуміти що таке «взаємодія на паритетній основі». Для цього з'ясуємо його сутність. Паритет – це стосунки, які засновані на взаємовигідних умовах, а у випадку вчитель-учень це є взаємоповага, підтримка та порозуміння. Термін частіше застосовується для позначення держав, які укладають взаємовигідні угоди. Тобто вчитель повинен привчити себе поважати учня, а вихований учень, розуміючи таке ставлення до себе не зможе вступати з педагогом у протиріччя [1].

Саме такі відносини могли б стати еталоном для наслідування. Та виховання це складний процес, тому на шляху вихователя можуть траплятися складнощі, але ми виділяємо такі шляхи їх вирішення:

1. Вчителеві слід ставитися до учня з повагою, звертатися до нього ввічливо, по імені лише з дозволу здобувача освіти.
2. Вчитель не критикує учня, а лише вказує на його помилки та радить, як їх можна було б уникнути.
3. Педагог не виносить на загальний осуд помилки учня, не обговорює їх з іншими.
4. Досвідчений педагог мусить тримати дистанцію, не ставати «нянькою» для здобувача освіти, вчитель-порадник.
5. Вчитель поважає себе, це спонукатиме й учнів ставитися до нього з гідністю.
6. Педагогу не слід боятися власних помилок, особливо, якщо їх помітив учень. В такому разі останнього слід похвалити за уважність.
7. Хороший вчитель не порівнює учнів, кожна особистість індивідуальна.
8. Вчитель-вихователь завжди помічає ставлення учнів один до одного та намагається попередити конфлікт.
9. Педагогові не слід переносити на дітей власні проблеми та демонструвати на них свій настрій, емоції необхідно контролювати;
10. Щодо навчального матеріалу, то вчителю не слід залякувати учнів, уникати типових фраз «вам це все вчити», «визубріть», «на зубок», «щоб від зубів відлітало» тощо.
11. Педагогу слід пояснити різницю між знаннями та оцінками, сучасні діти не розуміють функцію балів успішності.
12. Вчителеві не слід обмежувати учнів в правах: кожен має право на вільну думку, на свободу дій, що не зашкодять іншим, та навіть право на відпочинок (зокрема на перерві).

13. До надійного педагога учень не соромиться підійти в позаурочний час, не потрібно сердитись за таке турбування.

14. Для більшої довіри можна ввести пом'якшуючі умови, наприклад, можна один раз за семестр не виконати домашнє завдання, чи приготувати на додаткову оцінку творчий проект.

15. Для учнів старших класів було б актуально загострювати увагу на питаннях з предмету, які ввійдуть до тестів зовнішнього незалежного оцінювання, або ж знадобляться у зрілому житті чи при працевлаштуванні.

16. Важливим для педагога є терпіння, адже учень не завжди одразу сприйматиме інформацію та ставитиметься до всього легко, це все особливості віку та характеру дитини.

Звісно ж, цей список, не досить універсальний, адже кожна конфліктна чи просто ускладнена ситуація, яка стосується дитячої психіки не може бути порівнювана з іншою. Але таким чином нами сформульовано загальні рекомендації до вчителя, який прагне досягти взаємоповаги та порозуміння з учнями.

Список використаних джерел:

1. Гончар О. В. Педагогічна взаємодія як визначальна складова гуманізації навчального процесу [Електронний ресурс] / О. В. Гончар // Педагогічні науки. – 2009. – Вип. 1. – С. 22-28. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pena_2009_1_6.

2. Горлова А. В. Особливості спілкування педагогів з підлітками / А. В. Горлова // Педагогічні науки. – 2008. – Вип. 48. – С. 115-119.

3. Киричок В. А. Гуманне ставлення до дитини: методичний посібник для вчителів / В. А. Киричок – К. : Інфодрук, 2004. – С. 115-134.

4. Киричок В.А. Етика спілкування вчителя з учнями / В. А. Киричок // Відкритий урок. – 2006. – № 1-2.

5. Попова С. Як вчителю не стати жертвою булінгу [Електронний ресурс] / С. Попова // Нова українська школа. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/yak-vchytelyu-ne-staty-zhertvoyu-bulingu/>

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАГІСТРІВ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Прийняття державних документів, які визначають напрямки розвитку вищої освіти (Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту» тощо) зумовлюють зміни в діяльності вишів. Завданням подальшого вдосконалення всієї загальноосвітньої системи, яке сформульовано в Законі України «Про вищу освіту» (від 01.01.2014 р. зі змінами від 7 грудня 2017 року N 2233-VIII), є поліпшення підготовки освітян у всіх її ланках, тобто передача, засвоєння, примноження та використання знань, умінь та інших компетентностей у студентської молоді. Особливе місце в загальнодержавній системі освіти України посідає підготовка магістрів у закладах вищої освіти до викладацької діяльності, що зумовлює низку актуальних педагогічних завдань, які потребують наукового обґрунтування. Серед них – проблема сформованості професійної компетентності в магістрів педагогіки вищої школи (далі ПВШ), бо саме вони визначають становлення їх як фахівців, здатних до творчої праці, професійного розвитку, конкурентоспроможних на ринку праці. Нові вимоги до освіти зумовлюють необхідність змін і в системі професійної підготовки майбутніх магістрів ПВШ.

Сьогодні, під час підготовки магістрів ПВШ, на перший план висуваються питання професійної компетентності, бо саме вона дає змогу визначити, чи відповідає той чи той випускник закладу вищої освіти (далі ЗВО) умовам сучасного ринку праці.

У психолого-педагогічній науці активно обговорюються питання: категорії «професійна компетентність» як складного багатовимірного феномену (Т. Браже, М. Волошина, О. Дахін, І. Зязюн та ін.), моделювання процесу формування професійної компетентності (В. Введенський,

В. Болотов, Є. Захаріна, Л. Сущенко та ін.), визначення ключових компетентностей (І. Зимня, Ю. Миронович, Л. Пашко, Г. Селевко та ін.), формування компетентності в майбутніх фахівців (С. Козак, О. Мармаза, М. Олексюк, В. Свистун, В. Ягунов та ін.). Для нашої розвідки особливим інтересом постають дослідження А. Давідчук, С. Зеленюка, Н. Кіржи, А. Кушнір, К. Мазур, Т. Столяр, Ю. Уманської та ін., у яких розкривається сутність, зміст і структура складових професійно-педагогічної компетентності викладача ЗВО: інформаційної, дослідницької, комунікативної, іншомовної, психолого-педагогічної, конфліктологічної, фасилітаційної, соціальної, рефлексивної – та пропонуються шляхи розвитку різних видів компетентності викладача вишу.

Під професійною компетентністю викладача розуміють: інтегровану професійно-особистісну характеристику, яка включає ціннісні орієнтації, фахові й функціональні знання, уміння й навички та особистісні якості, спрямовані на досягнення ефективного результату в професійній діяльності (В.Саюк); систему знань, умінь, особистісних якостей, що адекватні структурі та змісту його діяльності (О.Олексюк); складний комплекс, який містить професійні знання, уміння, навички, готовність до діяльності, а також цілу низку професійно важливих особистісних якостей, таких, як: креативність, мобільність, комунікабельність, толерантність, прагнення до самопізнання, саморозвитку й самореалізації, саморефлексії тощо (А. Давідчук, С. Зеленюк, Н. Кіржа та ін.).

Отже, аналіз сучасної науково-педагогічної літератури дає нам підстави стверджувати, що більшість науковців вважають, що професійна компетентність викладача – це сукупність знань, умінь, навичок, досвіду, а також його особистісних якостей. Зазначимо, що набір знань, умінь і навичок дають змогу особистості ефективно діяти чи виконувати певні функції, спрямовані на досягнення стандартів у професійній галузі.

Так, для формування професійної компетентності в магістрів ПВІІ зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки освітній компонент освітньо-

професійної програми «Педагогіка вищої школи» передбачає виокремлення нормативних («Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні», «Компаративна педагогіка», «Моделювання освітньої підготовки і професійної діяльності фахівця», «Системний підхід у вищій освіті», «Педагогічний контроль в системі освіти», «Педагогіка вищої школи», «Організація навчально-виховного процесу у вищій школі» тощо) і вибіркових («Основи акмеології», «Сучасні інформаційні технології», «Міжкультурні комунікації в професійно-педагогічній сфері», «Інноваційні процеси у вищій школі», «Методика викладання дисциплін у вищій школі», «Професійний імідж викладача вищої школи» тощо) навчальних дисциплін циклів загальної, професійної та практичної підготовки, що сприяють здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; проведення досліджень на відповідному рівні; пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; генерування нових ідей; оцінювання та забезпечення якості виконуваних робіт; застосування знань у практичних ситуаціях; виявлення, окреслення та розв'язання проблеми; засвоєння нових знань, володіння сучасними інформаційними технологіями; визначення напрямку своєї діяльності, її конкретних цілей та завдань; продукування системи управління пізнавальною діяльністю, що забезпечує досягнення програмних результатів навчання; організації управління та самоуправління освітнім процесом; опанування технологіями аналізу, планування й організації навчальної, виховної, методичної та наукової роботи.

Отже, успішною професійною підготовкою магістра ПВШ вважається сформованість у нього професійних компетентностей (специфічних знань, вузькоспеціальних умінь, навичок і здібностей, необхідних для ефективного виконання професійної діяльності).

УДК 378.1
Кравченко Г. Ю.
м. Харків, Україна

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ РОЗВИКОМ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Переорієнтація системи вищої освіти на компетентнісну модель діяльності суб'єктів освітнього процесу, на надання якісних освітніх послуг має відбутися в управлінні розвитком професійної компетентності викладачів закладів вищої освіти. У межах нашого дослідження викликали інтерес наукові праці вчених, які займалися проблемами неперервної освіти та управлінням розвитку професійної компетентності педагогів: О. Ануфрієвої, В. Беспалька, Г. Єльнікової, І. Жерносека, В. Зверєва, Ю. Конаржевського, Г. Кравченко, І. Лернера, Н. Ничкало, В. Олійника, Л. Пуховської, М. Романенка, З. Рябової, Т. Сущенко, О. Тонконоги, Д. Татьянченка, В. Якуніна та ін. Провідними науковими дослідженнями в даному напрямі вважаються роботи таких авторів, як В. Бондаря, Т. Борової, Н. Грішанової, І. Зимньої, О. Овчарук, О. Пометун, Т. Сорочан, О. Суббето, Д. Татьянченко, А. Харківської, Є. Хрикова, Дж. Равена та інших.

Проте аналіз наукових джерел щодо теоретичного обґрунтування та практика вивчення стану управління професійною компетентністю викладачів вищих закладів освіти дозволяє стверджувати, що розв'язанню питання щодо управління розвитком професійної компетентності викладачів на основі компетентнісного підходу недостатньо приділено уваги.

На основі досліджень вищезазначених учених можна зробити висновок, що *професійна компетентність* – це здатність педагога ефективно здійснювати професійну діяльність: *швидко оволодівати сучасними способами діяльності та успішно виконувати професійні обов'язки*. За визначенням М. Ревуцького *професійна компетентність* – це набір

компетенцій і можливостей їх застосування в професійній діяльності. Науковець подає узагальнену модель професійної компетентності викладачів, яку представляє у вигляді 3-х взаємопов'язаних компонентів: *предметна компетентність; психологічна; методична* [3].

Необхідним елементом освітнього процесу компетентнісного спрямування є *розвиток професійної компетентності*. Більшість дослідників ототожнюють професійну діяльність викладача закладів вищої освіти з педагогічною діяльністю, спрямовану на підготовку висококваліфікованого спеціаліста. Так, Н. Бордовська, О. Титова, розуміють *діяльність викладача закладу вищої освіти як сукупність дій, спрямованих на пошук, одержання й систематизацію науково-практичних знань, методичну їхню інтерпретацію й організацію їхнього освоєння майбутніми фахівцями з метою застосування в майбутній професійній діяльності, а також на збагачення арсеналу наукових знань через включення студентів у спільну наукову працю* [1].

У зв'язку із цим основними функціями діяльності викладача закладу вищої освіти є:

- наукове дослідження, об'єкт і предмет якого має безпосереднє або опосередковане відношення до сфери професійної діяльності майбутнього фахівця;
- розробка програм навчальної (наукової) дисципліни і їхнє науково-методичне забезпечення;
- підготовка фахівців до професійної діяльності засобами своєї дисципліни, а також відновлення, збагачення й розробка нового науково-технологічного забезпечення цієї діяльності;
- сприяння професійно-особистісному росту й підвищенню кваліфікації науково-педагогічних кадрів (майбутніх і працюючих викладачів у вищій школі - магістрантів, аспірантів і докторантів, колег по роботі).

Сьогодні недостатньо відповідати кваліфікаційним характеристикам і виконувати в повному обсязі посадові обов'язки, щоб викладач кафедри

вважався професійно компетентним. Актуальним стає питання – розвиток його професійної компетентності. Реалізація компетентнісного підходу у формуванні та розвитку професійної компетентності викладача передбачає вибір змісту професійної діяльності, який сприяє здійсненню науково-методичного супроводу професійного зростання і сприймається як «власний» вибір, особистісний, що веде до індивідуалізації, створення власної траєкторії професійного зростання, відповідає конкретним заданим цілям.

Список використаних джерел:

1. Бордовская Н. В. Методика оценки качества деятельности преподавателей вуза: метод. рекомендации / Н. В. Бордовская, Е. В. Титова. – СПб.; Архангельск, 2003. – 72 с.
2. Кравченко Г.Ю. Адаптивне управління розвитком професійної освіти: Колективна монографія / Г. Єльнікова, О. Загіка, Г. Кравченко та інші / за заг. ред. Г. Єльнікової. – Павлоград: ІМА – прес, 2016. – 248 с
3. Ревуцький М. П. Художньо-естетична складова формування суспільно-політичних і професійних компетенцій вчителя / М. П. Ревуцький, // професійні компетенції та компетентність вчителя : матеріали рег. наук.-практ. сем. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. І. Гнатюка, 2006. – С. 27–29.

УДК: 159.923.2/057.875:331.54

Крейдун Н. П., Невоєнна О. А., Яворовська Л. М.
Харків, Україна

САМООРГАНІЗАЦІЯ ТА САМОЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ СТУДЕНТІВ: ПОГЛЯД ПСИХОЛОГА

На сьогодні освітній процес у закладах вищої освіти України переживає значні зміни. Кредитно-трансферна система організації освітнього

процесу, поступове впровадження дистанційного навчання та новітні інноваційні програми навчання сприяли появі у закладах вищої освіти ситуації вільного вибору студентами освітніх форм навчання, дали можливість проектувати власну освітню траєкторію. Це вимагає від майбутніх фахівців навичок ефективної самостійної роботи, високого рівня самоорганізації навчальної діяльності, упевненості у власних навчальних здібностях і готовності до самозміни.

Освітній процес сучасного закладу вищої освіти актуалізує зміну позиції студента: з об'єкта в активного та свідомого суб'єкта навчальної діяльності. У цих умовах зростає значення формування вмінь самоорганізації та самоефективності в контексті початкової діяльності та подальшого професійного становлення.

Аналіз психологічно-педагогічних досліджень переконує в тому, що самоорганізація та самоефективність займають чинне місце в структурі навчальної діяльності. Сформованість умінь самоорганізації та висока самоефективність дозволять майбутньому спеціалісту успішно аналізувати умови та завдання навчання, раціонально планувати та організовувати виконання завдань, адекватно оцінювати себе та власні можливості, своєчасно корегувати та удосконалювати процес та результати своєї навчальної діяльності. Від сформованості цих умінь у студентів в значній мірі залежить їх активність під час навчання, якість підготовки, а також академічна успішність та результативність їх навчальної діяльності.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на зміст понять «самоорганізація» та «самоефективність» у контексті навчально-професійної діяльності студента.

Термін «самоорганізація» вперше був використаний в 50-ті роки ХХ століття, проте в той час ним позначали процеси термодинамічної рівноваги. Пізніше цей термін набув популярності й в інших науках, таких як біологія, кібернетика, філософія та інші. Лише з 70-х років поняття самоорганізації введено в педагогіку, де воно розумілося як «діяльність та здібності

особистості, пов'язані з вмінням організовувати себе або «організацію людиною власної праці, свого часу в процесі роботи та відпочинку». Власне в психології дослідження закономірностей та механізмів самоорганізації в якості самостійного направлення визначилось відносно нещодавно. Тому в цій сфері існує чимало теоретичних та методологічних проблем, які важливо вирішувати, і одна з найбільш значимих серед них — проблема відсутності загальноприйнятого понятійного апарату. Особливо це стосується концепції психічної самоорганізації, де автори нерідко використовують поняття «самоорганізація», «самоуправління» та «саморегуляція» як синонімічні.

Так, за думкою М.М. Пейсахова [1] самоуправління розуміється як здібність особистості прогнозувати майбутні результати, ставити перед собою подальші цілі, самостійно планувати свої вчинки та дії, формувати критерії оцінки якості, добувати необхідну інформацію в ході процесу управління та вносити в нього правки. Саморегуляція, за його думкою, - це часткові, локальні зміни в межах, заданих ззовні, або самостійно установлених норм. У випадку усвідомленої, довільної саморегуляції суб'єкт приймає установлену перед ним мету, норми та еталони. Тому якщо самоуправління призводить до розвитку особистості, то довільна саморегуляція стабілізує, закріплює у досвіді стандартні прийоми та способи поведінки. Самоуправління, як зауважують М.М.Пейсахов та М.Н.Шевцов, «є механізмом, умовою самоорганізації, збереження та становлення цілісної системи, її розвитку».

Стосовно саморегуляції частина вчених розглядають її в контексті проблеми волі [2]. Зазначені автори наділяють волю регулятивними функціями і розглядають вольову регуляцію як особистісний рівень регуляції.

Аналіз психологічної літератури дозволяє виділити чотири основних підходи до визначення суті поняття «самоорганізація»: особистісний, діяльнісний, інтегральний та технічний.

Структура самоорганізації визначається по-різному. Так, на думку, С.Б. Єлканова, до неї входять: самоконтроль, самооцінка, самоінструктування, уміння раціонально організовувати власну діяльність. В.І. Андреев також включає уміння самоконтролю до складу самоорганізації. Крім цього він визначає уміння планувати роботу і уміння раціонально використовувати час і засоби діяльності. Г.М. Сериков до умінь самоорганізації відносить уміння самопереконавання, самоінструктування та самоуправління. П.Є. Риженков і В.М. Тарасюк серед складових самоорганізації перераховують уміння: нормувати свою працю з урахуванням трудомісткості видів завдань, раціонально планувати і витратити свій час на основі урахування й аналізу часу, що витрачається, обирати раціональні методи роботи, займатися самоосвітою, враховувати і контролювати свої дії, уміння грамотно мислити, уміння оперативної саморегуляції (розслаблення, мобілізація тощо).

Таким чином, аналіз психологічної літератури дозволяє зробити висновок про нестачу серед вітчизняних досліджень добре розроблених та теоретично обґрунтованих концепцій самоорганізації та, особливо, самоефективності. Найрозповсюдженішою проблемою є неоднозначне використання термінів схожих за психологічним змістом («самоврядування», «саморегуляція», «самоефективність»). Тож, для наукової точності в нашій роботі ми розділяємо ці поняття та вважаємо, що самоорганізація — це сукупність якостей та здібностей особистості, які дозволяють ефективно організовувати власну діяльність, та включають в себе певний комплекс знань, вольову регуляцію, мотивацію, навички планування та постановку мети. Самоефективність є поєднанням уявлень суб'єкта про наявність у нього професійно-важливих якостей і його впевненості в тому, що він зможе скористатися ними таким чином, щоб досягти позитивного ефекту при вирішенні поставлених цілей і завдань.

Список використаних джерел:

1. Мунтян Т. В. Підвищення мотивації студентів до самостійної

навчальної діяльності як необхідна умова формування умінь самоорганізації (на прикладі англійської мови) [Електронний ресурс] / Т. В. Мунтян – Режим доступу до ресурсу: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/4732>.

2. Музика О. Самоефективність як чинник професіоналізації студентів/ О. Музика.// Освітологічний дискурс. – 2018. № 3. – С.83-94.

УДК 378.14

Лешньова Н. О., Павлова Л. В.
м. Харків, Україна

УСПІШНІСТЬ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ

Знання англійської мови набуває особливого значення зараз, оскільки саме англійська стала мовою міжнародного спілкування. Люди багато подорожують, їздять у відрядження, беруть участь у конференціях, спілкуються з діловими партнерами по всьому світу. Сучасний спеціаліст має володіти англійською як засобом комунікації, що дозволяє отримати відповіді на безліч питань і досягти успіху.

У роботі зі студентами немовних факультетів часто відчувається нестача часу на вивчення матеріалу, мовної практики та наполегливості. Недостатньо високі показники у навчанні англійської мови можна пояснити відсутністю належної мотивації у студентів, їх небажанням працювати не тільки на занятті, а і самостійно, виконуючи домашні завдання, а також відсутністю навичок такої роботи. Викладачеві треба уважно віднестися до кожної з цих проблем і вирішувати їх в співпраці зі студентами.

Питання мотивації є одним з найбільш обговорюваних. Фахівці визначають мотивацію як атрибут особи, який описує психологічні якості, що знаходяться в основі поведінки по відношенню до конкретного завдання.

[5] Ця цілеспрямована поведінка проявляє себе у відповідних діях мотивованої людини. Така людина завжди наполеглива і зосереджена на своїх цілях, має бажання і прагнення. Мотиваційний фактор є рушівним фактором інтенсифікації викладання англійської мови [2]. Людина, яка отримує задоволення від своєї діяльності намагається виконувати роботу ефективно та при цьому користується відповідними стратегіями. Мотивація також розглядається як процеси, що пробуджують та стимулюють поведінку, визначають її напрям. [4] Студенти вчаться успішно, маючи стимул до навчання. Нажаль, студенти молодших курсів ще не всі усвідомлюють необхідність навчання. Тому важливо обговорювати на занятті переваги, які дає володіння англійською мовою. В першу чергу студенти згадують можливість отримувати стипендію, читати спеціальну літературу, написану зарубіжними авторами, поїздки до мовних таборів, роботу влітку у іншій країні, спілкування з друзями і, звісно, можливість самореалізуватися, стати висококваліфікованим фахівцем з гідним заробітком. Такі бесіди треба проводити періодично, це дозволяє студентам краще усвідомлювати їх мрії і шляхи їх здійснення.

Для підтримання високого рівня мотивації викладачі кафедри англійської мови щорічно проводять олімпіаду для студентів немовних факультетів, наукову студентську конференцію з публікацією статей та можливостями іншомовного спілкування з професійних питань і конференції на факультетах університету, де студенти роблять доповіді з презентаціями англійською мовою.

Серйозну увагу слід також приділяти тому, як навчити студентів працювати самостійно. Це важливо для опанування лексики, граматичних структур, навичок читання і аудіювання. Як правило, на заняттях, викладач залучає до роботи всіх студентів групи, але без контролю викладача, у виконаанні домашнього завдання багато студентів ігнорують поради викладача, користуються інтернет перекладачем, уникають наполегливої праці і не отримують результата.

Мета вчителя – поступова передача відповідальності від вчителя до учня; надання можливості самоконтролю. Необхідно навчити студента класифікуванню інформації. [3] Викладач має перейти з ролі експерта, який передає знання до ролі тренера, який допомагає в отриманні необхідних в навчанні стратегій. Саме для розвитку у студентів навичок самостійного отримання знань і відповідальності за виконану роботу необхідна систематична перевірка домашніх завдань, а завдання треба давати з урахуванням індивідуальних потреб студентів. Менш підготовленим студентам треба надавати більш детальні пояснення, дозволяти користуватися самостійно підготовленими матеріалами у вигляді планів, нотаток, ключових фраз. Метод проектів – один з найефективніших методів самостійної роботи, він надає можливість студентам шукати шляхи вирішення проблеми, знаходити та відбирати інформацію, створювати новий продукт, презентувати його аудиторії.

При опрацюванні теми “Travelling” згідно з [1], наприклад, студенти готують презентації туру до іншої країни та грають роль турагента, який спілкується з клієнтами. Це завдання сприяє підтриманню зацікавленості у результаті і практичному розвитку навичок комунікації. Наші студенти також готують інформацію з питань, що їх цікавлять. Це може бути “National Cuisine of Great Britain”, або “Science in Ukraine”. При обговоренні доповідей студенти вчаться правильно ставити питання та реагувати на них. Треба також відзначити важливість використання Інтернет-ресурсів у самостійній роботі. Викладач має керувати пошуком інформації, рекомендувати навчальні сайти. Це заощадить час і зусилля студентів, допоможе їм зосередитися на виконанні самих завдань. Правильно організоване керівництво викладачем самостійної роботи студентів сприяє розвитку творчих здібностей, вчить студентів вивчати, а не зубрити матеріал, користуватися набутими знаннями на практиці, долати мовний бар’єр і добиватися поставленої цілі.

Список використаних джерел:

1. Ващенко С.В., Мороз М.В., Сайко М.М. Шляхи організації самостійної роботи студентів напрямку підготовки «екологія» в процесі вивчення іноземної мови. <http://eprints.zu.edu.ua/23498/>
2. Яременко Н.В.. Деякі шляхи інтенсифікації викладання англійської мови студентами немовних спеціальностей. – Вісник Житомирського Державного університету імені Івана Франка – 2016 Педагогічні науки, випуск 4 (86), с.17-213
3. Bill Meyer, Naomi Haywood, Darshan Sachdev and Sally Faraday. What is independent learning and what are the benefits for students? <http://www.curee.co.uk/files/publication/>
4. Elizabeth Root . Motivation and Learning Strategies in a Foreign Language Setting : a Look at a Learner of Korean – 98с. <https://carla.umn.edu/resources/working-papers/documents/>
5. Saranraj L., Shahila Zafar MOTIVATION IN SECOND LANGUAGE LEARNING – A RETROSPECT https://www.researchgate.net/publication/291790630_

УДК 37.025+786.2

Лю Чан

м. Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗВО КНР У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Сучасний Китай стрімко розвивається шляхом інтеграції в систему міжнародних відносин. Процеси експансії охоплюють також і галузь культури, оскільки велика кількість вчених цікавиться і китайською

філософською традицією, і поезією, і обрядами і музичним потенціалом цієї країни.

Очевидно, що дані процеси породжують небувалі можливості для інтеграції самобутньої і багатой культури Китаю, культури азіатського регіону і культури західних країн. Разом з тим, подібні позитивні інтеграційні процеси не завжди можуть бути реалізовані шляхом соціально-культурних, економічних та інших стереотипів, що обмежують можливості соціального і культурного взаємодії людей різних культур і країн.

Мета доповіді – визначити особливості формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР у процесі вивчення професійних дисциплін.

Нині діяльність учителя музичного мистецтва, зокрема в КНР, зводиться до підвищення рівня ерудиції, виробленню у них конкретних умінь гри на інструменті, вокальних навичок тощо.

Подібний обмежений педагогічний підхід породжує суперечність – важливістю для педагогічного процесу в ЗВО ознайомлення з високими міжкультурними зразками музичного мистецтва і неготовністю до сприйняття іншої культури в аспекті соціально-культурної взаємодії.

Фундаментальні теоретичні основи підготовки учителів музичного мистецтва представлені в роботах китайських учених Го Шучен, Джон Сяодін, Чи Сяочжен, Лан Юйсію, Хуан Пень та ін.

Професійна підготовка учителів музичного мистецтва с сучасному освітньому просторі ЗВО КНР розроблялася в дослідженнях Фан Кунь, Лін Хуа, Хе Чжанхао, Юй Ліна, Ши Лін та ін.

Міжкультурність і в минулому, і нині привертала увагу дослідників і здійснювалося з міждисциплінарної позиції: філософської, культурологічної, психологічної (Го Шучен, Джон Сяодін, Джен Боху та ін).

У музичному мистецтві зазначені найважливіші компоненти культури постають у всій своїй повноті і, разом з тим, у формі, максимально доступною для сприйняття і розуміння з позицій представника іншої

культури. Справжні витвори мистецтва привертають до себе увагу науковців, формуючи позитивне ставлення до музичної культури фахівців.

Проведений аналіз наукової літератури [1-3] надає підстави стверджувати, що формування культурологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в ЗВО КНР може бути здійснено лише через навчання, зокрема у процесі вивчення фахових дисциплін.

Слід зазначити, що у процесі вивчення фахових дисциплін формується сукупність культурологічних знань, умінь, навичок, здатність використовувати та постійно оновлювати ці знання у своїй майбутній музично-педагогічній діяльності, володіння методами роботи з культурологічним матеріалом на заняттях. До фахових дисциплін, які сприяють формуванню культурологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в ЗВО КНР віднесено такі: основний музичний інструмент, спеціальний музичний інструмент, диригування, живопис, історія хореографічного мистецтва, методика викладання художньої культури, етики, естетики тощо.

Культурологічна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва може бути представлена такими компонентами: етнокультурний, загальнопрофесійний (змістовний та навчальний компоненти музичної та психолого-педагогічної освіти), полікультурний (іншомовна комунікативна компетентність, соціокультурна, міжкультурна компетентність).

Проведене дослідження не вичерпує всіх питань, пов'язаних з формуванням культурологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Подальших наукових розвідок потребують визначення принципів навчання, спрямованих на формування культурологічної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва

Список використаних джерел:

1. Жерновникова О. А., Ван Цзін І. Формування та становлення особистості майбутнього педагога засобами музичного мистецтва.

Педагогічний альманах. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Вип. 36. С. 208-212.

2. Романовський О., Гриньова В., Жерновникова О., Штефан Л., Фазан В. Формування цифрової компетентності майбутніх учителів математики: констатувальний етап. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Том 65. №3. С. 184-200. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2412>.

3. Zhernovnykova O.A., Mishchenko O.A., Osova O.A. The Development of 'Project Competence' of Future Teachers. *Journal of Advocacy, Research and Education*. Ghana, 2016. Vol. 5. P. 38-44. URL: <http://kadint.net/our-journal.html>.

УДК 378.14

Майковська В. І.

м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ В СИСТЕМУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УКРАЇНІ

Проблема формування компетентного фахівця висуває потребу в урахуванні таких позазмістових аспектів розвитку компетентності, як освітнє середовище закладу вищої освіти, особливості організації освітнього процесу, наявні освітні технології, застосування активних та інтерактивних методів навчання тощо [1]. Одним з найважливіших технологічних інструментів формування компетентного фахівця є компетентісно-орієнтовані завдання (КОЗ), які виконуються студентом самостійно за консультативної допомоги викладача [2]. Їх дієвість обумовлена психологією людини: основою формування компетентності є розумові операції, які реалізуються при розв'язанні навчальних завдань і полягають в уявному

перетворенні на особистісні конструкти матеріальних і нематеріальних об'єктів в розмаїтті властивостей і зв'язків з навколишнім світом. Розгляд особливостей впровадження КОЗ в систему професійної підготовки майбутніх фахівців в Україні є метою даної публікації.

Конструкт (від лат. «constructio») – це оцінна система, яку індивід використовує для класифікації різних об'єктів власного життєвого простору. Даний термін в психології особистості вперше запропонований Дж. Келлі (Kelly, G. A.) для позначення когнітивних шаблонів, які людина «сама створює, а потім намагається підігнати їх під ті реалії, з яких складається цей світ» [3]. На думку Дж. Келлі (Kelly, G. A.) конструкти використовуються людиною для прогнозування повторюваних подій та дозволяють індивіду не тільки пояснювати чужу поведінку, а й проектувати власну, впливаючи на адекватність і якість сприйняття дійсності. Обмежувальні особистісні конструкти спрямовують людину в її розумінні того, що відбувається, і володіють такими рисами, як: примітивність і убогість, обмеженість вибору, структурна обмеженість минулим досвідом, статичність, незмінність. В той же час просувальні особистісні конструкти є розвиваючими й характеризуються багатством уяви, різноманітністю, динамічністю, адекватністю, відкритістю дійсності, досконалістю. З допомогою конструктів в процесі навчання складається технологія процесу мислення і впливу на нього ззовні, що дає змогу формувати компетентність майбутнього фахівця із застосуванням КОЗ.

Ефективність застосування КОЗ обумовлена врахуванням специфіки набору дисциплін в навчальному плані й місця кожної з них в професійній підготовці, структурою компетентності, про формування якої йдеться, можливостями (або їх відсутністю) формування даної компетентності при вивченні інших навчальних дисциплін, забезпечення спадкоємності дисциплін у цьому процесі, готовністю викладача до конструювання КОЗ.

Ефективність застосування КОЗ забезпечується рефлексією викладача за напрямками: 1) роль у формуванні компетентності методу проектів,

ситуативного моделювання тощо; 2) зміни структури навчального часу на користь контрольованої самостійної роботи студента; 3) валідність КОЗ, їх внутрішня або зовнішня сертифікація; 4) побудова й використання шкал семантичного диференціала Осгуда для оцінювання рівнів сформованості компетентності; 5) оцінювання результатів навчання.

Грамотне створення банку КОЗ залежить від наявності у педагога уявлення про: 1) сутність компетентісно-орієнтованого підходу в освіті; 2) принципи побудови та застосування КОЗ в навчальному процесі (роль і місце КОЗ в навчальній дисципліні, особливості планування й організації навчального процесу із застосуванням КОЗ, принципи відбору навчального матеріалу для конструювання КОЗ, особливості конструювання КОЗ); 3) структуру КОЗ і ресурси для їх конструювання (формулювання завдання, підбір інформаційних джерел, наявність інструкції з виконання оціночних процедур, досконалість інструменту перевірки, валідність шкали оцінювання); 4) способи оцінювання результатів навчання.

Оскільки формування компетентного фахівця відбувається при вивченні різних навчальних дисциплін, в публікації неможливо розкрити усі аспекти означеної проблеми. Подальші наукові розвідки пов'язуються нами з напрацюванням системи компетентісно-орієнтованих завдань з метою осучаснення професійної підготовки фахівців сфери обслуговування в галузі підприємництва.

Список використаних джерел:

1. Майковська В. І. Використання зарубіжного досвіду розвитку бізнес-освіти у формуванні підприємницької компетентності української молоді. *Pedagogy in EU countries and Ukraine at the modern stage: Proceedings of the International Scientific-Practical Conference* (Baia Mare, Romania, December, 21-22, 2018). Baia Mare: North University Centre of Baia Mare, 2018. P. 164-167.

2. Майковська В. І. Концептуальні засади оцінки результатів навчання при запровадженні компетентісного підходу у вищій школі. *Сучасні*

тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті. Діалог культур як чинник інтеграції: IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Варшава – Ужгород – Херсон, 28 лют., 2019 р.). Варшава – Ужгород – Херсон, 2019. С. 108-110.

3. Kelly, G. A. (1991). *The psychology of personal constructs: Vol. 1. A theory of personality. Vol. 2. Clinical diagnosis and psychotherapy*. London: Routledge (Original work published 1955).

УДК 378.147

Манойло І. С.

м. Харків. Україна

ВИВЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ ЯК ПОКАЗНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Професійна педагогічна діяльність за своїм змістом є такою, що створює атмосферу пошуку, втілення оновлених форм та методів у навчально-виховний процес. Саме тому вивчення, узагальнення, створення та розповсюдження передового педагогічного досвіду були актуальними завжди, але в час реформування системи освіти набувають особливого значення.

Різноманітні та швидко змінювані ситуації шкільного життя вимагають від сучасного вчителя приймати нестандартні рішення, виявляти творчість і винахідливість у створенні своєї індивідуальної системи професійної майстерності та уникати шаблонних підходів, стереотипних дій.

Вивчення педагогічного досвіду складається з трьох етапів:

- вивчення сутності досвіду, його завдань, змісту, форм, засобів, конкретних умов виникнення та розвитку, особистісних якостей вчителя, тривалості становлення досвіду;

- узагальнення досвіду, створення та опис його цілісної структури;
- розповсюдження досвіду та впровадження у практичну педагогічну діяльність.

Педагогічний досвід може бути не тільки позитивним. До критеріїв, що визначають прогресивний характер педагогічного досвіду можна віднести:

- високу ефективність; досвід може бути визнаним передовим у разі досягнення вчителем результатів навчання, виховання, розвитку вищих за типові, вже існуючі;
- усталена результативність; тривалість функціонування певного досвіду. Одноразове або миттєве покращання можуть бути результатом збігу обставин ;
- комплексність та збалансованість результатів дозволяє встановити не тільки складові елементи досвіду та зв'язок між ними, а й визначити, якими засобами, за яких умов досвід може бути використаний. ефективність взаємодії всіх елементів вцілому;
- раціональність витрат часу, зусиль, засобів; як було зазначено, передовий педагогічний досвід передбачає високі результати, але за умов відповідного раціонального використання зусиль, відведеного часу та обраних засобів; дозволяє ліквідувати перевантаження вчителя та учнів;
- відповідність реальним можливостям матеріальної бази та колективу вчителів; цей критерій визначає можливості відтворення певного досвіду іншими зацікавленими педагогами та колективами.

Критерії передового педагогічного досвіду мають не тільки оцінювальну функцію. Своєчасне застосування вчителем хоча б декількох з них дозволяє формувати, розвивати, створювати власну досконалу систему викладання. У такому разі критерії передового досвіду виконують конструктивну функцію.

Варто зазначити, що узагальнення педагогічного досвіду передбачає не тільки оцінку за визначеними критеріями, а й формулювання тих об'єктивних закономірностей педагогіки та психології, які виявляють

сутність, ідею досвіду, його високу ефективність. Думка, висловлена К.Д. Ушинським, не втратила своєї актуальності і в наш час. «Практика, факт, – писав педагог, – справа одинична; якщо визнавати тільки практику, то навіть й така передача порад не можлива. Передається думка, яка виведена з досвіду, а не сам досвід».

Проблемі вивчення та використання педагогічного досвіду й відповідно формуванню професійно значущих, особистісних якостей вчителя, його компетентності були присвячені наукові дослідження О.М. Леонтьєва, В.О. Сластьоніна, В.О. Сухомлинського, Л.І. Рувінського та ін. Історичні аспекти підготовки вчителя в системі безперервної педагогічної освіти, використання нових моделей професійно-педагогічного спрямування майбутнього вчителя розроблялись А.М. Алексюком, І.А. Зязюном, В.А. Кан-Каліком, Л.В. Кондрашовою, В.І. Лозовою та ін. Науково-практичні дослідження Ш.О. Амонашвілі, Є.М. Ільїна, В.Ф. Шаталова стали відбитком власного педагогічного досвіду, який був визнаний передовим та став концептуальною основою педагогіки співробітництва.

Визнаючи певні досягнення у вирішенні проблеми використання передового педагогічного досвіду, треба зазначити, що існують й недоліки, зумовлені наявністю суперечностей у системі підготовки майбутніх вчителів, а саме:

- між можливостями сучасної вузівської підготовки, готовністю вчителя реалізувати свій творчий потенціал і недостатньою педагогічною спрямованістю вузівської підготовки;

- між процесами становлення і стабілізації впровадження передового досвіду та консерватизмом форм і методів навчання та виховання у школі та вузі;

- між потребою у розвитку елементів педагогічної майстерності, творчо-педагогічних здібностей особистості і відсутністю педагогічно обґрунтованої системи їх формування за допомогою передового педагогічного досвіду.

Аналіз засобів узагальнення педагогічного досвіду дозволяє простежити розвиток професійної компетентності вчителів. Ю.К. Бабанський визначає три етапи педагогічної компетентності вчителів відповідно до узагальнення та використання педагогічного досвіду. Етап традиційний або репродуктивний виявляє вчителя-професіонала. Такий вчитель володіє основами свого фаху, вдало використовує відомі прийоми та методи, перевірені наукою та практичною діяльністю. Вчителеві-новатору властиве вміння застосовувати у своїй професійній діяльності оригінальні нові підходи до вирішення дидактичних та виховних завдань. Такий етап схарактеризований як новаторський. На третьому етапі – дослідницькому формується вміння вчителя не тільки пропонувати нові ідеї та застосовувати їх у своїй діяльності, але й науково обґрунтовувати та оцінювати ефективність і можливість передачі іншим вчителям. Розповсюдження та узагальнення передового педагогічного досвіду можна розглядати з позиції управління, структури дидактичних дій, етапів засвоєння матеріалу, а також за типологією уроків та врахуванням вікових особливостей учнів.

Вивчення передового педагогічного досвіду в історичному, соціологічному та психолого-педагогічному аспектах створює основу для його втілення в процес формування професійної компетентності майбутнього вчителя, прояву рівнів професійного становлення особистості студента та усунення труднощів, суперечностей цього зростання.

Список використаних джерел:

1. Бабанский Ю.К. Избранные педагогические труды. – М. Педагогика. 1989 г. – 93 с.
2. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання: Вибр. пед. твори. – К., 1983 – Т. 1 – 320с.
3. Лактіонов О.М. До питання про реконструкцію та передачу історичного досвіду: Зб. наук.праць.// Вісник ХНУ. Серія Психологія. – №718. – 2006 р. 58-63 с.

4. Бриткевич М.С. Инновационный педагогический опыт как фактор профессионального совершенствования учителя в условиях системы повышения квалификации.: Авт. реферат к.п.н. – БГНИУ, 2018 г.

5. Зязун І. А. Філософія педагогічної дії. – К. – Черкаси, 2008.

УДК 378.016:616.89-008.441.33

Мозгова Т. П., Лещина І. В., Федорченко С. В., Гайчук Л. М.,
Стрельнікова І. М.
м. Харків, Україна

НЕМЕДИЧНЕ ВЖИВАННЯ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

На сьогоднішній день ситуація вживання психоактивних речовин населення України набула тривожну тенденцію: намітилося зростання формування алкогольної залежності в молодому і юнацькому віці, спостерігається збільшення частоти і тяжкості алкоголізації у осіб жіночої статі, з'явилися більш злоякісні, терапевтично резистентні клінічні форми алкогольної хвороби [1].

Станом на 1 січня 2017 р. 1 673 328 жителів України перебували на обліку у зв'язку з розладами психіки та поведінки, в тому числі 694 928 – внаслідок розладів, пов'язаних із вживанням алкоголю та наркотиків [2].

Характеризуючи епідеміологічну ситуацію необхідно відзначити, що розлади психіки та поведінки, зумовлені вживанням психоактивних речовин складають 58,4% у структурі захворюваності і 41,6% у структурі поширеності всіх психічних розладів. Захворюваність психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання психоактивних речовин у 2016 році становила 115 170 випадків, що на 1,81% більше, ніж у 2015 році. Серед

вперше виявлених пацієнтів – 3 080 дітей (0-17 років); 51 823 – молодого віку (15-35 років); 41 660 – жителів сільських районів [3].

Найбільш поширеними засобами вживання є опіоїди, вживання яких зросло на 17,6% протягом останніх 3-х років. Вживання каннабіноїдів займає друге місце, однак зростання показника становить 2,87 рази (за період 2014-2017 років). Число смертей, пов'язаних з вживанням психоактивних речовин в 2016 році склало 237 випадків [3].

Все вищевикладене дозволяє розглядати ситуацію вживання психоактивних речовин в Україні як реальну загрозу здоров'ю нації.

Мета дослідження. Підвищення якості підготовки лікарів загальної практики щодо ранньої діагностики станів немедичного вживання психоактивних речовин.

Складність існуючої на сьогоднішній день в Україні ситуації вживання психоактивних речовин полягає не тільки в широкій поширеності цього явища; використовується великий перелік наркотичних рослин і речовин, заборонених для застосування на людях; відзначається «насичення» ринку «легалізованими» формами психоактивних речовин у вигляді суміші для куріння, солі для ванн; в хід йдуть прекурсори, хімікати, синтезуються дизайнерські наркотики (екстазі, «крокодил») і ін. Наслідки вживання психоактивних речовин становлять велику небезпеку як для здоров'я, так і для життя людини. Таким чином сучасне суспільство ставить відповідні завдання перед охороною здоров'я і медичною освітою.

Запорукою успіху лікування будь-якого захворювання є своєчасна діагностика. В силу особливостей даного контингенту розпізнати людину, що вживає психоактивні речовини – непросте завдання; проте його необхідно реалізувати на першому етапі надання медичної допомоги. Виникла необхідність підвищення якості підготовки знань і умінь наркологічного профілю лікарям загальної практики.

Сучасна медична освіта оптимізувала зміст програми навчання майбутніх лікарів шляхом покращення якості самостійної роботи студентів з

курсу «Основи профілактики алкоголізму, наркоманії та токсикоманії». Найближчим часом доцільно розглядати подальше вдосконалення тематичного навчання студентів медичних закладів вищої освіти з використанням психоосвітніх програм, впровадження методів активного навчання, спрямованих на розвиток знань, умінь і навичок та розвиток компетентності і професійності.

Список використаних джерел:

1. Лесная Н. Н. Факторы формирования комплаенса и его типология у больных с алкогольной зависимостью. / Н. Н. Лесная // Психиатрия, психотерапия и клиническая психология. – 2014. – №4 (18). – С. 34-42.
2. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року // Український вісник психоневрології. – 2018. – Том 26, вип.1 (94). – С. 127–130.
3. Проблеми немедичного вживання психоактивних речовин військовослужбовцями: основи наркології, виявлення споживачів та наркопрофілактика у Збройних Силах України / під ред. Стеблюка В. В. Українська військово-медична академія, – Харків : «Юрайт», 2018. – 148 с.

УДК 378.16

Наливайко О. О., Герасимова А. С.
м. Харків, Україна

АНАЛІЗ ЛІНГВО-ДИДАКТИЧНИХ ПОМИЛОК В ПІДРУЧНИКАХ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

На сьогодні актуальною є проблема правильного укладання підручників та посібників для самостійної роботи студентів. Це особливо важливо при вивченні іноземних мов, оскільки потребує закріплення теорії за допомогою практичних вправ. Для підготовки досвідчених фахівців на

факультеті іноземних мов необхідні не тільки компетентні викладачі, а також правильно укладені підручники з різноманітними вправами, які дозволяють формувати в студентів навички спілкування, перекладу та які сприяють оволодінню лексикою іноземної мови. У даній роботі ми розглянемо основні лінгво-дидактичні помилки при написанні підручників з іноземних мов.

Мета доповіді: висвітлення основних помилок у підручниках з іноземних мов та необхідних змін у їх укладанні.

Аналізуючи підручники для аудиторної та самостійної роботи (О. Кудіна, Т. Феклістова «Німецька мова для початківців», Lazer B1+ Л. Барміна «Артикли», RoundUp 3), ми виявили, що в багатьох підручниках у вправах, де потрібно вставити в пропуски слова або детермінативи, можливі декілька варіантів залежно від контексту. Це неправильно, тому що студенти не розуміють, яке саме слово потрібне в цьому пропуску, і в них не формуються навички з даної теми. Наприклад, у реченні з пропуском артиклю можливо зрозуміти, який саме артикль потрібно вставити – визначений чи невизначений, можна лише знаючи чи говорить автор про предмет взагалі, чи це є конкретний предмет, про який розповідалося в тексті (з якого вилучили це речення). Тому замість окремих речень потрібно розміщувати невеликі тексти з пропусками в якості вправ. Тоді студенти розумітимуть, що саме мається на увазі.

Також у деяких підручниках ми помітили, що лексика розташована відповідно по теми, а не до рівня знань здобувачів освіти. Наприклад, у підручниках для початківців першими темами є «Помешкання» та «Навчання». У цих темах уміщені як найпростіші слова («спальня», «лампа», «ручка»), так і найскладніші («сміттепровід», «синхронний переклад», «лекційна аудиторія»). Це не відповідає принципу послідовності. Унаслідок цього здобувачі освіти знають найскладніші слова з конкретної теми, у той же час, коли вони не знають найпростіших слів з іншої. Для подолання цієї проблеми потрібно розташовувати лексику в підручниках за принципом «від простого до складного», розміщуючи в перших темах прості загальновживані

слова з різних тем, а потім ускладнювати та розширювати матеріал у наступних.

Подальший аналіз підручників з вивчення іноземної мови показав, що вправи на граматику не переступають меж конкретної теми, в той же час немає вправ, які об'єднують різні теми. Наприклад, у підручниках з англійської мови про тему «Умовні речення» йдеться в декількох розділах, у кожному з яких розглядається конкретний тип умовних речень. Після теорії розташовані вправи саме з цього типу речення. При такій побудові розділів здобувачі освіти навчаються вживати конкретний тип речень, але у контексті вони не можуть визначити, який тип речень потрібний в конкретному випадку. Щоб уникнути цього, спочатку необхідно розташовувати вправи для закріплення конкретної теми, а після цього вправи з різними граматичними темами в одному контексті.

Також було виявлено, що у вправах, де потрібно вставити фразове дієслово, часто не дається визначення дієслів або їх переклад. Це створює труднощі при виборі, оскільки фразові дієслова нерідко мають багато різних значень і здобувачі освіти не можуть знати, яке саме значення автор підручника мав на увазі. Необхідно розташовувати слова, які потрібно вставити, поряд із вправою, і пояснювати, яке значення вони мають у даному контексті.

Отже, у процесі аналізу підручників та посібників з іноземних мов, було виявлено основні помилки при їх написанні та укладанні, а також можливі шляхи виправлення цих помилок. Головними можливостями для цього є:

- у вправах з пропуском слова розташовувати речення в контексті, а не окремо;
- насичувати розділи лексикою, враховуючи мовний рівень здобувача освіти;
- включати в розділи вправи, в яких поєднуються різні граматичні теми;

- давати визначення нової лексики перед відповідними вправами.

У подальших дослідженнях планується експериментально перевірити вплив лінгво-дидактичних помилок у підручниках на формування мовної компетентності здобувача освіти.

УДК 371.68

Наливайко О. О., Землін Ю. С., Домнічева Л. О., Вакуленко А. І.
м. Харків, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ STOP MOTION У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Сьогодні питання щодо використання інноваційних технологій у різних сферах життя, зокрема в освіті, є надзвичайно актуальним. Освітній процес поступово модернізується і вимагає нових підходів. Тому особливої значущості набуває вміння використовувати цифрові технології при вивченні іноземних мов. Чільне місце серед цифрових освітніх продуктів займає програми Stop Motion. Відповідно, технологія Stop Motion – це один із кроків до SMART-освіти, де ігрові технологія навчання підвищують сприйняття інформації та допомагають актуалізувати набуті знання. Процес навчання іноземної мови – це не одноманітне запам'ятовування нових слів, а їх розуміння та асоціація з певним зображенням, графічним об'єктом або схемою, що мають власне емоційне забарвлення, завдяки чому у здобувачів освіти підвищується рівень запам'ятовування.

Метою дослідження є аналіз можливостей вивчення іноземних мов за допомогою технології Stop Motion для створення анімаційних короткометражних відеопосібників.

Використання сучасних цифрових інструментів (освітніх цифрових програм, мобільних додатків, цифрових систем управління освітою тощо) у

процесі вивчення іноземних мов створює умови для самореалізації здобувача освіти, що сприяє підвищенню його пізнавальної активності, розвитку критичного мислення, формуванню навичок організації самостійної та групової роботи, розвитку творчих здібностей та лідерських якостей, підвищенню відповідальності за результати своєї праці, а також вдосконаленню процесу навчання та підвищенню його якості.

Аналіз джерел з проблеми дослідження надав можливість зробити висновок, що Stop Motion Animation – це сучасний спосіб пізнання навколишнього світу, де медіафайли з використанням цієї технології якнайкраще підходять для навчання, особливо коли люди прагнуть вивчати іноземні мови (див. <https://www.youtube.com/watch?v=XVRRK0RkCHg>). Зокрема, Stop Motion анімація частіше за все означає роботу з реальними об'єктами. Здобувач освіти має справу з предметами, які його оточують, таким чином знання, отримані під час перегляду відео, можуть бути корисними у реальному житті. Після перегляду відповідного освітнього Stop Motion фільму починає шукати асоціації в довкіллі, намагається дібрати візуальні аналоги, тобто межі його фантазії розширюються, коли він пізнає світ за допомогою мультиплікаційних відеороликів.

У багатьох відео є так званий «голос за кадром», який веде оповідь, але є не завжди доречним. Його використання можливе, якщо ідею не можна повністю реалізувати через візуальний ряд. Відповідно, Stop Motion контент побудований таким чином, що дії «акторів» говорять самі за себе, при цьому вони наочно виконують дії, що допомагають здобувачам освіти розібратись у тій чи іншій темі. За допомогою візуалізованої реальності Stop Motion особа, яка вивчає іноземну мову розширює свій словниковий запас, звертаючи увагу на різні акценти мови (*англійський та американський*), їх вимову, тобто занурюється у штучно створене мовне середовище.

Stop Motion анімація сформована таким чином, що кожен кадр є окремим знімком, що дає можливість виокремити особливості того чи іншого предмета, про який ідеться у навчальному відео. Stop Motion відео мають

свій сюжет і сценарій. Указані особливості зумовлюють необхідність розглядати відповідний цифровий контент не лише як набір фотографій, а як цілісний фільм із власною історією, що прирівнюється до прочитання книги, звідки можна черпати досвід поведінки у суспільстві та у житті загалом. Крім того у таких відео кожний зображений елемент має пояснення або візуальну картинку, яка допомагає краще зрозуміти матеріал та порівняти граматичні аспекти, такі як *synonyms and confusable words* (синоніми та слова, які важко розпізнати). Наприклад: *big - large (big decision. problem - large size); international food / cuisine - world-wide food / cuisine; critics review book, NOT criticize them* тощо.

Важливо відзначити, що Stop Motion контент збільшує продуктивність запам'ятовування граматичних правил та лексики за допомогою відповідно розроблених пісень. Для вивчення нових фразових дієслів та словосполучень можна «розбирати» тексти англійських пісень як окремі графічні елементи та висловлення. Тобто пісня (мелодія) у поєднанні з графікою «залишається» та «крутиться» у пам'яті, що сприяє більш змістовному засвоєнню іншомовного матеріалу. Іншою важливою особливістю Stop Motion анімації є можливість дізнатися більше про країну, мову якої вивчають, наприклад, *основні культурні особливості, головні пам'ятки, запам'ятати в оригінальному вигляді біографію життя відомої особистості* (див. https://www.youtube.com/watch?time_continue=26&v=m9Et7UQh1tg). Крім того, використання програми Stop Motion допомагає розвинути навички швидкого читання, коли на екрані з'являється текст і демонструє, як правильно візуально виокремити найбільш значущі слова. Ця навичка надзвичайно допомагає під час складання іспитів (ЗНО) або міжнародного тестування (секція «Reading», IELTS).

Таким чином, до основних переваг Stop Motion можна віднести *наочність, легкість у використанні та універсальність*. Наочний посібник такого типу допомагає заощаджувати час під час вивчення іноземної мови та підходить для людей, які вивчають іноземну мову в будь-якому свідомому

віці. Так як учні постійно забувають нові слова, вчитель може відправляти їм електронною поштою міні-фільми, які вони разом опрацювали на уроці, щоб кожен з них мав змогу переглянути їх у вільний час та повторити вивчений матеріал. Головною перевагою Stop Motion є те, що під час перегляду даного фільму існує можливість зупинити його, проаналізувати побачену інформацію, прокоментувати її з учнями. Проекти Stop Motion розраховані на розвиток учнівської абстракції, адже інколи героями можуть виступати не точно відтворені копії живих людей з реального світу, а штучно створені вигадані герої, які допоможуть розвинути творче мислення та уяву дитини. Фільми Stop Motion – це ефективний спосіб зацікавити учнів під час уроку та налаштувати їх на плідну розумову активність. Вивчаючи мову, важливим є не лише формальне її пізнання, під яким розуміють граматичні аспекти та поповнення словникового запасу, а й сприйняття візуальних засобів та ефектів, які притаманні Stop Motion, що має неабиякий вплив на учня.

Відео Stop Motion є не лише гарними навчальними посібниками, але й допомагають проявити себе в якості режисера. Під час створення власних фільмів, при роботі з медіа-технологіями здобувачі освіти розвивають власну цифрову компетентність. До того ж, формуючи власне відео, учень глибше занурюється в питання, які там порушені, що допомагає йому більше зрозуміти і запам'ятати матеріал.

Для покращення атмосфери в колективі та розвитку навичок командної роботи учні можуть об'єднуватися у групи та створювати свій власний фільм із використанням Stop Motion анімації, що допоможе розвинути креативність, фантазію, посприє підвищенню рівня співпраці та взаєморозуміння в групі або класі. Важливо підкреслити, що створення Stop Motion контенту не потребує значних технічних та часових ресурсів, тому їх може створити абсолютно кожен.

У подальших дослідженнях планується дослідити закордонний досвід використання Stop Motion технологій в освіті.

ТЕХНОЛОГІЯ STOP MOTION ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ

На сьогодні існує необхідність запровадження інноваційних технологій у навчальний процес, що є результатом розвитку нової освітньої парадигми, яка відображає динамізм, надшвидкий темп життя та високий рівень науково-технічного прогресу. Навчальний процес вимагає ефективного та креативного підходу, що є необхідним для створення зацікавленості та мотивації учнів здобувати нові знання. Адже чим більше вмотивований учень, тим більше часу він буде приділяти вивченню дисципліни.

Нині відбувається перехід від «текстової цивілізації» до «цивілізації зображення». Використання мультимедійного обладнання дозволяє підтримувати на достатньо високому рівні пізнавальну мотивацію учнів, а саме інтерес до змісту навчальної діяльності в цілому та процесу її виконання зокрема [1]. У пошуках дієвого підходу ми звернулись до анімації, одного зі способів візуалізації, а саме до технології Stop Motion, за допомогою якої можна створювати ролики навчального характеру, шляхом покадрової зйомки об'єктів. В основу навчання з використанням елементів анімації покладені принципи розвиваючого навчання, наочності та доступності викладу інформації [2]. Функціональними одиницями анімації є образи та асоціації. Анімація є одночасно продуктом мистецтва й сучасного медіа-середовища, включаючи аудіальні, візуальні та кіноестетичні канали передачі-сприйняття інформації, тому що цілісність картини поняття чи явища досягається шляхом поєднання руху, слова, музики та образів.

Візуальну форму можна надати будь-якому суб'єкту, об'єкту або процесу, що існує у реальному світі та в свідомості. Тож можна стверджувати, що технологію Stop Motion можна використовувати як для

матеріалу з точних наук, так і гуманітарних, подаючи поняття, явища чи формули в цифровому образі. Виходячи з цього твердження було проведено експеримент, метою якого було дослідження універсальності даної технології в процесі навчання. Для цієї мети використовувалась програма «Stop Motion Maker». У ході дослідження було створено два анімаційні ролики: «Неправильні дієслова в англійській мові» та «Таблиця множення». Створюючи ролики, були поставлені наступні задачі: створення наглядного зображення явищ та процесів, відображення принципів множення у математиці та змін неправильних дієслів в англійській мові, полегшення сприйняття матеріалу за допомогою рухів та музики. У дослідженні приймали участь школярі. Учням були продемонстровані ролики та запропонована анкета з декількома питаннями щодо переглянутого матеріалу. Базуючись на результатах анкетування, можемо зробити висновок, що технологія Stop Motion універсальна для використання у навчанні. Вона є ефективною під час вивчення точних і гуманітарних наук.

Отже, результати дослідження показали, що візуалізація за допомогою Stop Motion розвиває критичне мислення, сприяє засвоєнню великих об'ємів інформації, дозволяє простежити взаємозв'язки між блоками інформації та об'єднати отриману інформацію в цілісну картину.

У подальших дослідженнях планується більш детальне вивчення закордонного досвіду застосування Stop Motion в освітньому процесі

Список використаних джерел:

1. Покорная О. Ю., Легкодымов С. О. Использование flash-анимаций в учебном процессе. *Молодой ученый*. 2013. Вип. №4. С. 125-127.
2. Бедаш В. А., Холтаев А. О., Заксалыкова А. А. [и др.] Анимация в интерактивных средствах обучения. Научное сообщество студентов: Междисциплинарные исследования: сб. ст. по мат. XLII междунар. студ. науч.-практ. конф. № 7 (42).

STOP MOTION ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

З розвитком сучасних цифрових технологій постала нагальна проблема їх застосування в освітньому процесі для збільшення ефективності засвоєння знань та формування відповідних компетентностей здобувача освіти. Зокрема, дієвим засобом формування цифрової компетентності здобувача освіти виступає цифровий додаток «Stop Motion» (може бути як мобільним додатком так і програмою для персонального комп'ютера) у рамках циклу психолого-педагогічних дисциплін (створення короткометражних фільмів з актуальних проблем освіти та виховання).

Метою дослідження є визначення ролі Stop Motion при формуванні цифрової компетентності здобувача освіти.

Провівши аналіз наукової літератури [1-3], було з'ясовано, що «Stop Motion» є одним із найстарших типів зйомки, завдяки якій предмети «оживають», іншою назвою цього дійства є лялькова мультиплікація. Уперше таку техніку зйомки використали у 1897 році J. Stuart Blackton та Albert E. Smith, результатом їх праці було створення власного анімованого лялькового цирку. Алгоритм побудови такої анімації включав передачу рухів «акторів» шляхом зміни позицій тіла, рук, ніг та їх фотографування покадровою зйомкою, відповідно, коли прокрутити плівку швидко, можна побачити фільм. У ролі «акторів» могли виступати фігурки з глини або пластиліну, лялька або навіть звичайні предмети повсякденного користування.

У наш час на зміну традиційній анімації приходить цифрова анімація, адже суспільство все більше занурюється у цифровий вимір і освіта не є виключенням. Таким чином, цифрова анімація стає важливим засобом

активізації навчального процесу в закладах освіти.

Розглянемо більш детально різні техніки створення цифрових продуктів за допомогою «Stop Motion». Важливо відзначити, що створення цифрових короткометражних фільмів за допомогою «Stop Motion» має ряд відмінностей у своєму методичному забезпеченні. Так, поряд з більш традиційною технікою зйомки (наприклад, анімація глини), яка передбачає ручне переміщення глиняних моделей і прийняття достатньої кількості фотографій для відтворення 25-32 кадрів на секунду для продовження руху, існує і більш новаторська модель, яка передбачає створення відеокліпа за допомогою послідовної цифрової зйомки. Вона відтворюється повільно з двома кадрами на секунду. Ця техніка анімації персонажів дозволяє творцям зупинятися, обговорювати, думати та аналізувати інформацію під час зйомки кожної фотографії [1]. Наприклад, учені М. Н. Wilkerson-Jerde, В. Gravel, С. А. Macrander у своїх дослідженнях підкреслюють особливий ефект фільмів, знятих за допомогою Stop Motion, направлений на усвідомлення здобувачами освіти часового виміру та явищ, пов'язаних з ним. Іншим важливим фактором, який позитивно впливає на активізацію освітнього процесу при застосуванні Stop Motion технології – це її адаптивність у процесі передачі знань від педагога до здобувачів освіти і можливість у зрозумілій формі пояснити важливі наукові концепції, явища та події, пов'язані з різними предметами освітнього циклу [1; 3].

Провівши аналіз теоретичного та практичного аспекту використання Stop Motion в освітньому процесі закладів освіти, ми дійшли висновку, що даний цифровий додаток спрямований на: розвиток творчості здобувачів освіти, співпрацю при виконанні групових проектів, створення атмосфери довіри та взаємоповаги між членами групи. Робота в групах над спільним цікавим проектом завжди позитивно впливає на розвиток творчих умінь учнівської молоді та підвищує їх мотивацію до досягнення спільної мети. Окрім цього, щось нове і цікаве завжди викликає у дітей захоплення, до того ж, відчувати себе в ролі мультиплікатора – мрія майже кожної дитини, а

досягнення позитивного кінцевого результату підіймає їх самооцінку. Також важливо відзначити, що Stop Motion проекти сприяють формуванню цифрової компетентності здобувача освіти шляхом використання мобільних пристроїв в освітніх цілях. Це значно підвищує цифрову грамотність учасників проекту та допомагає застосовувати гаджети не лише для розваг та перебування у соціальних мережах, а й для отримання знань, умінь та навичок. Наприклад, використання мобільного додатку надає можливість показати дітям, що за допомогою телефону можна розвивати свої творчі здібності, а це набагато цікавіше, ніж пасивне витрачання часу в цифровому просторі. Іншим прикладом ефективного використання Stop Motion додатків на заняттях є створення фільмів на актуальні теми, протидія боулінгу в освіті, цінність дружби та взаємодопомоги. При створенні таких фільмів учасники освітнього процесу бачать проблему ззовні (як власний цифровий контент) і зсередини, як суб'єкти процесу створення сценарію та зйомки фільму.

У подальших дослідженнях планується теоретично обґрунтувати ефективність використання Stop Motion проектів для формування цифрової компетентності здобувачів освіти.

Список використаних джерел:

1. Fler, M., & Hoban, G. (2012). Using 'Slowmation' for intentional Teaching in Early Childhood Centres: Possibilities and imaginings. *Australasian Journal of Early Childhood*, 37(3), 61-70.
2. Hoban, G., & Nielsen, W. (2012). Using "Slowmation" to Enable Preservice Primary Teachers to Create Multimodal Representations of Science Concepts. *Research in Science Education*, 42(6), 1101-1119. <https://doi.org/10.1007/s11165-011-9236-3>
3. Hoban, G., & Nielsen, W. (2014). Creating a narrated Stop-motion Animation to Explain Science: The Affordances of "Slowmation" for generating discussion. *Teaching and Teacher Education*, 42, 68-78. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2014.04.007>

МОБІЛЬНИЙ ДОДАТОК WORD BIT ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

У сучасному світі питання раціонального використання особистого часу для вивчення іноземних мов є нагальним. Щодня з'являються десятки додатків для швидкого та ефективного вивчення мови з використанням різноманітних методик запам'ятовування, візуального контенту або ж ігрових форм. Актуальність дослідження полягає у необхідності вирішення питання про пошук оптимального способу вивчення іноземної мови у сучасному світі, розробці найбільш ефективних методів вивчення залежно від рівня знань і цілей.

Мета дослідження полягає в аналізі процесу вивчення іноземної мови за допомогою додатку Wordbit та висвітлені форм і методів навчання, які пропонує даний додаток та його ефективність при вивченні іноземної мови.

Для цього дослідження ми обрали додаток Wordbit, саме на його прикладі ми хочемо показати, як можна вивчати іноземну мову з легкістю і не витрачаючи на це багато часу. Цифровий додаток Wordbit працює на блокуванні, при кожній спробі розблокувати телефон у вас на екрані з'являтиметься нове слово іноземною мовою. Зауважимо, що додаток підтримує не лише англійську мову, яку ми обрали за основу нашого дослідження, а й інші іноземні мови. Додаток працює в такий спосіб: кожне слово представлене у вигляді картки, на картці знаходиться слово в оригіналі, його приналежність до частини мови, транскрипція, декілька варіантів перекладу та приклади використання даного слова. Wordbit надає можливість позначити слово або словосполучення трьома способами: «Не знаю», «Маю сумніви» або «Знаю». Це дозволяє чітко розуміти, на які слова необхідно звернути увагу, а які просто пропустити. Також можна обрати

категорію зі словами з розділу, який має найбільшу актуальність на даний час та повторити їх. Існує функція «додати слова в розділ «Обране»» та можливість прослухати його. У додатку з основною «англійська мова» є вибір варіанту вимови: британська або американська англійська. Ця функція дозволяє не лише мати уявлення про те, як слово звучить, але й розуміти різницю між акцентами та обрати відповідний варіант. Додаток фіксує кількість вивчених слів на день. Відзначимо важливість цієї функції, оскільки вона надає можливість бачити прогрес і об'єктивно розраховувати кількість слів, яку необхідно вивчати щодня.

Залежно від рівня володіння іноземною мовою можна обрати категорію для навчання. Wordbit пропонує такі рівні: початковий рівень (A1); початковий рівень 2 (A2); середній рівень (B1); середній рівень 2 (B2); високий рівень (C1).

Також існує можливість, окрім запропонованих рівнів, вивчати стійкі вирази і навіть неправильні дієслова. Зауважимо, що така можливість не є стандартною для таких додатків, але це дуже важлива перевага, адже ідіоми збагачують нашу мову і роблять її більш образною і красивою, до того ж носії англійської мови часто використовують їх у повсякденному мовленні.

Іншою важливою складовою мовного додатку Wordbit є розділ «Слова із зображеннями для початківців», у якому кожне слово супроводжуватиметься зображенням, що стане у нагоді для тих, у кого добре розвинена зорова пам'ять. Серед цих категорій виділені цифри, тварини, рослини, їжа, сім'я, друзі тощо.

У контексті дослідження відзначимо, що Wordbit буде корисний не лише для початківців, які починають вивчати іноземну мову, а й для тих, хто вже має базові уявлення з англійської мови. У цьому розділі зібрані слова для окремих іспитів на знання мови. Серед них: IELTS; TOEFL; TOEIC; SAT; GRE; GMAT. Важливою особливістю цифрового додатку Wordbit є його направленість на практичне використання свої знань з іноземної мови.

У додатку Wordbit також є три режими (їх можна розглядати як рівні підготовки: від простого до складаного) роботи при вивченні іноземної мови: «Навчання»; «Слайд»; «Вікторина».

Розглянемо кожен з них більш детально. Так, режим «Навчання» виступає як перший, підготовчий рівень, де можна просто вивчати невідомі іншомовні слова. Після цього можна обрати режим «Слайд». Особливістю цього режиму є те, що частина екрану гаджета з перекладом і прикладами закрита, і потрібно спробувати правильно згадати значення слова самотійно. Фінальним етапом при роботі з мобільним додатком Wordbit є режим «Вікторина». У цьому режимі на екрані з'явиться одне зі слів, яке вже вивчено, і чотири варіанти його перекладу, але тільки один з них правильний. Така система дозволяє структурувати вашу роботу і мати чітке уявлення про прогрес у вивченні іноземної мови.

Отже, у ході дослідження було визначено, що мобільний додаток Wordbit може стати ефективним засобом вивчення великої кількості іншомовної лексики, перевагою є те, що для цього не потрібно витрачаючи багато часу. Визначено, що цифровий додаток підійде для людей будь-якого віку і з будь-яким рівнем володіння іноземної мови. Щоденне використання додатку Wordbit при вивченні іноземної мови допомагає вивчати нові слова, не докладаючи особливих зусиль. Використання додатку Wordbit при вивченні іноземної мови не лише розвиває мовну компетентність здобувача освіти, а й покращує його володіння цифровими засобами навчання.

У подальших дослідженнях планується більш детально дослідити вплив використання цифрових підручників та цифрових засобів навчання на процес засвоєння іншомовної лексики.

STOP MOTION ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ІНТЕРЕСУ ДО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Людство не в змозі перейти на нову сходинку еволюції, увесь час повертаючись у минуле до застарілих методів. Щоб мати результат, актуальний для сьогодення, слід використовувати відповідні засоби. Для лікування хворих медичні працівники більше не вдаються до розпеченого заліза, воску або товстої залізної голки, вони застосовують сучасне обладнання. Теж саме стосується викладачів, але на відмінну від лікарів, їх помилки виявляються з плином часу. Прогрес не обійшов стороною жодну сферу науки, не є виключенням і освіта. З'явилася нечисленна кількість нових підходів та педагогічних технологій в освіті серед яких: дистанційна освіта, цифрова бібліотека, віртуальна середня школа, електронні освітні майданчики тощо.

Метою дослідження є аналіз впливу використання Stop Motion на підвищення інтересу здобувачів освіти до навчання.

Студенти активно користується технікою, але не вміють отримувати з цього користь, застосовувати у навчанні. Ситуацію можна змінити завдяки демонстрації роботи з сучасним обладнанням. Дуже багато праці механізується, тому у майбутньому здобувачам освіти так або інакше доведеться зіштовхуватися з різними цифровими пристроями. Викладач може подати гарний приклад як саме можна розкрити свій потенціал за допомогою цифрових технологій. Цифрові моделі надають багато можливостей: реалізувати проекти, проявити креативність, сформувати індивідуальність, розвинути здібності, розширити кругозір.

Фундаментальна основа даного виду мислення – уявлення. Створення анімації – один із ефективних способів розвитку образності. Для початку

потрібно вигадати діючу особу та сюжет, котрі мають демонструвати певну тему. Наступний етап – написання діалогу, що несе певну інформацію. Після завершення основної частини приділяють увагу таким дрібницям, як місце та час дії, декораційні об'єкти, фонові мелодія або озвучення ролей, відтворення емоцій та почуттів, комбінація рухів. Таким чином, анімація сприяє розвитку уяви та її втілення. Як результат: поліпшення творчих здібностей, зростання креативності, утворення нових ідей та вміння їх правильно реалізовувати.

Демонстрація мультимедійного ролика значно поліпшує образний та емоційний характер пам'яті, що сприяє швидкому та довгостроковому запам'ятовуванню. За переглядом учні мають можливість відпочити від важкого навчального матеріалу. Оскільки дуже важко навіть студентам, не кажучи вже про дітей, концентрувати свою увагу лише на предметі навчання протягом усього заняття – слід проводити невелику перерву. Відповідно, анімація може відволікти учнів від важкої теми та показати її на прикладі. Це дає змогу засвоїти матеріал краще, добре запам'ятати та зрозуміти про що йде мова.

Однією з проблем сучасної освіти є те, що викладач власноруч ознайомлюється з матеріалом, формує власну точку зору та ретранслює її у вже готовому вигляді здобувачам освіти. Такий підхід привчає учнівську молодь міркувати та аналізувати інформацію. Однак, щоб навчити аналізувати інформацію, формувати власну точку зору та відстоювати її, потрібно, перш за все, навчити самостійно працювати з допоміжним матеріалом. Надання списків допоміжної літератури не вирішить проблеми, адже учнів потрібно мотивувати або заохочувати.

Дієвим способом вирішення порушеної проблеми є анімація. Створюючи будь-який ролик, перш за все, треба добре ознайомитися з матеріалом та темою. Такий підхід допомагає обґрунтовувати наявну інформацію, виділяти найважливіше та формувати власний погляд на будь-яку надану тему. Інший аспект розвиток творчих здібностей, оскільки

матеріалу потрібно надати певну форму у вигляді персонажів, діалогів, дій, пейзажів тощо. І останнє, та не менш важливе, творче завдання надає змогу закріпити матеріал завдяки наочності.

Особливе місце в контексті порушеної проблеми займає технологія Stop Motion – це програма для створення анімації чи відео завдяки покадровій зйомці або послідовними зображеннями. Для створення стоп-моушен анімації існує ще ряд додаткових програм: Claymation, Dragon Frame/Dragon Stop Motoin, iStopMotoin, та Stop Motion Pro. Вони надають змогу спостерігати за зображеннями відразу на комп'ютері та представляють ряд налаштувань і функцій для контролю кадрів, їх порівняння тощо.

Процес створення цифрового контенту за допомогою Stop Motion додатків має ряд особливостей. По-перше, для початку зйомки потрібно знайти постійне джерело світла. Краще за все використовувати денне, оскільки в приміщенні можуть виникнути проблеми з недоречним відображенням режисера анімації на саму композицію. Відповідно, обравши добре освітлюване місце, слід триматися одного і того ж самого місця при натисканні кнопки фотоапарату та не використовувати спалах (через них тіні занадто різкі).

Наступний етап – режим ручних налаштувань. Необхідно вибрати такі функції: режим M, ISO (50-400), баланс білого ручний, використання ручного фокуса. Далі дуже важливо закріпити непорушно фотоапарат, інакше прийдеться перезнімати все з самого початку. Та не слід приділяти увагу тільки техніці – не менш важливо тримати під контролем і сам об'єкт зйомки. Один зайвий рух може змусити перезнімати також все знову.

Процес зйомки несе не менше відповідальності за якісний результат. Перша з вимог – використовувати ручний фокус так, щоб запобігти мерехтінню світла. Встановивши діючі об'єкти анімації на початкову позицію, необхідно власноруч налаштувати фокус, контрастність та інші параметри зйомки на фотоапараті (власноруч, щоб автоматичні налаштування не змінювались від кадру до кадру). Теж саме слід

налаштувати на комп'ютері. Інша турбота – вдихнути життя в зображення. Задля створення правдоподібних рухів необхідно ледве переміщати об'єкт і фотографувати кожну зміну. В одній секунді відео має бути 5-24 кадри. Від їх кількості безпосередньо залежить чіткість та плавність рухів. У випадку, якщо об'єкт зазнав певних порушень, дозволяється змінити ракурс зйомки.

Коли всі кадри відзняті, починається новий етап – склеювання композиції. Всі фотографії потрібно зібрати разом, додати різноманітні спецефекти, доповнити картину голосом та розфарбувати яскравими фарбами. Інакше кажучи, анімація здобуває остаточний вигляд завдяки монтажу. Це все реалізовується через спеціальну комп'ютерну програму (на Mac OS існує iMovie, для Windows – Windows Movie Market, а також можна користуватися Adobe Premire Sony Vegas Pinnacle тощо).

Таким чином, Stop Motion технології виступають дієвим засобом підвищення інтересу до навчання у здобувачів освіти різного віку. Правильно організований процес створення цифрового контенту допоможе викладачеві значно підвищити не лише пізнавальний інтерес з дисципліни, яка викладається, а й покращити дисципліну на занятті шляхом використання гаджетів не для розваги, а для навчання. Відповідно, важливою перевагою використання Stop Motion в освітньому процесі є не лише підвищення знань здобувачів освіти через підвищення інтересу, а й розвиток їх цифрової компетентності.

УДК 378.14

Наливайко О. О., Резніченко Г. І., Бондаренко А. Ю., Кудасва О. О.,
Кулакова І. С.
м. Харків, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ДОДАТКІВ QUIZLET ТА GOOGLE CLASSROOM ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕТНІСНОГО ПІДХОДУ

Сучасна людина – це особистість, яка має глибокі професіональні знання та бажає навчатися новому, у цьому їй допомагає вивчення іноземної мови як засобу пізнання інформації іншомовного походження. Відповідно, вивчення іноземної мови можна розглядати як тривалий та трудомісткий процес, який вимагає системного підходу для оволодіння відповідними мовними компетентностями, тобто освоєння всіх аспектів мови: розуміння іноземної мови на слух, уміння висловити свою думку грамотно, читання іншомовних джерел тощо. Оскільки знання мов є необхідною навичкою для сучасної людини, то саме впровадження інноваційних методів навчання, а саме цифрових-ресурсів, сприяє модернізації викладання іноземної мови та поліпшенню якості володіння нею.

На сьогодні час, проведений людиною в цифровому просторі стає все більшим і більшим, тому постає нагальна потреба використання цифрових інструментів не лише для розваг, а й для навчання та саморозвитку. Тому, у своїй роботі сучасний викладач іноземної мови повинен використовувати елементи цифрового навчання для формування таких компетентностей здобувачів освіти, як мовленнєвих та цифрових. Зокрема, основною проблемою, з якою зустрічаються викладачі іноземної мови, є добір правильних цифрових засобів навчання, тому що сучасний інформаційний простір насичений великою кількістю неякісного освітнього контенту.

Метою дослідження є аналіз переваг та недоліків використання цифрових додатків Quizlet і Google Classroom в освітньому процесі при вивченні іноземної мови.

Розглядаючи різні цифрові засоби навчання, які можна використовувати при вивченні іноземної мови, зосередимо увагу на Quizlet і Google Classroom. Відзначимо, що ці цифрові додатки можуть бути використані в освітньому процесі як викладачами, так і студентами.

Для визначення ефективності використання вищезазначених цифрових додатків при вивченні іноземної мови потрібно більш детально розкрити переваги та недоліки цих цифрових інструментів навчання.

Проведений аналіз наукової та методичної літератури показав, що Quizlet – це цифровий мобільний додаток, який можна завантажити на платформах IOS і Android. До його основних завдань належить поповнення словникового запасу користувачів.

До переваг цього додатку можна віднести:

- ✓ можливість створювати модулі та ділитися ними з іншими, знаходити вже готові модулі по заданій темі;
- ✓ широкий функціонал дозволяє вибрати зручний спосіб для запам'ятовування інформації, який буде відповідати індивідуальним особливостям здобувача освіти;
- ✓ допомагає поліпшити взаємозв'язок та комунікацію між викладачем і студентом (надає можливість відслідковувати прогрес засвоєння матеріалу).

До недоліків цього цифрового інструменту можна віднести:

- ✓ наявність платного контенту, наприклад, функція офф-лайн недоступна;
- ✓ творці модулів можуть допустити помилки;
- ✓ при виконанні завдання приймається тільки один варіант відповіді;
- ✓ не розраховано на підвищення рівня розмовної мови.

Іншим цифровим додатком, який може стати у нагоді при вивченні іноземної мови є Google Classroom. Він є безкоштовним та афільованим з

іншими сервісами Google, що значно полегшує роботу з ним. Зокрема, до його основних завдань можна віднести створення онлайн майданчика для поширення завдань при вивченні іноземної мови та донесення важливої інформації здобувачам освіти (оцінки, обмін інформацією у чаті тощо).

До переваг цього веб-сервісу можна віднести:

- ✓ систематичність і впорядкованість;
- ✓ простий інтерфейс, який економить час на освоєння цієї програми;
- ✓ автозбереження матеріалів та інформації у хмарному сервісі Google;
- ✓ можливість своєчасної перевірки завдань, виставлення оцінок і додавання зауважень;
- ✓ можливість для викладача визначити дедлайн подачі завдання для перевірки.

Відповідно, до недоліків Google Classroom можна вінести:

- ✓ обов'язкова наявність поштової скриньки Gmail;
- ✓ неможливість створення роботи для перевірки знань.

Таким чином, провівши аналіз переваг та недоліків цифрових додатків Quizlet і Google Classroom, можна зробити висновок, що їх використання може позитивно впливати на вивчення іноземної мови. Ресурси мережі Інтернет є безцінною і неосяжною базою для поліпшення якості освіти студентів, задоволення їх професійних та особистих інтересів і потреб. Вищезазначені програми дозволяють тренувати різні види мовної діяльності і поєднувати їх в різних комбінаціях, формувати лінгвістичні вміння і навички, створювати комунікативні ситуації. Відзначимо, що використання цифрових ресурсів у навчальному процесі, надає викладачу іноземної мови безліч можливостей, але потрібно ретельно продумувати свої цілі та оцінювати ефективність застосування тих чи інших засобів навчання. Однак, не варто забувати про традиційні методи навчання, які пройшли перевірку часом та довели свою ефективність. Поєднання традиційних методів навчання з новітніми технологіями може зробити освітній процес більш гнучким і

динамічним, що в свою чергу буде сприяти досягненню високих результатів у вивченні іноземних мов та розвитку ключових компетентностей особистості.

У подальших дослідженнях планується розробити технологію використання мобільних додатків при вивченні іноземної мови.

УДК 378. 16

Наливайко О. О., Шамрай Г. Р.

м. Харків, Україна

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ STOP MOTION

На сьогодні майже кожна ланка суспільних відносин пов'язана з впровадженням інформаційно-цифрових технологій, не є винятком і освіта. Технології розвиваються швидкими темпами і вже не можливо ігнорувати використання цифрових засобів у навчанні підростаючого покоління. На зміну традиційним освітнім технологіям і навіть підходам приходить «цифровізація» освітнього процесу та Smart-освіта. Відповідно до проголошеного ЮНЕСКО принципу освіти XXI століття «освіта для кожного» і «освіта упродовж всього життя» (Life Long Learning) створюються нові шляхи досягнення цього, наприклад, гнучке навчання в інтерактивному освітньому середовищі за допомогою цифрового контенту з усього світу, що знаходиться у вільному доступі.

Оскільки однією з найбільших проблем сучасної освіти є зменшення інтересу до навчального процесу зі сторони здобувачів освіти, то доцільно використовувати інші підходи, а особливо нові технології, тому що дуже часто виникає ситуація, коли здобувачі освіти стрімко втрачають інтерес до відповідного предмету і починають використовувати свої гаджети та інші

пристрої, щоб розважити себе та оточуючих, а це, у свою чергу, негативно впливає на дисципліну та пізнавальний процес. На допомогу викладачеві може прийти технологія Stop Motion та цифрові додатки, пов'язані з її використанням. Ця технологія є однією з найстаріших технік створення анімації в кіно та мистецтві.

Метою дослідження є аналіз розвитку технології Stop Motion в історичному контексті.

Провівши аналіз історичних джерел було з'ясовано, що технологія Stop Motion має багату та цікаву історію розвитку від перших спроб по кадрової анімації та переміщення об'єктів з їх подальшим вмонтуванням у загальний сюжет кінокартини до сьогодення, де ці самі ефекти можна створювати за допомогою власного цифрового пристрою (смартфону, камери, персонального комп'ютера та веб-камери). Технологію Stop Motion можна визначити як один з перших спецефектів у кіно. Відповідно створення Stop Motion анімації вимагає кропіткої праці над її створенням, але дозволяє максимально простим, з технічної точки зору, способом створювати ефекти, які не поступаються комп'ютерно-професійним за своїм емоційним впливом.

Розвиток технології Stop Motion можна розділити на декілька етапів:

1) Початок розвитку Stop Motion – кінець XIX ст. – перша половина XX ст.

У 1895 році режисер А. Кларк, знімаючи сцену страти Марії Стюарт, попросив своїх акторів завмерти після того, як кат підніме сокиру, потім він зупинив камеру, змінив актрису лялькою, і продовжив зйомку. Глядачі побачили сцену, в якій жива актриса входить на ешафот, кат піднімає сокиру, опускає його, і голова падає з ешафота, і все це – без монтажних склеювань. Природно, глядачі отримали незабутні враження. А. Сміт і Д. Стюарт Блактон винайшли технологію покадрової анімації. В їхньому фільмі «Цирк Шалтая-розмовляючи» (1898) завдяки анімації кадру «оживали» ляльки. В. О'Брайен створив «Загублений світ» (1925) та «Кінг-Конг» (1933), ці фільми стали можливими завдяки анімації з зупинкою.

2) 1960-1970-і роки.

У 1960-1970-х роках незалежний аніматор глини Е. Нойес-молодший удосконалив техніку глиняній анімації і вона стала все більше застосовуватися у мультиплікації. У 1977 році В. Вінтон зняв документальний фільм про цей процес і своєму стилі анімації, який він назвав «глина». У той же самий час у Великобританії П. Лорд і Д. Спрокстон створили Aardman Animations. У 1976 році вони створили персонажа Морфа, який з'явився в якості анімованого доповнення до телепередачі. Лялькова анімація, покрита піском, була використана у фільмі «Замок з піску», що отримав премію «Оскар» 1977 року.

3) 1980-і роки – наш час.

У 1980-х роках Industrial Light & Magic часто використовували рухливу анімацію моделі з зупинкою в таких фільмах як «Зоряні війни», що мали величезний вплив на культуру у всьому світі. У Великобританії анімація Aardman продовжувала зростати. Так, у 80-х Канал 4 фінансував створення нових глиняних анімаційних фільмів «Бесіди», використовуючи записані саундтреки реальних розмов людей. З тих пір, як у кінці 1980-х і початку 1990-х років почався загальний ренесанс анімації, озаглавлений такими як «Американський хвіст», «Земля до часу» і «Хто підставив кролика Роджера», стало все більше і більше традиційних повнометражних художніх фільмів, незважаючи на досягнення у комп'ютерній анімації. Станом на початок 2019 року, Stop Motion процвітає навіть у світі кіновиробництва, в якому домінує CGI, незважаючи на великі зусилля, які необхідні аніматорам для створення якісного продукту.

Таким чином, розвиток Stop Motion пройшов довгий шлях розвитку від глиняної та лялькової анімації до сучасних технологій відтворення рухів за допомогою цифрових засобів. Звергаючись до цінності Stop Motion для сучасної освіти, не можна не відмітити його позитивний вплив на розвиток таких важливих якостей здобувачів освіти як: творчість, цифрова

грамотність, робота в колективі, покращення мотивації та інтересу до навчання.

У подальших дослідженнях планується проаналізувати сучасний стан застосування Stop Motion технології в освітньому процесі загальноосвітніх закладів освіти.

УДК 378. 147

Нікольський С. Б.

м. Харків, Україна

ДИДАКТИЧНІ ПРОГРАМНІ ЗАСОБИ ПІДТРИМКИ НАВЧАННЯ ПРОГРАМУВАННЯ

Швидкий розвиток комп'ютерних платформ та технологій програмування визначає протиріччя між сучасними вимогами до навчання програмування та наявними методиками навчання програмування, вимогами суспільства до підготовки вчителів інформатики та вміннями випускників навчальних закладів застосовувати набуті знання у фаховій діяльності [1].

Зазначений період характеризується великої диференціацією змісту навчання програмування в навчальних закладах. Це обумовлено різнотипністю комп'ютерів, як за технічними можливостями, так і за програмним забезпеченням і мовами програмування, які використовуються. Використання сучасних інтегрованих середовищ програмування розробки програмного забезпечення призводить до того, що алгоритмізації та програмуванню залишається все менше місця. Сучасні візуальні середовища є тими конкурентами, які витісняють розробку алгоритмів і програм в процесі навчання програмування.

Для роботи за комп'ютером, для пошуку інформації початківці мають чудовий графічний інтерфейс з панеллю інструментів, який не потребує

особливих розумових зусиль при застосуванні на заняттях програмування. Разом з тим, учні що вміють скласти алгоритми та написати по ньому програму значно легше набувають навички програмування, у таких учнів алгоритмічна культура мислення вище, а асортимент методів вирішення різних завдань набагато краще.

На викладача покладається завдання допомогти початківцям набутти навички алгоритмічного мислення за допомогою командного рядку ОС та консольних режимів середовищ розробки програмного забезпечення. Тому актуальним є дослідження проблеми поєднання нових і традиційних дидактичних засобів навчання програмування в навчальних закладах.

Найбільш ґрунтовні дослідження у галузі теоретичних та практичних засад поєднання нових і традиційних дидактичних засобів навчання програмування в школі й вузі внесли провідні вітчизняні та закордонні науковці: Н. Вирт, Д. Гослінг, Г. Шилд, М. Келлінг, Н. Макарова, М. Жалдак, Н. Морзе, В. Биков, О. Кривонос та інші.

Аналізуючи досвід та роботи науковців, можна стверджувати, що низка аспектів вимагає подальшого дослідження. Зокрема, аналіз стану навчання програмування у навчальних закладах показує, що рівень набутих практичних навичок студентів та учнів після завершення навчання не достатньо відповідає вимогам сьогодення; в умовах освітньої реформи не приділено належної уваги питанням впровадження дидактичних програмних засобів підтримки навчання програмування.

Метою даного дослідження є аналіз можливостей поєднання традиційних дидактичних засобів підтримки навчання програмування з сучасними платформами й мовами програмування. Відповідно завданнями дослідження є проаналізувати та апробувати можливості поєднання режиму роботи командного рядку ОС з графічними режимами сучасних платформ та мовами програмування.

В процесі навчання програмування за допомогою консольного режиму ОС перед учнями ставиться комплексне завдання, у процесі вирішення якого

початківці самостійно здійснюють пошук потрібних вихідних даних та формують основу дій щодо розв'язування завдання, передбачають результати роботи; обирають стратегію розв'язування завдання та методи для її реалізації; виконують завдання та аналізують його якість і відповідність очікуваним результатам. Усі ці етапи яскраво демонструються на прикладі проектування та реалізації звичайних та графічних додатків в командному рядку та мови програмування Java [2, 3]. В працях представлено дидактичні та навчальні матеріали для комплексного вирішення завдань програмування з використанням командного рядку ОС, які націлені на вступний університетський рівень.

Під час роботи в командному рядку ОС головним є свідоме засвоєння знань та вмінь формувати стратегію розв'язування комплексного завдання, планувати процес отримання результату, оцінювати його правильність та оптимальність, виявляти та виправляти помилки.

Проведені дослідження показали, що найбільш ефективного засвоєння теоретичного та практичного матеріалу під час навчання програмування можна за допомогою поєднання навчання програмування спочатку в командному рядку ОС, а потім в консольному та графічному режимах сучасних інтегрованих середовищ розробки програмного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Кривонос О. М. Формування інформаційно-комунікаційних компетентностей майбутніх учителів інформатики в процесі навчання програмування: дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2014. 285 с.
2. Шилдт Г. Java: руководство для начинающих, 5-е изд. Москва. : ООО «ИД Вильямс», 2012. 624 с.
3. Нікольський С. Б. Мови програмування. Програмування за допомогою Java : навч.-метод. посібник. Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2017. Ч. 1. 156 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Упровадження компетентнісного підходу в освітній процес закладів вищої освіти обумовлює соціальне замовлення щодо підготовки фахівців, які володіють сукупністю теоретичних знань і практичних умінь, пов'язаних із конкретним видом праці.

Метою даних матеріалів є висвітлення особливостей формування професійної культури майбутніх лікарів.

Вивчення та аналіз наукової літератури дозволяє визнати доцільність твердження, що професійна культура лікаря становить форму медичної культури людства, що існує в межах професійної спільноти медичних працівників і синтезує в собі медичні знання, професійно-теоретичні світогляди, медичні технології й соціальні практики, традиції та специфічну мовну систему, вироблені людством із метою збереження здоров'я і життя людини, боротьби з різними її захворюваннями [3, с. 32].

Прийнято виокремлювати такі основні складові професійної культури майбутніх лікарів:

- володіння алгоритмом постановки діагнозу та спеціальні знання про хвороби та їх прояви; обізнаність у сфері роботи з технічними засобами; уміння вирішувати типові клінічні та діагностичні задачі;
- наявність знань, умінь, навичок ефективного управління власною психікою та психікою хворого; стійкість діяльності в критичних ситуаціях;
- етична ерудиція, проникливість; спостережливість; ефективне використання розумових дій; потреба в постійному оновленні знань із медичної галузі;

- специфічні особливості пізнавальних процесів (сприйняття, мислення, уявлення та ін.).

Показником сформованості професійної культури майбутнього лікаря є інтелектуально-культурний розвиток, у контексті якого актуалізується професійно-етична культура. Історики педагогіки довели, що високі моральні якості медика цінувалися на території України протягом минулих століть. Так, М. Пирогов у «Щоденнику старого лікаря» писав про лікарів: «Лише різнобічному попередньому розвитку своїх здібностей вони й зобов'язані успіхом у культурі обраного ними предмету...» [3, с. 37].

Обговорення науковцями шляхів вирішення проблеми формування морально-етичної культури медичного працівника було на порядку денному засідань Харківського медичного товариства, заснованого у 1861 році. Аналіз першоджерел свідчить, що на засіданнях товариства, де серед присутніх часто були й студенти, обговорювалися питання, пов'язані з поняттями професійної честі й гідності, професійного обов'язку лікаря. Специфіка лікарської етики розглядалася в площині своєрідності діяльності медика, визначалася широким спектром його професійних функцій і різноманітних морально-правових аспектів діяльності [4].

У контексті проблем, пов'язаних з лікарською етикою, обговорювався зміст так званої факультетської обіцянки випускників медичних факультетів університетів. Зауважимо, що текст факультетської обіцянки був закріплений доповненням до лікарського статуту Російської імперії (стаття 596). У Сенатському рішенні, (рішення Уголовно-касаційного департаменту Сената, 1887 р., № 23) факультетська обіцянка пояснювалася як моральний обов'язок. На звороті дипломів, що видавалися випускникам медичного факультету Імператорського Харківського університету містився текст відповідної факультетської обіцянки. Характерними є слова обіцянки: «протягом всього свого життя нічим не заплямувати честі стану, до якого вступаю», «свято зберігати ... сімейні таємниці і не використовувати на зло наданої мені довіри», «продовжувати вивчати лікарську науку та сприяти

усіма своїми силами її процвітання», «не займатися виготовленням та продажем тайних засобів», «бути справедливим до своїх товаришів – лікарів і не ображати їх особистість», «якщо того потребуватиме користь хворого, говорити правду» [1].

На думку М. Лісового, у період сучасності важливою складовою професійної культури лікаря є комунікативна культура. Серед показників сформованості комунікативної культури зазначені: володіння культурою конструктивного діалогу та полілогу; вміння сприймати, відтворювати та готувати наукові фахові тексти; володіння прийомами написання і виголошення публічного виступу; вміння вести, підтримувати ділову розмову. Дослідник стверджує, що мовлення медичного працівника є свідченням його загальної культури та освіченості [2, с. 5]. Зазначимо, що комунікативна культура сучасного вітчизняного лікаря передбачає також його іншомовну компетентність.

Таким чином, формування професійної культури майбутнього працівника галузі охорони здоров'я має передбачати опанування ним системи спеціальних професійних знань, загальнокультурних цінностей, специфіки комунікативної та морально-етичної культури, психолого-педагогічних компетенцій, а також окремих специфічних елементів, властивих професійній діяльності в галузі охорони здоров'я.

Список використаних джерел:

1. ДАХО. Ф. 667. Оп. 285. Спр. 56. Арк. 42.
2. Лісовий М. І. Формування професійного мовлення майбутніх медичних працівників у вищих медичних навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / М. І. Лісовий. – Вінниця, 2006. – 196 с.
3. Наливайко О. Б. Формування професійної культури майбутніх сімейних лікарів у процесі контекстної підготовки : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. н.: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. Б. Наливайко. – Вінниця, 2016. – 286 с.

4. Lutaieva T. The problem of Moral and Ethical Education of youth in scientific and pedagogical heritage of the Slobozhanshchina scholars (the second half of 19th – early 20th century). *Advanced education*. 2017. № 7. P. 73–79.

УДК 378.014.6:005.642.4

Овчаров О.В.

м. Харків, Україна

НИЗЬКА ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВИЩОЮ ШКОЛОЮ УКРАЇНИ, ЯК НАСЛІДОК НЕХТУВАННЯ СТАТУСОМ ПЕДАГОГА

Сьогодні в Україні нараховується понад 660 вищих навчальних закладів, де навчається близько 1,54 млн. студентів. Саме цими закладами в умовах стагнації економіки та суспільства щорічно випускається понад 420 тис. бакалаврів і магістрів з дуже низьким рівнем знань, умінь та навичок. Більшість цих випускників не затребувані навіть на внутрішньому ринку праці, ті ж які все-таки працевлаштовуються за фахом вимушені певний час перекваліфіковуватись й адаптуватись до фактичної ситуації в економіці. Перш за все, зовнішні причини такого ганебного стану полягають у гіпертрофованих застійних процесах у промисловості, транспорті, енергетиці, сільському господарстві та економіці країни в цілому. Не менш важливою причиною є відсутність чіткого взаємозв'язку між вищою школою-постачальником кадрів і економікою-їх споживачем. Поряд з цим, самою нагальною внутрішньою причиною є слабка якість підготовки фахівців саме вищою школою України. Почасти це пов'язано з надмірними зусиллями закладів вищої освіти (ЗВО) по самозбереженню, тобто утриманню сталих обсягів прийому студентів. З іншого боку це безпосередньо пов'язано з дуже низькою вимогливістю викладачів до студентів протягом усього навчального процесу. Здебільшого це явище

штучно стимулюється вищими органами державного управління. Урядом навмисно підтримується раціональне невігластво в країні, тобто упереджене стримування більшості населення України від надбання необхідних знань. Адже фахівцями, що мають серйозні істинні знання, уміння й навички маніпулювати буде неможливо! В цьому ж контексті у вищій школі України домінує нехлюйське відношення до науково-педагогічної праці як такої. Нехтування державним статусом педагога вже спричинило зневажливе ставлення студентів до своїх наставників, використання викладачів адміністраціями ЗВО як засобу «підвищення показників успішності», залучення їх до вербування школярів у ЗВО, зобов'язання викладачів вести наукову роботу виключно за свій кошт і т.ін. Усі ці «стимули» вже призвели до чисельних збочень в навчально-виховному процесі, але головним є те, що всі викладачі умовно розподілились на «добряків» або байдужих та «ентузіастів» або вимогливих. Причому, останнім часом посилюються тенденції щодо збільшення числа байдужих викладачів, адже рано чи пізно вимогливі ентузіасти будуть класифіковані адміністрацією ЗВО як «корупціонери», що ставлять «перепони нормальному навчальному процесу». Саме тому в середовищі викладачів все більше зростає байдужість. Адже ніхто не захоче псувати собі здоров'я і нерви, при цілковитій відсутності державної підтримки та особистої зацікавленості студентів. Тим паче, що згідно з біблією блаженним є той, який не йде на пораду до нечестивих, не стоїть на дорозі у грішників та не сидить на зборах розбещувачів! Якщо студенти не обтяжують себе своїм майбуттям, то для викладачів, яких постійно стримує сама держава, вибір відсутній. Це й призводить до постійних потурань студентам, до дутих оцінок та фіктивних дипломів. Вимогливі ж викладачі повинні будуть витримувати постійний подвійний тиск, як з боку студентів, так і з боку керівництва кафедри, факультету та ЗВО. Усталений в державі нульовий статус педагога спонукає студентів до тотальної розбещеності (порушення дисципліни, масового хамства) та упередженого небажання вчитись! Адже викладачі все одно поставлять

трійку або навіть четвірку, а не захочуть – можна поскаржитись на корупційні домагання вимогливого викладача (нехай потім спробує відмитись), а далі все довершить керівництво ЗВО. Дійсно, ось вже 20 років як МОНУ впроваджені анонімні телефони довіри, анонімні анкетування, анонімні звернення на сайти ректорів і міністерства (попри вимоги Закону України «Про звернення громадян»), які покликані будь-що ствердити раціональне невігластво, а також звести рахунки, оббрехати та зупинити чесних, вимогливих, небайдужих педагогів. Отже в цій справі одностайними є керівництво ЗВО, якому потрібні відмінні показники та студенти, з їх батьками, яким потрібні не знання, уміння, навички, а тільки «дипломи». Зайвою ланкою в цьому ланцюзі виявляються тільки педагоги, яким відведена роль статистів та виконавців забаганок обох сторін. Схильність дивитися на викладача та вихователя крізь пальці, миритися з нехлюйством та невіглаством студентів, завдає непоправної шкоди не тільки особистості сьогоденішнього студента, а й в цілому майбутттю держави! Саме з таких студентів у подальшому виростають недбалі, невимогливі, несумлінні до себе та підлеглих працівники, начальники, держслужбовці, котрі з легкістю можуть усіх обдурювати, обкрадати та паплюжити на всіх рівнях суспільства! Такою поведінкою студент шкодить сам собі, адже стає слабшим у власних очах, ніж є насправді. Потім йому вже самому доведеться надолужувати все те, що він не опанував під час навчання у ЗВО. Отже у вищій школі повинен дотримуватись вічний принцип – повинно бути важко в навчанні і тільки тоді буде легко і в бою, і на роботі, і в житті! У зв'язку з катастрофічним падінням престижу вищої школи України сьогодні необхідно:

1. Скоротити кількість ЗВО в Україні до оптимально необхідної (за досвідом кращих світових аналогів).

2. Доповнити Закон України «Про вищу освіту» критеріями відповідності студентів, викладачів та керівників ЗВО європейським стандартам.

3. Доповнити Господарський кодекс України главою щодо чіткого поєднання зусиль міністерств, відомств, суб'єктів господарювання та закладів вищої освіти в процесі підготовки кадрів для держави.

УДК 378.146

Оленчук О.В.

м. Харків, Україна

РОЗВИТОК ТА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ МЕДИКО-ТЕХНІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖА

Сучасна психолого-педагогічна наука – це розуміння освітнього процесу як діалогу особистостей викладача й студента, які є суб'єктами процесу педагогічної дії. Актуальним завданням закладів вищої освіти різних рівнів акредитації є реалізація компетентнісного підходу в освіті, який передбачає спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових компетенцій особистості.

В умовах сьогодення вища школа використовує діяльнісні методики, форми, а також технології, спрямовані на візуалізацію інформації, методика укрупнення дидактичних одиниць, ігрові методики. Імітаційні активні методи, які поділяються на неігрові (аналіз конкретних ситуацій, імітаційні вправи, індивідуальний тренаж) та ігрові (ділові ігри, розігрування ролей, ігрове проектування). Результатом такого процесу має бути сформованість загальної професійної компетентності фахівця, яка включає сукупність ключових компетенцій, які будуть спроможні конкурувати на ринку праці.

В освітньо-виховній системі традиційного закладу вищої освіти існують певні суперечності, які істотно ускладнюють ситуацію впровадження сучасних освітніх технологій. Це суперечності між орієнтацією на систему

знань як основу підготовки фахівця високого рівня та його особистісним розвитком; між традиційним підходом до оцінки якості підготовки спеціаліста та соціальним оточенням сучасного освітнього простору; між потребою у впровадженні результативних освітніх технологій і недостатнім науково-методичним та психолого-організаційним супроводом їх розробки й поширення.

Сучасний світ розвивається в умовах інформаційного вибуху, який призвів до принципових змін в організації освітньої діяльності. Сучасний викладач виконує велику роботу при підготовці до занять, обираючи форму, методи проведення, підбираючи матеріали та форми контролю рівня знань та аналізує результати навчання студентів та ефективність обраних педагогічних технологій. Викладачі специфічних дисциплін, пов'язаних з: медичними діагностиками, технічним оснащенням медичних обстежень, обладнанням для відновлення фізіологічних функцій людини, оптичною корекцією зору та методиками підбору засобів корекції зору та ін. поєднують педагогічні та медико-технічні знання, щоб донести до розуміння, появи навичок та вмінь у студентів. Вимоги роботодавців поширюються у зв'язку з появою обладнання з програмованим інтерфейсом, мобільних додатків, електронних девайсів для вимірювань та лікувальних (або тренувальних) процедур, а це означає, що компетенції такого фахівця повинні мати часткову складову вміння користування комп'ютерним програмним забезпеченням.

Пріоритетна задача сучасної освіти є не передача готових знань, а формування творчої особистості, яка вміє та готова пристосовуватися до реальності, яка змінюється, опановувати впродовж життя нові спеціальності, отримувати нові знання у випадку зміни місця роботи, і має здатність діяти у реальних випадках. Тому просто необхідно навчити самотійно вчитися на заняттях та вдома, адаптуватися у життєвих ситуаціях, самотійно приймати рішення, критично міркувати, спонукати до пошуку знань та підвищувати ефективність пізнавальної діяльності.

Розвиток та формування професійних компетентностей фахівців техніків-оптиків, рентгенлаборантів, лаборантів (медицини) на медико-технічному відділенні – головна задача, яка стоїть перед викладачами специфічних дисциплін. Реалізація та формування ключових компетенцій:

Пізнавальна: вміння вибирати головне, робити висновки;

Комунікативна: ведення дискусії, бесіди та вміння доказувати точку зору;

Предметні, наприклад: досліджувати функції зору та їх порушення.

Сучасні студенти креативні, активні і зовсім інші, ніж ті, що були у 20-му столітті, такі форми проведення занять як лекція-візуалізація, лекція-студія, лекція-конференція найбільш результативна при викладанні специфічних дисциплін, мотивує до пошуку ідей, інформації, наукових відео матеріалів, аналізу та синтезу напрацьованого та ін. Однак студентам бракує самовпевненості, вони повинні розуміти, що за них ніхто нічого не зробить, вони самі повинні продукувати ідеї і думати, як їх реалізувати. Є багато думок, але в них повинна бути своя думка, тільки тоді вони можуть бути успішними і затребуваними фахівцями.

В своїй педагогічній практиці, як одну з інноваційних форм проведення лекцій використовуємо лекцію-студію. Така форма проведення дозволяє залучити студентів як для підготовки до заняття заздалегідь так і під час проведення лекції. Під час проведення лекції в такій формі студент самовдосконалюється, самореалізується, підвищує рівень спеціальних знань, необхідних в майбутній професійній діяльності та набуває професійних компетенцій. Підвищується самодостатність і професійна вдосконаленість викладача. Ефективність засвоєння матеріалу студентами значно збільшилась, це показали опитування на наступних заняттях, результати підсумкової, екзаменаційної та Державної атестації, а також майже всі респонденти при анкетуванні позитивно виділили ефективність застосування лекції-студії під час вивчення спеціальних дисциплін.

ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЛЬОТНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Льотна професія є створенням сучасної цивілізації. Специфіка управління, як окремим літальним апаратом, так й їх групами висуває особливі вимоги до льотчиків, від свідомих, компетентних та вмілих дій яких в цілому залежить безпека польотів. Авіаційна психологія визначає надійність льотних екіпажів рівнем розвитку інтелекту, самодостатністю особистості, самостійністю у прийнятті рішень та професійною культурою та навіть елітністю, яку курсанти-льотчики, як правило, розуміють не зовсім вірно, що викликає у них завищені думки про себе. З метою уникнення такого явища, в процесі освітньої діяльності у курсанта необхідно сформувати думку про те, що авіаційний комплекс – елітний рівень технологій, які для своєї експлуатації вимагають від екіпажу високої культури, потужного творчого професійного інтелекту, ярко виражених льотних здібностей, міцного психічного та фізичного здоров'я. Тому формування освітніх стандартів закладів вищої військової освіти (ЗВВО) щодо професійної підготовки льотчиків необхідно здійснювати виходячи саме з цих вимог.

Але на сьогодні у методиці підготовки майбутніх льотчиків продовжують переважати вербальні способи, інструктування, замість моделювання – жестикулювання. В організації льотного навчання курсантів використовуються екстенсивні фактори: збільшення термінів льотної підготовки, збільшення циклу видів підготовок до польотів, зростання кількості тренувань. Все це приводить до морального та фізичного

перевантаження учасників освітнього процесу, зниженню ефективності льотного навчання та мотивації курсантів на льотну діяльність.

Соціально-професійне середовище авіаторів суворо регламентоване межами польотного завдання, що завжди обмежує творчість. Тому існуюча система підготовки спрямована на виконавчість в ракурсі автоматизму. Безумовно, автоматизм потрібен курсанту-льотчику, він допомагає при навчанні стати спеціалістом. Разом з тим, є нештатні ситуації, коли або немає про неї інформації, або немає для її обдумування часу. Тоді необхідний резервний ресурс: свобода дій, яка формується в процесі переходу, під час льотного навчання, знань, розуму у відчуття. Відчуття польоту, відчуття небезпеки – властивості, які стоять поряд зі знаннями та інтелектом. Але таку свободу дій майбутнього льотчика науково-педагогічним працівникам та льотно-інструкторському складу необхідно формувати обережно та виважено, тому що льотчик повинен бути гідний свободи у польотах. Це пов'язано з тим, що формування свободи дій у польотах формується одночасно з регулюванням у майбутнього льотчика мотивів самоконтролю, набуттям навичок самообмежень та здатності до розширення меж самопізнання.

Тому, за час навчання в льотному ЗВВО у курсанта необхідно сформувати здатність професійного творчого мислення, як правило на альтернативній основі, тобто, образно кажучи, розвинути «надситуаційну» здатність до нестандартності замість заданості, що є достатньо складною проблемою для всіх учасників освітнього процесу, тому що свобода польоту не зводиться лише до професійних знань, умінь, навичок керування літальним апаратом, а вимагає формування правильного особистісного відношення до професії військового льотчика.

Нажаль, на сучасному етапі, від існуючого технократичного освітнього процесу скриті глибинні психологічні риси майбутнього військового льотчика. Тобто коренем методологічної помилки, на нашу думку, є залишення поза освітнім процесом формування внутрішнього «Я-льотчика»,

яке разом з самокритичною свідомістю дозволяє відчувати наперед, долати небезпеки, приймаючи у личині секунди нестандартні оптимальні рішення. Саме в цих закономірних протиріччях між системністю законів визначаючих безпеку польотів та суб'єктивністю другого «Я» – лежить творчий розвиток майбутнього льотчика.

Таким чином, освітнім процесом льотного ЗВВО, щодо формування професійної надійності та забезпечення безпеки польотів, доцільно охопити формування наступних характеристик майбутнього льотчика:

- мотивація на льотну роботу у військовій авіації;
- професійна готовність до виконання завдань за призначенням роду авіації;
- професійна працездатність в умовах бойових польотів;
- професійно-важливі якості.

Отже, формування професійної надійності майбутніх військових льотчиків є інтегральним завданням освітнього процесу у льотному ЗВВО.

Список використаних джерел:

1. Бондарчук Е.И., Бондарчук Л.И. Основы психологии и педагогики: Курс лекций. – К. : МАУП, 2001. – 168 с.
2. Макаров Р.Н. Человек и цивилизация в свете науки XXI века: Энциклопедический справочник / Р.Н. Макаров. – М. : 2006. – 1156 с.
3. Макаров Р.Н., Нидзий Н.А., Шишкин Ж.К. Психологические основы дидактики летного обучения: Учебник / Р.Н. Макаров, Н.А. Нидзий, Ж.К. Шишкин. – М.: МАКЧАК, ГЛАУ, 2000. – 534 с.
4. Ягупов В.В. Педагогіка. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

УДК 371. 13

Панасенко Е. А.

м. Слов'янськ, Україна

Цветкова Г. Г.

м. Київ, Україна

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ

В умовах розвитку сучасної освітньої парадигми вищої школи в Україні компетентність фахівця розглядається як сукупність сформованих під час професійної підготовки професійно-особистісних утворень – компетентностей, – що містять інтелектуальні, емоційні та моральні компоненти, а також фахово необхідні знання, уміння, ставлення, досвід діяльності та поведінкові моделі особистості, сформовані в процесі професійного навчання. Такий комплекс компетентностей на базі набутих психологічних, педагогічних, соціальних, культурологічних, організаційно-методичних, управлінських та інших знань становить єдину цілісну професійно-особистісну якість – професійну компетентність психолога закладу освіти, яка формується та розвивається в ході професійного навчання та практичної діяльності на принципах гуманістичності освіти та динамічності педагогічної парадигмальної моделі сучасної вищої школи.

Вивченню різних аспектів проблеми професійної компетентності фахівця присвячено дослідження таких науковців, як К. Абульханова-Славська, А. Деркач, О. Леонтьєв, С. Максименко, С. Рубінштейн та ін. Динаміку процесу формування і розвитку професійної компетентності вивчали О. Бодальов, Н. Кузьміна, А. Маркова, А. Петровський, В. Шадріков та ін.

Професійна компетентність є якісною інтегрованою характеристикою ступеня оволодіння особистістю своєю професійною діяльністю та передбачає: усвідомлення своїх спонукань до цієї діяльності – потреб і

інтересів, ціннісних орієнтацій, мотивів діяльності, уявлень про свої соціальні ролі; оцінку своїх особистісних властивостей і якостей як майбутнього фахівця – професійних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей; регулювання на цій основі свого професійного становлення.

Розуміння інтегрованої сутності професійної компетентності дозволяє розглядати її на основі компетентнісного підходу як комплекс складових – компетентностей, що охоплюють всі сфери особистісних, професійних і суспільно ціннісних якостей і уможливають виконання певної діяльності на засадах високоефективної професіоналізації. Відома вчена А. Маркова на базі оцінки різних аспектів розвитку професіоналізму фахівця вирізняє такі основні види професійної компетентності, як:

- спеціальна (діяльнісна) професійна компетентність, що полягає в опануванні власне професійною діяльністю на досить високому рівні та містять не тільки спеціальні знання, але й уміння застосувати їх на практиці; здатність проектувати свій подальший професійний розвиток;
- соціальна компетентність як соціальна відповідальність за результати своєї професійної праці, здатність до співробітництва, високий рівень професійної взаємодії та спілкування;
- особистісна компетентність як володіння прийомами особистісного самовираження та саморозвитку, протистояння професійній деформації;
- індивідуальна компетентність як володіння прийомами самореалізації та розвитку індивідуальності в рамках професії, здатність до індивідуального самозбереження, готовність до професійного росту [1].

Спираючись на дослідження В. Зазикіна, С. Максименка, А. Семенової у загальній структурі професійної компетентності можна виділити п'ять основних компонентів:

- гностичний (когнітивний), що характеризує наявність необхідних професійних знань;

- регулятивний, що дозволяє використовувати наявні знання для виконання власне професійних завдань;
- рефлексивно-статусний, що на основі адекватної оцінки та самооцінки надає право діяти за рахунок визнання фахової авторитетності;
- нормативний, що визначає сферу і коло професійних повноважень;
- комунікативний, важливість якого зумовлена тим, що професійна діяльність завжди відбувається в умовах соціально-міжособистісного спілкування та взаємодії, саме тому компетентність виявляється, насамперед, у спілкуванні [3].

У складі професійної компетентності практичного психолога закладу освіти варто виокремити чотири компоненти:

мотиваційно-ціннісний – включає мотиви, установки, творчий вияв особистості психолога в професії; наявність оптимістичної зацікавленості в професійній діяльності;

функціонально-дієвий – виявляється у вигляді знань про способи психолого-педагогічної діяльності, необхідні для реалізації психотехнологій;

комунікативно-емоційний – містить психологічні вміння висловлювати думки, аргументувати й переконувати, передавати емоційну та раціональну інформацію, встановлювати міжособистісні зв'язки, узгоджувати діалогічні позиції, обирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях, організовувати і підтримувати діалог; емоційну компетентність ми розглядаємо як готовність і здатність фахівця гнучко керувати емоційними реакціями, як власними, так й інших людей, адекватно ситуаціям та умовам, що змінюються;

рефлексивно-аналітичний – полягає в умінні свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку й досягнень. Рефлексивний компонент є регулятором особистісних досягнень практичного психолога, пошуку особистісного змісту в спілкуванні з клієнтами, а також збудником самопізнання та професійного зростання [2].

Вказані характеристики професійної компетентності практичного психолога закладу освіти не можна розглядати ізольовано, оскільки вони мають інтегрований, цілісний та взаємозумовлений характер.

Отже, професійна компетентність практичного психолога закладу освіти – це не тільки знання, уміння та навички, наявність яких є обов'язковою за кваліфікаційними вимогами, вона також містить і особистісний компонент, що інтегрує певні якості особистості фахівця, системи соціально зумовлених і професійних алгоритмів дій та позицій, формуючи на основі принципів соціальної взаємодії здатність діяти самостійно і відповідально в умовах професіоналізованого соціуму.

Список використаних джерел:

1. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М. : Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. – 308 с.
2. Психология профессиональной деятельности : лекции «В помощь преподавателю» / под общ. ред. А. А. Деркача. – М. : Изд-во РАГС, 2006. – 342 с.
3. Семенова А. В. Розвиток професійної компетентності фахівців засобами парадигмального моделювання (інтерактивний тренінг) : навч.-методич. посібник / А. В. Семенова. – Одеса : СВД Черкасов М. П., 2006. – 130с.

УДК 378.1
Панфілов Ю. І.
м. Харків, Україна

ДУАЛЬНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

26 січня 2018 року на Розширеному засіданні Колегії Міністерства освіти і науки України була прийнята Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти.

У період ринкової трансформації економіки та масовізації вищої освіти перед закладами вищої освіти (ЗВО) постало завдання «перезавантажити» співпрацю з підприємствами та бізнесом задля підготовки кадрів на якісно новій основі.

Необхідність імплементації дуальної форми здобуття освіти у закладах України було визначено в ході Першої міжнародної науково-практичної конференції «Дуальна освіта як відповідь на виклики, що стоять перед сучасною системою української освіти», проведеної 18-19 вересня 2014 року у НТУУ «КПІ» Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні в партнерстві з Українською Асоціацією Маркетингу.

Метою Концепції є вироблення засад державної політики щодо підвищення якості професійної підготовки фахівців на основі дуальної форми здобуття освіти. Розроблена концепція використовує німецький досвід дуальної форми здобуття освіти.

Як показують реалії вищої освіти відбулось знецінення практичної підготовки здобувачів освіти, поширились імітація та фальсифікація практики, чимало організацій взагалі відмовились працювати зі студентами, посиляючись на збереження комерційної таємниці або складні конкурентні обставини.

Внаслідок корпоратизації та приватизації, що відбулась в Україні, держава втратила більшість важелів адміністративного впливу на

підприємства, які дозволяли розглядати практичну підготовку студентів в позаекономічній площині.

Проблемою, яка потребує розв'язання, є недостатній рівень готовності багатьох випускників закладів вищої освіти до самостійної професійної діяльності на відповідних здобутій освіті первинних посадах.

Ця проблема стала наслідком тривалого впливу таких факторів:

- система освіти не вмотивована на розвиток у здобувачів освіти затребуваних роботодавцями навичок;
- обмеження можливостей здобуття освіти за межами закладів освіти;
- брак інформації про поточні та майбутні потреби роботодавців щодо компетентностей працівників;
- брак або повна відсутність у ЗВО сучасного обладнання та технологій, до використання яких необхідно підготувати фахівця.

Проявами проблеми є:

- вимоги до наявності досвіду самостійної професійної діяльності у випускників ЗВО, які влаштовуються на роботу;
- неефективна робота ЗВО оскільки надмірно велика частка їх випускників не працюють за здобутим фахом;
- завищення роботодавцями кваліфікаційних вимог до випускників ЗВО, чим намагаються компенсувати недостатній рівень їх готовності до роботи.

Розв'язання проблеми може бути забезпечено шляхом реалізації комплексу заходів з напрацювання моделі взаємовигідних відносин ЗВО та роботодавців, спрямованих на практичну підготовку здобувачів освіти до самостійної професійної діяльності за фахом та їх соціальну адаптацію у виробничих колективах, а також напрацюванням її нормативно-правового та організаційного забезпечення.

Взявши за основу основні ідеї зазначеної Концепції Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» наполегливо

працює на встановлення рівноправного партнерства університету, роботодавців та здобувачів освіти з метою набуття останніми досвіду практичного застосування компетентностей та їх адаптації в умовах реальної професійної діяльності.

Науково-педагогічні працівники університету виходять з того постулату, що дуальне навчання кардинально відрізняється від традиційного проходження практики студентами. Завданням закладу освіти забезпечення набуття здобувачем освіти компетентностей, які дозволять професійно і якісно виконувати функціональні обов'язки молодого фахівця та швидко адаптуватись до різноманітних економіко-технологічних змін.

Розуміючи те, що дуальна форма здобуття освіти не повинна абсолютизуватись та має межі, в яких вона є ефективною в НТУ «ХПІ» йде постійна робота з вироблення стратегічного бачення дуальної освіти на основі ідентифікації реальних інтересів зацікавлених сторін та балансу інтересів закладів вищої освіти, здобувачів освіти та роботодавців.

На нашу думку заклад вищої освіти має:

- забезпечити теоретичну підготовку, цілісність освітньої програми навчання та її відповідність стандартам освіти;
- налагоджувати співпрацю та ефективну комунікацію між закладом освіти та роботодавцями;
- узгоджувати зміст теоретичної та практичної частини підготовки з представниками підприємства;
- разом з представником підприємства приймати звітність та оцінювати результати навчання.

Він має право:

- самостійно обирати освітні програми, навчання за якими проходитиме за дуальною формою;

- проводити відбір підприємств для практичної підготовки за дуальною формою освіти відповідно до стандартів та запланованих результатів навчання;

- розробляти і затверджувати навчальні плани відповідно до професійного стандарту та потреб роботодавців;

- погоджувати і отримувати виділенні сторонами ресурси на реалізацію навчального плану;

- вимагати забезпечення супроводу навчання здобувача освіти на підприємстві.

В той же час роботодавець:

- має відповідати визначеним критеріям до підприємств, що надають місця проходження практики за дуальною формою освіти;

- несе відповідальність за техніку безпеки та охорону праці на виробництві та забезпечує інструктаж на робочому місці;

- бере участь у розробці освітніх програм, навчального плану та відборі здобувачів освіти на навчання за дуальною формою освіти;

- бере участь в оцінюванні практичної роботи здобувача освіти;

- закріплює за здобувачем освіти кваліфікованого фахівця (наставника);

- надає необхідні ресурси та інформаційні матеріали для виконання роботи;

- створює необхідні соціально-побутові умови і можливості для реалізації здобувачем освіти індивідуального навчального плану;

- надає робоче місце молодому фахівцю на підприємстві.

Здобувач освіти:

- має відповідально ставитися до виконання навчального плану згідно з графіком навчального процесу відповідно до цілей та завдань навчання на робочому місці;

- дотримується положень корпоративної політики підприємства, зокрема щодо конфіденційності інформації;
- вчасно інформує роботодавця і представника закладу освіти у разі виникнення проблемних питань.

Ураховуючи вищезазначене в НТУ «ХПІ» прийнято рішення щодо впровадження дуальної форми навчання в освітній процес. На теперішній час університет досліджує потенціал ринку праці та визначився із переліком спеціальностей, для яких розробив навчальні плани з дуальної освіти, затвердив відповідні внутрішні документи, призначив осіб, що відповідають за впровадження дуальної форми та проводить попередній відбір роботодавців для налагодження співпраці.

Для правового забезпечення дуальної форми освіти університет уклав договори із підприємствами, організував обговорення дуальних навчальних програм із роботодавцями на предмет відповідності їх професійним стандартам та вимогам до компетентностей майбутніх фахівців. Університет забезпечує неперервну взаємодію між всіма сторонами для усунення можливих недоліків в організації навчання та вирішення поточних проблем, що можуть виникати. Для цього проводяться регулярні зустрічі із роботодавцями (1-4 рази на рік) та забезпечується зворотній зв'язок зі здобувачами освіти щодо відповідності теоретичної та практичної частин програми та якості навчання на виробництві за дуальною формою освіти.

Переваги дуальної форми інженерної освіти ми вбачаємо у такому:

Для студентів:

1. Поєднує отримання теоретичних знань з практичним досвідом роботи, отримує практичні уміння і навички, здобуває кваліфікацію.
2. Отримує базу проходження практики і виконання курсових та дипломних проектів з актуальних наукових та інженерних проблем.
3. Підвищує мотивацію професійного навчання, формує нову психологію молодого фахівця.

4. Отримує високий ступінь соціалізації та адаптованості у виробничих умовах.

5. Досягає більш різнобічного професійного розвитку.

6. Має матеріальну винагороду за виконану роботу.

7. Високий рівень працевлаштування.

8. Отримує офіційний стаж роботи, необхідний для подальшого професійного зростання.

Для університету:

1. Усуває розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом.

2. Підвищує якість професійної підготовки фахівців з вищою освітою.

3. Залучає кваліфікований персонал з виробництва до педагогічної діяльності.

4. Використовує найбільш сучасну матеріально-технічну базу підприємств.

5. Гарантовано забезпечує студента місцем проходження практик.

6. Отримує можливість працевлаштування випускника за фахом.

7. Підвищує рейтинг Університету на освітні послуги.

8. Стимулює роботодавців інвестувати в освіту.

9. Переносить частину витрат, пов'язаних з практичною підготовкою фахівців, на підприємство як стратегічного партнера.

Для роботодавців:

1. Отримує якісне кадрове забезпечення.

2. Отримує змогу проведення профорієнтаційної роботи та конкурсного відбору на рівні студента.

3. Приймає участь у формуванні освітніх програм, визначенні професійних компетенцій та показників оцінювання майбутніх фахівців.

4. Має можливість впливати на освітній процес з підготовки фахівця надаючи ті знання, вміння та компетенції, які затребувані в сьогоdnішніх умовах.

5. Зменшує фінансові витрати на підготовку високоякісного фахівця.

6. Моніторить якість надання освітніх послуг у сфері професійної освіти.

7. Скорочує час адаптації молодих фахівців на 2-3 роки.

9. Отримує можливість розвитку підприємства за рахунок наявності кваліфікованого персоналу.

Отже, впровадження дуальної форми навчання не тільки максимально впливає на формування необхідних компетентностей, а й відповідає інтересам всіх зацікавлених сторін: студента, університету та роботодавця.

УДК 378.14

Пінчук І. О.

м. Глухів, Україна

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК СКЛАДНИК МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Постійні зміни в освіті підсилюють актуальність проблеми формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів. Із розвитком взаємозв'язків між державами все необхіднішою стає здатність учителя спілкуватися іноземною мовою. А отже, сучасні реалії модернізації початкової освіти вимагають підготовки висококваліфікованих фахівців початкової школи, які змогли б вільно підготувати учнів молодших класів до їхнього майбутнього життя, що неможливе без знання хоча б однієї іноземної мови. Тому формування іншомовної компетентності майбутніх учителів початкових класів є одним із найважливіших складників їхньої професійної діяльності, що базується на ряді підходів, основним серед яких є компетентнісний.

Основна мета виступу – довести необхідність компетентнісного підходу в процесу формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів.

Формування професійної компетентності закладено в освітню програму як складник галузевого стандарту вищої освіти. Професійна компетентність – основа конкурентноздатності вчителя. В. Бондар визначає конкурентноздатність як стійку особистісну властивість свідомо і творчо реалізувати професійну компетентність [1, с. 336]. Саме компетентності розв’язують життєво важливі проблеми, оскільки дозволяють оперувати здобутими знаннями, надають можливість застосовувати їх упродовж усього життя, що допомагає вчителю опанувати педагогічний простір, упевнено відчувати себе в професійній діяльності.

Серед великої кількості переліків ключових компетентностей, що відповідають запитам сучасного суспільства і складають систему професійних компетентностей педагогів, майже жоден не обходиться без іншомовної комунікативної компетентності.

Сьогодні багато уваги приділяється вчителям початкових класів, що вже працюють у школі, але ж через декілька років лави вчителів, які навчатимуть молодших школярів, поповнить молоде покоління. І саме вони повинні бути готовими до роботи з дітьми нового покоління. Тому, основною метою педагогічних закладів вищої освіти має стати підготовка нового покоління вчителів початкової школи, готових працювати з учнями за новими стандартами. Однією з ключових якостей таких учителів має бути іншомовна комунікативна компетентність.

З метою формування такої якості у процесі професійної підготовки студентів факультетів початкової освіти треба максимально спрямувати зусилля студентів, залучивши при цьому викладачів іноземних мов і всі сучасні інноваційні технології до процесу формування іншомовної комунікативної компетентності: інформаційно-комунікаційні технології навчання, різноманітні електронні оболонки для вивчення іноземних мов,

інтерактивні та ігрові технології навчання, використання фільмів і відео для створення автентичного середовища, технології змішаного та перевернутого навчання. Крім комплексу інноваційних технологій навчання іноземної мови, на нашу думку, до курсу іноземної мови варто включити тему, пов'язану з інтеграцією лінгвістичних і методичних знань і вмінь майбутніх учителів початкових класів. Тобто, в процесі вивчення іноземної мови (що, як правило, відбувається на перших двох курсах), варто включати методичні теми (з методики викладання іноземних мов), що частково націлить і підготує студентів до майбутньої професійної діяльності.

Отже, в умовах кардинальних перетворень у системі вищої освіти, зростання вимог до особистісних і професійних якостей учителя початкових класів, вимагає формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів молодших класів. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробці науково-методичних засад, що спрямовані на формування зазначеної компетентності.

Список використаних джерел:

1. Бондар В.І. Стан спеціальної освіти та динаміка її змін. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: науково-методичний збірник / В. І. Бондар. – К.: Контекст, 2000. – С. 336.
2. Дубасенюк О.А. Компетентнісний підхід у професійній підготовці вчителя. Формування естетичної компетентності особистості засобами народознавства: зб. наук. праць молодих дослідників / О.А. Дубасенюк. [За заг.ред. О. С. Березюк, Л. О. Глазунової]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – С. 10 – 16.
3. Санченко Є.М. Поняття ключових компетенцій у змісті освіти зарубіжних країн: постановка проблеми / Є. М. Санченко // Науковий вісник Донбасу. – 2010. – № 3. – С. 103–109.

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ЗАНЯТТЯ: ЗА ЧИ ПРОТИ?

Інноваційні технології є невід'ємною частиною нашого життя. За допомогою інноваційних технологій здійснюється навчання з метою здобуття високоякісної освіти, а саме – конкурентноздатної та спроможної забезпечити гідні умови для самостійного розвитку, творчого самоутвердження людям у різних соціальних сферах. Вони є частиною навчання і стали предметом досліджень як теоретичних так і практичних.

Однією з таких технологій є технологія використання комп'ютера у навчанні вже в середній школі, так як сучасні професії потребують знань та практичних навиків роботи з комп'ютером.

Проблема дослідження полягає в визначенні позитивних та негативних аспектів використання новітніх технологій у процесі навчання.

До позитивних якостей технічних засобів навчання (ТЗН) можна віднести:

- виконання індивідуального підходу до кожного учня;
- розвиток логіки мислення учнів;
- формування у учнів вміння чітко виражати свої думки;
- підвищення контролю над емоційним рівнем;
- розвиток зв'язку учень – учень та учень – учитель;
- підвищення ефективності уроку;
- можливість експериментувати над різноманітними об'єктами, змінювати їх параметри, досліджувати і аналізувати результати своїх дій, робити висновки на основі своїх спостережень;

- можливість проводити дослідницьку, творчу діяльність, що є основою для формування пізнавального інтересу, соціальної активності, розвитку всіх форм мислення;

- збільшення об'єму навчального матеріалу;
- демонстрування абсолютно нових експериментів науки;
- можливість скоротити обсяг обчислювальної роботи і зекономити час уроку;

- надання можливості розв'язувати задачі графічними методами;
- використання INTERNET-ресурсів, що надають доступ до інформації, яку неможливо знайти в книгах або журналах.

Ми переконані, що найважливішим компонентом будь-якої творчої сфери діяльності є розвиток образного мислення. Творча діяльність – це *підґрунтя для використання цікавих асоціацій за допомогою спеціальних дидактичних прийомів. Для формування цих асоціацій створюють умови, щоб учень зміг краще розуміти матеріал, його наукове призначення та практичне застосування.*

Недоліками використання ТЗН є те, що в учнів з'являється втома, розсіюється увага при викладанні великого об'єму нової теми і учень може відволікатися. Тоді викладач під час заняття повинен дотримуватись Державних санітарних правил та норм.

Для того, щоб більш докладніше зрозуміти, як комп'ютерні технології впливають на освітній процес, ми вирішили провести опитування учнів 9х та 11х класів Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 132 Харківської міської ради. Метою якого було вивчення думки школярів щодо доцільності використання комп'ютерних технологій на уроках, а також їх думки щодо «плюсів» та «мінусів» ТЗН.

Серед відповідей ми визначили, що учнів приваблює в процесі використання комп'ютерних технологій «необмежений доступ до інформації та покращення її сприйняття, інноваційність та інтерактивність ведення

заняття, безконтактне врахування балів успішності, вільний доступ до матеріалів уроку, впровадження INTERNET-ресурсів в процес навчання, а також перетворення звичайної учнівської групи в багатофункціональний клас».

Учні також знайшли й недоліки ТЗН, а саме «залежність від гаджетів, погіршення зору та стану здоров'я, вплив на психіку дитини, зловживання технологіями не в користь навчанню, відсутність живого контакту учнів, ігнорування книжок, потреба в перекваліфікації кадрового складу вчителів, розвиток прокрастинації».

Серед учнів знаходились й такі, які стверджували, що використання ТЗН має самі «плюси», і що це необхідний крок до покращення майбутнього життя. При цьому не знайшлося жодного учня, який би не зміг назвати хоча б один позитивний аспект в використанні комп'ютерних технологій.

Висновки:

Комп'ютерні технології є рушійною силою для втілення нових ідей під час викладання матеріалу на занятті. Молодь дуже різнопланово ставиться до питання впровадження технічних засобів навчання у робочий процес. Згідно з дослідження:

- 87,5 % учнів знайшли як «плюс», так і «мінуси» ТЗН, з них (57,14% знайшли вагомі недоліки, а 42,86% вважають, що важливим недоліком є проблема розсіяної уваги та втоми);
- 12,5% учнів вважають, що використання ТЗН має тільки позитивні аспекти.

Однак, ТЗН повинно втілюватися у середній школі, бо потреби в ньому значно переважають його недоліки.

Тому проблема використання комп'ютерних технологій у навчанні потребує більшого вивчення, що є доцільним для майбутніх досліджень.

ПРОФЕСІЙНА І СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ ЯК ЗАВДАННЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Постановка проблеми. Сучасне розуміння якості освіти впливає з цілей і завдань, які суспільство ставить перед освітою, та з його очікувань. А ці завдання зумовлює сам інноваційний характер суспільного розвитку. Його реалії вимагають такої підготовки фахівців, яка б передбачала певний рівень їхньої професійної і соціальної компетентності у поєднанні з рівнем розвитку професійно й соціально значущих особистісних рис і якостей. Тож проблема полягає у виборі ефективних шляхів, засобів, способів та педагогічних технологій, здатних забезпечити успішне досягнення всієї гами цих цілей у їхній системній цілісності.

Основна мета доповіді полягає у визначенні змісту й характеру таких педагогічних впливів на студентів, які б сприяли пробудженню їх інтересу до навчання взагалі й до оволодіння належною професійною і соціальною компетенцією, зокрема. При цьому ми виходимо з того, що зацікавленість студентів постає визначальним чинником ефективності їхньої навчально-пізнавальної діяльності, а отже і якості освіти.

Виклад основного матеріалу вважаємо за доцільне розпочати з того, що, по-перше, лавиноподібне зростання обсягів науково-технічних знань, прискорення їх трансформації у техніку й технології та скорочення циклу їх старіння й оновлення вимагають зміни самої знаннєвої парадигми освіти й перехід до компетентнісної парадигми, яка ґрунтується на розумінні й на умінні самостійного отримання фахівцями нових знань. По-друге, в умовах широкої можливості доступу студентів до різних джерел інформації вкрай важливу роль відіграє їхня зацікавленість сенсом і процесом навчально-пізнавальної діяльності, в якому формується їхня професійна і соціальна

компетентність. По-третє, втрата ціннісного сприйняття знань і освіти в суспільній свідомості породжує нехтування значною частиною студентів відвідуванням навчальних занять. До того ж, багато хто з них змушений працювати, щоб забезпечити можливість оплати свого навчання.

Зазначені й деякі інші обставини роблять цілеспрямовану реалізацію компетентнісного підходу не тільки доцільною, але й єдиною можливою з точки зору успішного подолання кризових явищ в освіті та задоволення тих все більш складних вимог, які висуває до неї суспільство в умовах інноваційного типу сучасного цивілізаційного розвитку. Компетентністю ж фахівця ми вважаємо системну характеристику фахівця, яка об'єднує необхідний рівень його професійних знань, умінь і навичок, необхідних для професійної діяльності, психологічну готовність до її практичного здійснення, професійно значущі його особистісні риси і якості, а також належний рівень інтелектуального, фізичного та моральнісного розвитку.

Організація такої підготовки студентів, яка б забезпечувала системну єдність зазначених професійних та особистісних характеристик і бажаний рівень їх розвитку, вимагає формування готовності науково-педагогічного складу вищої школи до усвідомлення необхідності істотних змін самих цілей, змісту й характеру своєї професійної діяльності. Йдеться передовсім про осмислення викладачами нової місії вищої школи й відповідно своєї власної місії і свого місця в системі завдань системи освіти.

Викладач повинен навчитися виявляти креативні здібності студентів і створювати сприятливі умови для розвитку їх особистісного творчого потенціалу. З цією метою йому необхідно постійно розвивати свою власну професійну компетентність у сфері, якої стосуються навчальні дисципліни, що він викладає, і у сфері педагогіки вищої школи. Одним з невід'ємних компонентів його діяльності мають бути наукові дослідження й залучення студентів до їх здійснення, допомога цим студентам у підготовці доповідей за їх результатами на наукових конференціях та публікацій у наукових виданнях. Вже лише це здатне створювати потужний синергетичний ефект,

пробуджуючи у студента зацікавленість, самоповагу та відповідальність, ціннісне сприйняття знань і своєї діяльності, впевненість у собі та у своїх силах і здібностях, дисципліну та прагнення до інновацій.

Однак цим арсенал засобів педагогічного впливу не вичерпується. Їх утворюють ще й педагогічна майстерність, загальна і професійна культура викладача. Сама його особистість, його чіткі світоглядні позиції, кругозір та ерудиція, моральнісні принципи і переконання за силою впливу на своїх студентів практично не поступаються впливу його професіоналізму. Вкрай важливими чинниками впливу виступають також його ставлення до цих студентів та вміння вибудовувати сприятливі взаємовідносини з ними. Але водночас слід взяти до уваги відповідальність, яку викладач несе за якість їхньої освітньої і професійної підготовки. Тому сутність взаємовідносин зі студентами ми визначаємо як доброзичливу вимогливість педагога. Для цього він повинен стати для студентів не просто взірцем професіоналізму й чуйності, а й своєрідним тьютором, превентором і модератором.

Висновки. Складні реалії сьогодення, насамперед глобалізація світо господарських зв'язків, широка інформатизація всіх сфер суспільного виробництва, розробки у галузі штучного інтелекту, екологічні проблеми та інноваційний характер суспільного розвитку актуалізують необхідність переходу від традиційної знаннєвої до компетентнісної парадигми освіти.

Цей перехід висуває принципово нові вимоги як до цілей, так і до змісту й характеру освітнього процесу, передовсім до професіоналізму, особистісних рис і якостей викладача, до його педагогічної майстерності, загальної і професійної культури. Серед цих вимог – вміння прищепити студентам гуманістичну систему цінностей, культуру спілкування, ведення дискусії й аргументації.

Перспективи подальших розвідок полягають у конкретизації шляхів і способів забезпечення ефективності компетентнісного підходу.

ГОТОВНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Глобальні інтеграційні процеси, динамічний розвиток економіки та соціокультурні зміни, що відбуваються сьогодні в українській державі та зачіпають всі сфери людської діяльності, вимагають оновлення освітніх технологій та спонукають активне впровадження дистанційної освіти (ДО), як важливого напрямку реформування й розвитку освітньої системи України. Використання дистанційних технологій в освітньому процесі (ОП) сприяє індивідуалізації процесу професійного становлення майбутніх фахівців, спонукає їх до самостійної роботи, формує інформаційну культуру, налаштовує на оволодіння новими способами здобуття та застосування знань.

Стрімкий розвиток освіти пов'язаний з підвищенням його інформаційного потенціалу. І саме дистанційне навчання (ДН) стало одним з досягнень ХХІ століття, яке значною мірою вплинуло на ОП усього світу. Беззаперечним є той факт, що ДН є дуже актуальним для сьогодення й володіє колосальними інформаційними можливостями. Однак, які б вражаючи якості не були притаманні технологіям ДН, роль викладача є дуже важливою. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), мережа Інтернет зі своїми можливостями та ресурсами є лише засобом реалізації мети і завдань науково-педагогічного працівника (НПП).

В. Кухаренко [1] звертає увагу на те, що в сучасних умовах викладача не замінюють комп'ютерами і новими ІКТ, а лише змінюють його роль. І якщо при традиційній формі надання освіти НПП більше приділяв часу читанню лекцій та проведенню практичних занять, то при дистанційній формі надання освіти суттєво змінюється зміст його діяльності. Розробка

дистанційних навчальних курсів (ДНК) на базі нових ІКТ вимагає не лише вільного володіння змістом навчальної дисципліни, а й володіння спеціальними знаннями в області цих технологій. Т. Поясок [3] зазначає, що однією з умов підвищення ефективності педагогічної взаємодії учасників ОП в комп'ютерно орієнтованому (віртуальному) навчальному середовищі є інформаційна компетентність викладача, яка визначається як готовність і здатність змістовно наповнювати, оперативно змінювати ресурси віртуального навчального середовища та продуктивно його використовувати у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. Отже, роль НПП при організації ДН змінюється – він стає тьютором. Головна відмінність тьютора від викладача полягає у тому, що він намагається більше дізнатися про свого слухача, зрозуміти його особисті прагнення і можливості, допомогти побудувати індивідуальну траєкторію навчання. Тому НПП, що здійснює ОП у дистанційному середовищі, має бути готовим бачити його очима здобувачів освіти, бути організованим, терплячим, вміти мотивувати і зацікавити слухачів і, найголовніше, забезпечити максимальну ефективність, зручність і грамотність ДН. Дослідники [2] виділяють такі основні риси, які визначають готовність НПП працювати в системі ДО: володіння комп'ютерними технологіями; володіння сучасними педагогічними методами; психологічна готовність до ДО.

Ми погоджуємося з науковцями і вважаємо, що готовність НПП до використання елементів дистанційного навчання в ОП буде успішно реалізована за умов:

1. Формування у НПП уявлень про ДН його форми, характерні ознаки та принципи функціонування, його нормативно-правове обґрунтування і сучасний стан.
2. Формування навичок створення організаційних, дидактичних і комунікативних компонентів ДНК з урахуванням сучасних досягнень ІКТ.

3. Формування знань, умінь і компетентностей НПП в області методики навчання здобувачів освіти конкретній навчальній дисципліні і проектування дистанційних курсів різних типів.

Не менш важливою умовою є також врахування культурологічних аспектів планування ДН, а саме: особливостей адаптації до ДН для різних вікових, соціальних груп; індивідуалізації підходу та диференціації процесу навчання з урахуванням специфіки розвитку у здобувачів освіти активного когнітивного стилю мислення; подоланні психологічних проблем спілкування у комп'ютерній мережі; необхідності організації колективної праці учасників ОП у дистанційному середовищі.

По-перше, НПП, що працює в системі ДН повинен мати високу професійну компетентність; здатність до творчості; мотивацію до роботи у дистанційному середовищі; володіти сучасними формами, методами, засобами і технологіями навчання; здатність швидко оволодівати сучасними ІКТ для ДН; здатність до керівництва та координації дій, необхідних для вирішення різних питань в системі ДН.

По-друге, подальшого дослідження потребує забезпечення мотивації здобувачів освіти до навчання у дистанційному освітньому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Кухаренко В.М. Дистанційний навчальний процес: Навчальний посібник / Кухаренко В.М., Сиротенко Н.Г., Молодих Г.С., Твердохлебова Н.Є. // За ред. В.Ю. Бикова та В.М. Кухаренка.–К.: Міленіум, 2005. – 292 с.

2. Ноздріна Л.В., Волошок О.В. Методичні підходи до дослідження психологічної готовності викладачів ВНЗ у процесі дистанційного навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.newlearning.org.ua/sites/default/files/praci/Tezy2014/Nozdrina_Larysa_2014.pdf

3. Поясок Т.Б., Беспарточна О.І. Організація педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу в комп'ютерно орієнтованому навчальному середовищі закладу вищої освіти, Інформаційні технології і засоби навчання,

т. 67, №5, с. 199-212, 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2110/1388>

УДК 378.1

Почуєва О.О.

м. Харків, Україна

ЄВРОПЕЙСЬКІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інтеграція вищої освіти України до Європейського простору шляхом реалізації положень та принципів Болонського процесу; забезпечення якості вищої освіти і науки шляхом розвитку системи забезпечення якості вищої освіти; автономія закладів вищої освіти; співпраця закладів вищої освіти та бізнесу шляхом запровадження механізмів інноваційного розвитку країни все це визначає концептуальні аспекти модернізації вищої освіти. З огляду на це, заклади вищої освіти повинні вміти розробляти освітні програми підготовки фахівців відповідно до вимог ринку [1]. Освітня програма визначається як узгоджений комплекс видів освітньої діяльності, розробка та запровадження яких має ґрунтуватися на компетентнісному підході з урахуванням чинної нормативно-правової бази. Питання щодо проблеми забезпечення якості освіти розглядається в працях С. Калашнікової, Т. Лукіної, Ю. Рашкевича; оцінювання якості освітніх програм, зарубіжний досвід у своїх роботах розглядають І. Золоторьова, В. Ковтунець, С. Калашнікова, С. Курбатов, І. Линьова, І. Прохор; механізми забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти присвячені роботи С. Калашнікової, С. Курбатова, І. Прохор, І. Сікорської; система зовнішнього оцінювання якості вищої освіти представлена дослідженнями Ю. Рашкевича, О. Шарова; питання

моніторингу та вдосконалення освітньої програми представлені в працях В. Захарченко, В. Лугового, Ю. Рашкевича, Ж. Таланової.

В умовах інтернаціоналізації та створення єдиного європейського простору вищої освіти, покликаною підвищити конкурентоспроможність європейських університетів, першорядною стала задача забезпечення порівнянності, сумісності та прозорості освітніх програм. Для досягнення даної мети від європейського освітнього співтовариства була потрібна розробка єдиних підходів до викладання і навчання, загального розуміння змісту кваліфікацій і результатів навчання які були реалізовані через проект Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур у Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING). Основою вироблення загальної методології у проекті був покликаний стати компетентнісний підхід, який в свою чергу базується на аналізі професійних вимог, що визначають пріоритетність компетенцій, необхідних у конкретній сфері професійної діяльності. В рамках проекту TUNING було розроблено методологію переосмислення навчальних планів та внесення до них змін, щоб зробити їх порівнянними. Для організації обговорень предметних областей було визначено п'ять напрямків: загальні компетентності або універсальні навички та уміння, фахові компетентності, роль ECTS як накопичувальної системи, підходи до навчання, викладання та оцінювання, та роль підвищення якості в навчальному процесі (особлива увага до систем, які базуються на внутрішній інституціональній культурі забезпечення якості) [3].

Одним з результатів даного проекту були розроблені методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання [2]. Розглянемо ключові позиції зазначених рекомендацій. Мета розроблених методичних рекомендацій полягає в розробці чітких вказівок для формування профілів ступеневих програм з обов'язковим урахуванням ключових програмних компетенцій та якісним формулюванням результатів навчання. В структурі розроблених рекомендацій ключове положення займає

розроблений шаблон для підготовки профілю ступеневої програми. Профіль програми є дуже стислим документом який має найбільш істотну інформацію про конкуренту ступеневу освітню програму. Профіль визначає предметну область або області, у яких проводиться навчання, визначає рівень вищої освіти, а також вказує особливості, які відрізняють дану освітню програму від інших подібних програм [3].

Методологія TUNING, яка представлена в рекомендаціях, може бути використана університетами для розвитку освітніх програм в рамках Болонського процесу для створення академічної культури, спрямованої на задоволення потреб студентів. Проект TUNING показує, як потрібно розробляти освітні програми з урахуванням їх кінцевих результатів, тобто з урахуванням того, наскільки випускник буде готовий до реального життя після завершення процесу навчання, а також з урахуванням конкретних потреб на професійному, особистому і громадянському рівні. Проект TUNING дозволяє описувати освітні програми за допомогою загальної термінології в усіх країнах Європи і за її межами, забезпечуючи порівнянність, прозорість і привабливість навчальних програм. Компетентнісний підхід проекту TUNING дозволяє провести консультації з усіма зацікавленими сторонам, включаючи самих студентів, і чітко описати конкретні цілі кожної програми. У сукупності ці цілі становлять профіль університетської програми. Розробка і реалізація освітніх програм повинна піддаватися постійному моніторингу та оцінки для визначення того, досягаються поставлені цілі, а також того, чи продовжують мети залишатися актуальними з урахуванням змін у відповідних предметних областях. Інструменти і підходи проекту TUNING дозволяють університетам здійснювати ефективний моніторинг, оцінку та вдосконалення навчальних програм. Таким чином, проект TUNING пропонує шлях до забезпечення та підвищення якості на рівні освітніх програм.

Список використаних джерел:

1. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / [Пер. з англ.; за ред. д-ра техн наук, проф. Ю. М. Рашкевич та д-ра пед. наук, проф. Ж. В. Таланової]. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.
2. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
3. Теоретико-методичні засади розроблення освітніх програм : Методичний посібник / Л. А. Раскола, О. М. Ружицька, за ред. О. В. Запорожченко, В. М. Хмарський . – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2016. – 68 с.

УДК 378.147

Раковська А. С.

м. Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Глобалізація різного роду міграційних процесів, що існує в сучасному суспільстві, розширення взаємодії культур і народів – все це вказує на необхідність прояву сучасною людиною готовності до сприйняття й оцінки навколишнього світу. Не тільки з точки зору своєї культури, а й інших культурних світів, кожен з яких має свої ідеали, свою систему моральних і духовних цінностей.

Пошук базових основ для взаєморозуміння висуває на перший план необхідність вивчення феномена толерантності, як вагомого соціального чинника. Слово «толерантність» походить від латинського «tolerantia» – терпимість, тобто здатність утворювати й підтримувати спільність між

людьми, які відрізняються деякою мірою від типу, який переважає. Толерантність – це протилежність ворожості, антипатії [2, с. 52].

В історичному контексті толерантність як суспільне явище була основою розуміння та сприйняття різних культур, традицій, мов і релігій. Сьогодні поняття «толерантність» є багатовимірним і увійшло в усі сфери людського життя, особливо у сферу людської взаємодії в суспільстві. Її суть полягає в характеристиці соціально-активної особистості, яка прагне до збереження своєї свободи, що поважає свободу іншої особистості, розуміє і поважає відмінності між людьми, здатна і вміє жити з людьми інших культур, вірувань, соціальних позицій і бачить в розмаїтті світу джерело власного саморозвитку [1, с. 127].

У зв'язку з цим зростає роль сфери освіти, покликаній розробити сукупність педагогічних умов і методів формування толерантності.

Модернізація вищої професійної освіти, що проводиться в нашій країні, торкнулася і медколеджів, зокрема, підготовки медичних сестер. У медичній освіті присутні два погляди на людину: природничо-науковий і гуманітарний; природничо-науковий – пояснює закономірності, що зводить різноманіття до загального, гуманітарний – що розрізняє унікальне і єдине. У медколеджах особлива увага приділяється підготовці фахівця для медичної практики як гуманітарної сфери діяльності, яка формує розуміння унікальності і неповторності пацієнта і його життєвої історії.

Підготовка молоді до життя в умовах міжнаціональної і субкультурної взаємодії викликала необхідність вивчення таких феноменів, як толерантність, багатокультурна і полікультурна освіта (дослідження О. Бабчук, І. Бех, Л. Вишневської, Р. Войтович, О. Гріві, О. Майбороди, П. Степанова, Р. Чачалової, В. Шаліна та ін) [2, с. 53].

Актуалізація ідей толерантності в процесі професійної освіти спрямована на вирішення проблем, пов'язаних з соціальними, культурними, політичними і міжособистісними відносинами, з конструктивним

регулюванням конфліктів та формуванням установок на їх ненасильницький дозвіл.

Толерантність в сучасній освіті включається в комплекс цілей становлення системи виховання, виступає як особистісна якість, підлягає розвитку не тільки в ході навчання, виховання, а й самонавчання і самовиховання, спрямоване на формування у майбутніх медсестер знань, умінь і навичок толерантної свідомості і ставлення до оточуючих [4, с. 40].

Педагогічними умовами забезпечення реалізації шляхів виховання толерантності є: формування толерантного мікроклімату, етики спілкування, започаткування діалогу з найактуальніших проблем та вивчення успішного досвіду інших, взаєморозуміння, співчуття та співпереживання, відчуття партнерства; стратегічне мислення, яке дає змогу сприймати широкий спектр особистісних якостей, індивідуальних та етнічних проявів людини; особистісний підхід до виховного впливу, зокрема до молоді, державних службовців та їх розуміння й сприйняття проблемності; залучення до громадської діяльності, активного суспільно-політичного життя. Для України сьогодні це є першочерговою проблемою, розв'язання якої дасть змогу консолідувати українське суспільство з метою демократичного державотворення.

Найважливішим завданням повноцінного освоєння медичної професії і формування професійного світогляду сучасної медсестри стає забезпечення її професійних компетенцій, в тому числі і толерантності як професійної компетентності [3, с. 70].

Зберігаючи історичні традиції системи вищої медичної освіти, використовуючи досвід підготовки медичних кадрів, принципи і методологію навчання, що отримали перевірку часом, системі вищої медичної освіти необхідно сформувати механізми з підключення до системи єдиного освітнього простору, відповідно до загальноєвропейських вимог на основі Болонського процесу. Українська система медичної освіти повинна розглядатися не просто як вузівська структура, яка дає певні професійні

знання, а як конкурентоспроможний, найважливіший ресурс країни, який можна і потрібно використовувати в економічних, соціальних, політичних і культурних цілях.

Список використаних джерел:

1. Майборода О. Сприяння поширенню толерантності у поліетнічному суспільстві : Фонд «Європа ХХІ», 2012. – 312 с.
2. Пірен М. Толерантність – дієвий чинник злагоди та консолідації в сучасному українському суспільстві // Вісник НАДУ. 2015. №2 С. 51-56.
3. Радзієвська І. Формування професійної компетентності медичних сестер // Проблеми освіти: Наук. зб.. 2008. №.57. С. 69-73.
4. Тарасюк Л.С. Проблема культури толерантності в сучасному суспільстві // Гуманітар. часоп. – 2013. – № 1. – С. 39–44.

УДК 371.132

Рибалко Л. С., Жозе да Коста Г. О.
м. Харків, Україна

**ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ТВОРЧОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА ОСВІТЯН
У КОНТЕКСТІ «НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»**

Співпраця закладів загальної середньої освіти з закладами вищої освіти – це вимога часу, яка ніколи не зменшується, не зникає. Із року в рік зростають вимоги до школи, до рівня знань її учнів, їх вихованості. Зростають вимоги до професійного росту вчителя, його фахового рівня. Практика довела, як багато значить у забезпеченні високого фахового рівня вчителя, його професійної майстерності співпраця школи з закладами вищої освіти.

Основна мета виступу – окреслити ідею творчого співробітництва освітян у новому контексті української школи.

Сучасний етап реформування системи освіти характеризується посиленням уваги до особистості, спрямуванням зусиль педагогів на розвиток творчого потенціалу учасників освітнього процесу. Реалізація нових векторів розвитку освіти потребує використання інноваційних педагогічних технологій, творчого пошуку нових або вдосконалення вже наявних концепцій, принципів, підходів до освіти, суттєвих змін у змісті, формах і методах навчання, виховання, управління педагогічним процесом. З урахуванням цього нова освітня парадигма вибудовується на засадах розвитку творчого співробітництва педагогів, спрямованості на самовизначення, стабільно активної життєдіяльності у змінних соціальних умовах, готовності до розв'язання нових завдань [1].

З метою підвищення фахової майстерності вчителів школи, впровадження диференційованого підходу до навчання учнів, професійної орієнтації молоді та створення системи безперервного навчання, згідно договорів та угод, налагоджено співпрацю школи з багатьма закладами вищої освіти (НФУ, ХНУРЕ, ХНУВС, НТУ «ХПІ» та ін.).

Одним із дієвих засобів підготовки до впровадження нової реформи освіти стала тісна та плідна співпраця педагогів Харківського ліцею № 89 із закладами вищої освіти. Це проведення науковцями лекцій для вчителів різних предметів на базі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, це спільні конференції з викладачами вишу з питань методики і практики навчання та виховання учнів і студентів, різні методичні заходи за участю науковців, під час яких вчителі мали змогу познайомитися з надбаннями системи освіти колег, детальніше опанувати практику впровадження STEM-освіти, спостерігати та використовувати засоби медіаосвіти у навчанні.

Ефективною є співпраця викладачів університету з учнями-членами Малої академії наук України. Ліцеїсти мають змогу долучитися до наукової

діяльності, дослідити теоретичні аспекти власних пошуків на практиці під керівництвом досвічених науковців, отримати цінні поради та настанови. Традиційно викладачі Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна беруть участь у роботі науково-теоретичних конференціях «Крок у майбутнє» та «Ліцейська освіта і сучасна наука», що відбуваються у закладі щорічно.

Найбільш плідним напрямком співпраці із закладами вищої освіти є функціонування університетських кафедр на базі ЗЗСО. Це сприяє розвитку учнівських компетентностей НУШ, а також удосконаленню професійної майстерності педагогів зокрема за рахунок програми підвищення кваліфікації та професійної компетентності вчителів, які сприяють обміну ідеями, досвідом, інформацією та навчальними матеріалами, налагодженню контактів, допомагають в розширенні кругозору та збагаченні професійних знань. Згідно з Концепцією Нової української школи сучасний заклад освіти має стати місцем, куди учні приходять не лише за знаннями, а й за вмінням ними користуватися, тому все більше педагогів надають перевагу підвищенню рівня професіоналізму у стінах університету. Викладачі вишу допомагають учителям вчитися застосовувати педагогіку партнерства; працювати на засадах особистісно орієнтованої моделі освіти та компетентнісного підходу; користуватися академічною свободою, продовжуючи власну професійну освіту; розвивати навички інноватора.

Учителі ліцею беруть активну участь у щорічній Всеукраїнській науково-методичній конференції «Компетентнісний підхід в освіті та професійній діяльності», яку проводить кафедра педагогіки ХНУ імені Г. С. Сковороди, разом з викладачами обговорюють концептуальні ідеї співробітництва й партнерства, питання профорієнтації школярів та їхнього самовизначення.

Отже, особливої уваги заслуговує ідея залучення освітян до освітніх проектів, про яку йдеться в Концепції Нової української школи. Не

дивлячись на педагогічний досвід, ще бракує командної роботи разом з викладачами й студентами у спільних освітніх проектах.

Беручи до уваги потужний потенціал класичного університету, він має стати інформаційною й консультаційною базою для надання допомоги викладачам, студентам і вчителям з питань розробки й упровадження таких проектів у освітньому середовищі, розвитку зв'язків із зарубіжними колегами, студентами.

Список використаних джерел:

1. Кінінєєва Т., Плотнікова О. Упровадження сучасних освітніх технологій у навчально-виховний процес як умова інноваційного розвитку закладу освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://pedvistavka.at.ua/>

УДК 378.124:615

Рудакова О. В., Рудакова Е. И., Лутаева Т. В.
г. Харьков, Украина

РЕАЛИЗАЦИЯ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ФАРМАЦЕВТОВ

В условиях внедрения компетентного подхода при подготовке будущих фармацевтов важно осознавать, что профессиональная компетентность является интегративной характеристикой личности. Следовательно, значимым фактором модернизации фармацевтического образования являются междисциплинарные связи, что актуализирует тему данного исследования.

Цель данных материалов – охарактеризовать способы формирования профессиональной компетентности будущих фармацевтов с помощью

междисциплинарных связей на основе анализа опыта, накопленного в Колледже НФаУ.

Междисциплинарные связи в системе подготовки будущего фармацевта принято рассматривать как отношение между отдельными учебными дисциплинами в контексте направленности на формирование профессиональной компетентности личности.

Уже в период становления отечественного высшего фармацевтического образования на базе Императорского Харьковского университета, в организации образовательного процесса будущих фармацевтов были задействованы представители профессорско-преподавательского состава медицинского и физико-математического факультетов. В период современности международные документы по вопросам здравоохранения акцентируют внимание на том, что фармацевт играет ключевую роль в охране здоровья, а его профессиональная подготовка обусловлена прогрессом мировой фармацевтической и медицинской науки, изменениями в социальном, экономическом, правовом и образовательном пространстве [1, с.106].

Современные нормативные документы, определяющие особенности образовательного процесса при подготовке фармацевтов в Украине, предполагают, что будущие работники фармацевтической отрасли должны:

- овладеть способностью использовать профессионально-профильные знания в области фармацевтической химии, фармакологии, фармакогнозии, технологии лекарств, организации и экономики фармации для обеспечения условий хранения лекарственных средств, лекарственного растительного сырья и изделий медицинского назначения;
- знать нормативные и законодательные документы, регламентирующие фармацевтическую деятельность;
- знать основные приоритеты формирования национальной политики относительно обеспечения лекарствами населения Украины;

- уметь применять на практике принципы этики и деонтологии;
- овладеть способностью к деловым коммуникациям в профессиональной сфере, знанием основ делового общения, навыками работы в коллективе и т.д.

В Колледже НФаУ накоплен опыт использования междисциплинарных связей в процессе преподавания социально-гуманитарных и фармацевтических дисциплин при рассмотрении социально-философских, правовых, психологических, фармацевтических аспектов наркомании. Так, совместный проект преподавателей учебных дисциплин «Правоведение» и «Фармакогнозия» – образовательно-воспитательное мероприятие «Правовой мост «Береги судьбу!»» является нетрадиционной формой организации СРС. Цель проекта – профилактика негативных явлений среди студенческой молодежи и формирование философии здоровья. Мероприятие направлено на формирование критического мышления, углубление знаний, расширение кругозора; обеспечивает мотивацию студентов и, как следствие, результативность обучения. Кроме того, оно способствует развитию высокого уровня правовой культуры; воспитывает негативное отношение к социальному злу – наркомании; укрепляет осознание недопустимости использования лекарственных препаратов растительного происхождения, содержащих наркотические и психотропные вещества, по немедицинским показаниям или их отпуск из аптеки без рецепта.

На подготовительном этапе проектной деятельности студентами была проведена поисковая работа по подбору информации и видеоматериалов; обработка, анализ, структурирование материала и подготовка докладов по темам. Были предложены такие названия тем: «Наркомания – угроза национальной безопасности Украины», «Криминальная и административная ответственность за отдельные виды преступлений против здоровья населения в сфере оборота наркотических средств, психотропных веществ и их аналогов», «Роль фармацевта в борьбе против наркомании», «Характеристика лекарственного растительного сырья,

содержащего наркотические и психотропные вещества», «Внешние признаки наркозависимого посетителя аптеки». Роль преподавателей заключалась в написании сценария, создании необходимого эмоционального фона, направлении дискуссии в определенном тематическом ключе, организации рефлексии.

Основной этап мероприятия включал: представление докладов студентами; просмотр видеофрагментов «За гранью сознания» и «Аптечная наркомания»; дискуссию по теме мероприятия (обмен мнениями, обсуждение проблемных ситуаций, поиск путей решения проблемы); рефлексию и подведение итогов работы.

Наш опыт позволяет констатировать, что участие студентов в работе над проектом позволило им осознать глобальность проблемы наркотизации в Украине и задуматься о весомой роли фармацевта в борьбе против наркомании. Следует отметить, что особая ценность мероприятия заключалась в том, что будущие работники фармацевтической отрасли имели возможность самостоятельно сформулировать утверждение о том, что употребление наркотиков ведет к разрушению личности, приводит к снижению социального статуса, а рост числа наркоманов среди молодежи не только представляет опасность для общества, но и лишает государство будущего. Во время дискуссии будущие фармацевты высказывали мнения относительно путей решения освещенной проблемы.

Таким образом, наш опыт свидетельствует, что реализация междисциплинарных связей в Колледже НФаУ является важным условием формирования профессиональной компетентности фармацевта – социально адаптированной личности, умеющей познавать, анализировать полученную информацию, самосовершенствоваться.

Список використаних джерел:

1. Кайдалова Л. Г. Профессиональная подготовка будущих специалистов фармацевтического профиля в высших учебных заведениях : монография / Л. Г. Кайдалова. – Х. : НФаУ, 2010. – 364 с.

2. Лутаева Т. В. Педагогические условия формирования профессиональной компетентности будущих работников фармацевтической отрасли / Т. В. Лутаева, А. В. Рудакова // Профессиональное становление личности: психолого-педагогический научный журнал. – 2015. – № 4. – С. 181-188.

УДК 378.147

Саяпіна С. А.

м. Слов'янськ, Україна

ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інтегрування української педагогічної освіти в загальноєвропейський та світовий освітній простір вимагає усвідомлення засад і принципів сучасної професійно-педагогічної підготовки викладачів закладів вищої освіти. Практика діяльності класичних і педагогічних університетів України дає підстави для висновку, що теорія і методика підготовки викладачів закладів вищої освіти магістерського рівня залишається недостатньо розвиненою, а практичний стан справ не задовольняє потреби вищої школи у висококваліфікованих викладачах.

Розробляючи модель випускника вишу відповідно до освітньої галузі кафедри педагогіки вищої школи, ми зважали на те, що викладач ХХІ ст. – це організатор і керівник цілісного педагогічного процесу.

Вважаємо, що майбутній викладач за роки навчання у виші повинен набути досвіду дослідницької діяльності, навчитися орієнтуватися та діяти в нестандартних умовах, усвідомити важливість постійного самовдосконалення та творчої самореалізації та стати компетентним у своїй професії. На нашу думку, важливою умовою формування особистісних рис та

здатностей є розвиток дослідницької компетентності.

Узагальнення результатів наукових пошуків дозволяє констатувати, що питання дослідницької компетентності майбутніх фахівців розглянуто науковцями в широкому дискурсі: В. Гриньова, А. Кузьмінський, Т. Левовицький, О. Мороз, Н. Ничкало, С. Омеляненко, С. Сисоєва, Л. Хомич, Л. Хоружа та ін. (проблема організації науково-дослідної роботи студентів); М. Архипова, І. Бех, Л. Бондаренко, І. Гришина, А. Євсєєв, Л. Козак, О. Козирєв, Н. Любчак, А. Мітяєва та ін. (питання формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців різних спеціальностей).

Провідними характеристиками викладача є: дослідницька компетентність, коадаптаційна майстерність, медіа-освіченість, а провідними особистісними якостями – конкурентоспроможність, мобільність, комунікабельність (зокрема аспект ділового спілкування).

Дослідницька компетентність – це знання, досвід у галузі педагогічного дослідження. Педагогічне дослідження розглядається як процес і результат наукового вивчення педагогічних явищ, фактів із метою вироблення нових знань про закономірності, структуру, зміст, технології навчання та виховання, а також про способи планомірного вдосконалення компонентів педагогічного процесу, перетворення їх на практиці.

Змістом педагогічної дослідницької діяльності викладача можна вважати педагогічний моніторинг, рефлексію, фасилітацію, а готовністю до цього виду діяльності вважаємо дослідницьку компетентність. Показниками дослідницької компетентності висуваються такі компоненти: мотиваційний (усвідомлення необхідності розвитку дослідницької компетентності як компонента майстерності сучасного викладача; переживання невідповідності рівня дослідницької компетентності певним вимогам, нормам; потреба самовдосконалення в галузі дослідницької компетентності); когнітивний (знання суті й призначення педагогічного моніторингу, рефлексії, фасилітації); дієво-операційний (уміння вивчати педагогічне явище; аналізувати педагогічне явище; прогнозувати результати педагогічної

діяльності; оцінювати себе адекватно педагогічній дослідницькій компетентності; бачити себе з боку, пізнавати свій творчий хист, аналізувати результати власної діяльності; співвідносити можливості власної поведінки з прогнозами розвитку особистості; змінювати власну поведінку; полегшувати взаємодією учасників педагогічного процесу; знімати психологічні бар'єри; сприяти підвищенню індивідуальної активності та працездатності учасників педагогічного процесу; проводити дослідно-експериментальну роботу).

Шляхи розвитку дослідницької компетентності майбутнього викладача бачимо в постійному збагаченні педагогічних знань, зокрема й у галузі педагогічного дослідження; у залученні його до дослідну діяльність; у зануренні в дослідне середовище через взаємодію з ученими різного рівня (від теоретиків-дослідників до аспірантів) із метою розвитку стійкої потреби в дослідницькій діяльності. До форм і засобів реалізації вищевказаних шляхів відносимо: спецкурси у виші («Наукові дослідження в галузі дошкільної педагогіки: історія, сучасність, перспективи», «Сучасні дидактичні технології»), курси підвищення кваліфікації, проблемні групи, тимчасові науково-дослідні колективи (науковий гурток), семінари («Інформаційно-комунікаційна підтримка наукових досліджень майбутніх магістрів та докторів філософії в галузі освіти»), практикуми («Інформаційно-комунікаційна компетентність майбутніх магістрів та докторів філософії в галузі освіти як сучасний феномен», «Використання хмарних технологій ІК-підтримки наукових досліджень майбутніх магістрів та докторів філософії в галузі освіти», «Методи впровадження системи ІК-підтримки наукових досліджень майбутніх магістрів та докторів філософії в галузі освіти», консультації, «Школи молодих вчених»тощо.

Отже, дослідницька компетентність допомагає майбутнім викладачам бути більш успішними в професійному житті, що й визначає значущість її формування як складової професійної підготовки, професійно-педагогічної діяльності та сприяє інтеграції навчання й науки в освітньому процесі вищої школи.

ВИБІР МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ РОЗРАХУНКОВИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ

Педагогічна теорія і практика сьогодні насичені багатим теоретичним, методичним і організаційним матеріалами та педагогічним досвідом пов'язаним з вирішенням проблеми компетентнісного підходу до формування особистості молодшого спеціаліста. Надзвичайно важливо це при підготовці фахівців з машинобудівних і технологічних спеціальностей.

За нашим аналізом фахівець машинобудівного виробництва 60-70% обсягу часу своєї професійної діяльності відводить роботі з виконання різного роду розрахунків, пов'язаних з проектуванням, обліком, вимірюваннями, моделюванням та іншими процесами. В багатьох випадках ефективність розв'язання виробничого завдання залежить від швидкості, точності, повноти та правильності виконання розрахунку та інтерпретації розрахункових результатів. Подібні компетенції не можуть бути сформовані в межах одного предмету чи однієї навчальної дисципліни. Отже, зміст та методики навчання студентів – майбутніх молодших спеціалістів мають бути націлені на формування вміння інтегрувати отримані компетенції з різних дисциплін, вміння застосовувати оптимальний метод розрахунку для розв'язання професійної або навчальної задачі, знаходити невідомі значення у довідниках, працювати з різними одиницями вимірювання, тобто володіти розрахунковими вміннями. Все це можливо за умови максимального наближення навчальної діяльності студента до реальних кваліфікаційних вимог майбутньої професії на основі системи сучасних методів навчання.

Метою даного дослідження є обґрунтувати вибір методів навчання молодших спеціалістів для формування розрахункових умінь як важливих компетенцій фахівця середньої ланки машинобудівного виробництва.

Переважна більшість фахівців машинобудування сьогодні використовують розрахункові дії для визначення технічних, технологічних і економічних параметрів, визначення точності виготовлення деталей, машин та механізмів, визначення показників їх надійності.

Саме ці умови визначають фундаментальні вимоги до компетенцій випускників вищої школи в частині володіння ними розрахунковими уміннями.

Принижена мотивація самостійного розвитку в галузі педагогіки і психології, вивчення і засвоєння сучасних методів навчання викладачів спеціальних професійних дисциплін, особливо у сфері нових сучасних розрахункових технологій, призводить до суттєвого спрощення ними навчальних і практичних задач та використання пасивних методів навчання. У свою чергу це викликає нерозуміння студентами необхідності вивчення складного математичного інструментарію і відсутності мотивації до вивчення математики.

Проведений нами аналіз методів навчання дисципліни «Технологія машинобудування» свідчить, що інтуїтивне використання викладачами тих чи інших методів навчання рідко приводить до потрібного результату. На це вказують низькі результати виконаних завдань студентами.

Ці та інші наші спостереження і дослідження дають підстави встановити, що досягти необхідного рівня сформованості розрахункових умінь студентів важливо обирати відповідні методи навчання, переважно з числа активних і інтерактивних, з урахуванням таких критеріїв: рівень сформованості розрахункових умінь, який необхідно досягти; рівень мотивації навчання; мета та завдання дисципліни; рівень математичної підготовки; форму навчального заняття; можливості використання матеріально-технічного та демонстраційного обладнання; власну оцінку викладачем свого рівня професіоналізму; обсяг навчального часу; обсяг навчального матеріалу заняття та його роль і місце у формуванні професійних компетенцій та інші.

При цьому, як свідчать наші спостереження та досвід, неможливо досягнути позитивних результатів у формуванні такої досить складної компетенції як розрахункові уміння шляхом зниження вимог до студентів. Позитивні результати досягаються виключно мотивацією та реалізацією дидактичного принципу розумної складності та доступності навчання через специфічні - активні і інтерактивні методи.

Виходячи з того, що «Технологія машинобудування» є дисципліною, яка окрім техніко-технологічних параметрів деталі має встановити найбільш ефективний технологічний процес. На наш погляд для вирішення таких завдань необхідно використовувати проблемні методи навчання, частково-пошукові та дослідницькі. Наявний досвід свідчить про високу ефективність таких методів як ділова гра, моделювання виробничих проблем, розв'язання міждисциплінарних розрахункових завдань, використання процедур випереджальної постановки проблем, дослідницькі завдання і т. інше.

Таким чином, ефективність формування розрахункових умінь студентів машинобудівного профілю залежить від оптимального підбору методів навчання. Для реалізації цього завдання необхідно: переглянути зміст підвищення кваліфікації (стажування) викладачів спеціальних дисциплін і математики з метою формування готовності їх працювати використовуючи новітні технології і сучасні методи навчання; максимально наблизити проведення навчальних занять з «Технології машинобудування» до професійної діяльності. Напрямок подальшого дослідження з цього питання буде обґрунтування методів навчання через аналіз змісту етапів навчальної діяльності.

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ПРОЦЕСІ САМОВИЗНАЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОСОФСЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЇХ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ

Безсумнівно, сьогоденні тенденції розвитку цивілізації вже висувають нові вимоги до людини, а отже - і до особливостей освіти. Якість освіти безапеляційно визнається світовим співтовариством домінуючою віхою у процесі розвитку сучасного суспільства, підпорядковуючи собі усі інші складові людського життя.

З цього ніби випливає основне завдання вищої освіти: підготовка кваліфікованих кадрів, які майстерно оволоділи певною професією, усвідомлюють свою роль у суспільстві і застосовують набуті знання, вміння та навички на практиці, демонструючи тим самим професійну компетентність. Відтак, для досягнення такого завдання варто було б змінити вектор вищої освіти шляхом перенесення уваги з процесу навчання на його результати. За таких умов у якості необхідної виступила б орієнтація навчального процесу на компетентнісний підхід.

Варто зауважити, що науковці по-різному трактують поняття компетентнісного підходу. Так, М. Нагач зазначає, що останнім часом компетентнісний підхід набуває широкого розповсюдження і виступає претендентом на роль концептуальної засади освітньої політики держав [1].

Н. Бібік наголошує на необхідності перенесення уваги в навчанні з процесу на результат в практичному вимірі, забезпечення спроможності майбутнього спеціаліста відповідати запитам ринку праці, мати відповідний потенціал для практичного розв'язання життєвих проблем і становлення у професійній діяльності [2, с. 47].

Звісно, коли мова йде про інновації та зміну векторів навчання, це стосується як студентів, так і викладачів. Але не зайвим було б зауважити, що характер компетентнісного підходу головним чином залежить від факультету та спеціалізації. В даному випадку мова піде про особливості застосування компетентнісного підходу в освітніх програмах студентів філософського факультету.

Е. Гуссерль зазначив, що філософія певним чином позбавлена характеру точної науки, але разом з тим вона є найвищою і найточнішою з усіх наук, оскільки виступила представницею споконвічного домагання людством чистого і абсолютного пізнання. Філософ висловлює думку про те, що втілившись у бажання та інтенцію, філософія має специфічне відношення як до математичних, так і до природничих наук. СENS філософської проблеми так і не здобув наукової ясності, оскільки невідомі об'єктивні методи її досягнення [3].

Розглядаючи такий особливий статус філософії варто згадати вислів І. Канта про те, що неможливо навчитися філософії, хіба тільки філософуванню. Підкріплюючи дану тезу, М. Мамардашвілі запевняє, що, по-перше, філософія не є системою знань, якими є математика, фізика чи біологія. По-друге, філософське знання взагалі не передається шляхом навчання, адже власне акт говоріння є спробою дещо повідомити, однак філософію неможливо викладати [4].

На що взагалі в такому випадку можна сподіватися студентам філософського факультету? І яким чином необхідно організувати освітній процес, аби подолати смислову абсурдність?

«Філософія з'являється в момент зустрічі двох людей» [4].

Власне, тут і потрібно звернути увагу на роль викладача. Зустріч цих «двох людей», викладача і студента, може статися на півшляху, тобто коли студент, який вивчає філософію, сам подолав певний життєвий шлях, коли він власним досвідом, випробуваннями та переживаннями довів себе до того, аби поставити перед собою дилетантські питання, які виявляються

філософськими. Лише у такому випадку людина може бути готовою до зустрічі з професійною філософією.

Отже, в рамках навчального процесу на філософському факультеті першочергове завдання викладача не полягає у виключному тренуванні студентів за допомогою вправ, запам'ятовування чи повторення матеріалу. Арістотель висловив думку, що *філософія починається зі здивування*, саме воно історично сприяє народженню некласичного мислення і бажанню пізнавати світ.

Викладач не має виступати єдиним і абсолютним ретранслятором знань, його роль подібна, по-перше, до аристотелівського «першодвигуна» (втім, не обов'язково, адже ідейним натхненням студентів можуть виступати й фігури давніх філософів). По-друге, він має бути готовим зустріти свого студента на середині того самого шляху, виступивши втіленням професійної філософії, аби розділити з ним радість здивування і занепокоєння тими питаннями, які студент попередньо поставив собі. Таким чином, філософське знання не повідомляється. Воно є особистим актом, тим проявом компетентності, якому можна тільки допомогти, але не більше.

Виходячи з усього вищезазначеного, варто приділити увагу перспективі подальшого застосування компетентнісного підходу, зважаючи на особливості науково-освітнього процесу філософського факультету. Для оптимізації результатів навчання студентів-філософів, які вплинуть на характер їх самовизначення та, можливо, подальше працевлаштування варто впроваджувати неформальні освітні заходи. Такі заходи сприятимуть усвідомленню студентами ролі викладачів у процесі навчання в ході актуалізації *міметичного* та *катартичного* методів самовизначення [5].

Список використаних джерел:

1. Нагач М. В. Підготовка майбутніх учителів у школах професійного розвитку в США [текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 [спец. «Теорія і методика професійної освіти»] / М. В. Нагач. – К., 2008. – 21 с.

2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи [текст] // Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.

3. Гуссерль Э. Логические исследования. Картезианские размышления. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология. Кризис европейского человечества и философии. Философия как строгая наука. – Мн.: Харвест, М.: АСТ, 2000. – 752 с.

4. Мамардашвили М. К. Очерк современной европейской философии/ Мераб Мамардашвили. – СПб.: Азбука. Азбука-Аттикус, 2018. – 544 с.

5. Starchenko N. The concept of contamination//Академічні та наукові виклики різноманітних галузей знань у 21-му столітті. Матеріали VII Всеукр. студ. конф. – Харків: ХНУ ім. Каразіна, 2018. – С. 80 – 82.

УДК 378:373.3+7.011

Сунь Цзінцю

м. Харків, Україна

МЕТОД СУЗУКІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КНР

Проблема формування соціальної компетентності дітей дошкільного віку – важлива соціальна і психолого-педагогічна проблема, розв’язання якої потребує нагальні питання суспільства і освіти. В умовах соціально-економічних змін перед освітою поставлено завдання не просто дати вихованцям певний рівень знань, умінь і навичок за основними напрямками розвитку, а й забезпечити здатність і готовність жити в сучасному реальному та віртуальному світі, досягати соціально-значущих цілей, ефективно взаємодіяти і розв’язувати життєві проблеми.

Мета статті – визначити шляхи формування соціальної компетентності дітей дошкільного віку КНР засобами методу Сузукі.

Проведений аналіз філософської та психолого-педагогічної літератури надав підстави визначити суть поняття «соціальна компетентність» щодо дітей дошкільного віку, а також її складових, кожна з яких характеризується певними критеріями.

Суть поняття «соціальна компетентність дітей дошкільного віку» характеризуємо як інтегральну якість особистості дитини, що дозволяє їй, з одного боку, усвідомлювати свою унікальність і бути здатною до самопізнання, самозміни, а з іншого – усвідомлювати себе частиною колективу, суспільства, вміти вибудовувати відносини і враховувати інтереси інших людей, брати на себе відповідальність і діяти, на основі загальнолюдських і національних цінностей.

Результатом формування соціальної компетентності є соціалізація дитини в соціум. Соціальна компетентність складається з таких складових, як-от: ціннісно-мотиваційної, загальнокультурної, пізнавальної, комунікативної, особистісної.

У процесі дослідження визначено шляхи формування соціальної компетентності дітей дошкільного віку КНР: формування груп дошкільників за різновіковим принципом; створення і підтримка соціокультурного та предметно-просторового розвивального середовища; професійна компетентність вихователів в контексті формування соціальної компетентності дітей дошкільного віку.

Як позитивне зазначимо, що одним із найефективніших засобів формування соціальної компетентності дітей дошкільного віку КНР є метод Сузукі, який спрямований на ранній розвиток дітей дошкільного віку, оскільки саме в цьому віці розвивається інтелектуальний потенціал дитини, її творчі здібності, з'являються перші друзі, вона розпочинає взаємодіяти з оточуючими. Метод Сузукі бере свій початок з Японії, де вихованню дитини та її соціалізації надається особливе значення. В сучасних японських

концепціях раннього виховання переплелись впливи європейської культури і традиційно японських підходів до виховання дітей, що забезпечило їх неповторність і самобутність, а дієвість деяких з методик привела до їх широкого розповсюдження не лише в Японії, але і в багатьох країнах світу.

За методом Сузукі формування соціальної компетентності дітей дошкільного віку КНР розпочинається з тісного взаємозв'язку дитини з мамою. В дитячому садочку Сузукі-метод упроваджувався таким чином, що в групи набирали дітей різного віку. В дитячому колективі одночасно знаходилися братики і сестрички. Перші уроки за Сузукі-методом не лише проходять в присутності батьків, а й за їх безпосередньої участі.

Таким чином дитина адаптується до соціуму поступово, йдучи слідом за мамою.

Проведені дослідження, на наш погляд, є початком подальшої роботи щодо впровадження в діяльність сучасного дошкільного закладу ефективних засобів, методів і програм по формуванню соціальної компетентності дошкільнят. Перспективи роботи з даної проблеми вбачаємо в розробці принципів наступності в даній галузі з початковою школою.

УДК 378.011

Тань Сяо

м. Харків, Україна

КИТАЙСЬКА НАРОДНА ОПЕРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗВО КНР

Протягом століть педагогічне спілкування і взаємодія ґрунтувалися на непохитному авторитеті і не підлягало сумніву професійної компетентності вчителя в межах «суб'єкт-об'єктних» відносин. Для деяких історичних

періодів характерно переростання непорушного авторитету педагога в беззаперечний, а його професійної компетентності в рутинерство, що стало проявлятися в авторитаризмі минулого.

Дана проблема була предметом дослідження і таких китайських вчених як: Ван Лей, Ван Шаньху, Тао Сяо-Вей, Інь Юе, Цзінь Нань.

Мета статті – визначити вплив китайської народної опери на формування комунікаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР.

Політичні, економічні та соціальні зміни «нового часу» спричинили за собою нові підходи та вимоги до змісту і форм організації сучасної музичної освіти, таких як продуктивна співпраця педагога та учня, що ґрунтується на механізмах міжособистісної взаємодії. Трактування компетентності в її традиційному розумінні як суми знань і досвіду педагога в предметно-методичній галузі змінюється шляхом оновлення та переміщення її змісту в галузь педагогічної комунікації – особистісних відносин в системі «вчитель-учень».

Суть поняття «комунікативна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва» розуміється нами як особливий комплекс знань і умінь у галузі міжособистісних контактів учителя і учня у процесі музичної підготовки.

Нами було проведено анкетування студентів за двома напрямками і складалося з двох частин:

1. Діагностика знань і уявлень майбутніх учителів музичного мистецтва про суть та значення комунікаційної компетентності;
2. Виявлення уявлень студентів і учнів про зміст феномена комунікаційної компетентності в музичній освіті.

В ході першої частини анкетування було відзначено, що в практичній професійно-педагогічній діяльності, перш за все, оцінюються не тільки професійні знання і вміння, а й якості, що дозволяють активно застосовувати

навички практичної взаємодії з іншими людьми, самовизначатися в динаміці цієї взаємодії і конструктивно вирішувати комунікативні питання.

Висловлювалися думки про те, що «традиційні» засоби більш «звичні», прості (не вимагають додаткових зусиль з боку учителів музичного мистецтва в пошуку і генерування нових, оригінальних способів вирішення виникаючих комунікативних проблем) і «зручні в застосуванні», тому що були освоєні системою музичної освіти минулих десятиліть.

Характерно, що більшість педагогів оцінює негативно наслідки авторитарних засобів формування комунікаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, а також визнає труднощі в ліквідації наслідків невміння вибудовувати комунікативну взаємодію в роботі з учнем. Більшість респондентів визнають, що використання нових форм взаємодії вимагає від учителя великих зусиль, спрямованих на пошук потрібного варіанту розв'язання різних педагогічних ситуацій.

Зазначимо, що саме музичне мистецтво, зокрема народна опера, сприяє розвитку особистості педагога, впливає на творення її внутрішнього світу, сприймання нею виразності слова й краси голосу, словесного та музичного сенсу, усвідомлення причетності до співацької традиції китайського народу та сприяють формуванню комунікаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у проведенні порівняльного аналізу форм і методів формування комунікаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в ЗВО КНР та України.

НАПИСАНИЕ ВЫПУСКНЫХ РАБОТ ПО ПЕДАГОГИКЕ КАК ПУТЬ ФОРМИРОВАНИЯ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ КИЕВСКОЙ ДУХОВНОЙ АКАДЕМИИ (КОНЕЦ XIX – НАЧАЛО XX ВЕКА)

Подготовка профессионала-исследователя требует целенаправленного формирования научно-исследовательской компетентности студентов, что обуславливает необходимость ретроспективного изучения опыта высших учебных заведений Украины в этом аспекте. В частности, заслуживают исследования и творческого использования ценные наработки преподавателей Киевской духовной академии (КДА), касающиеся формирования научно-исследовательской компетентности академистов в конце XIX – в начале XX в.

Основная цель выступления – раскрыть написание выпускных работ по педагогике как путь формирования научно-исследовательской компетентности студентов КДА (конец XIX – начало XX века).

В течении исследуемого периода написание выпускных работ оставалось важной формой организации обучения студентов КДА. Каждый академист на 4 курсе должен был подготовить диссертацию для получения степени кандидата богословия на тему богословского характера, которую одобрил ректор. Преподаватели помогали студентам 4 курса выбрать вопрос для исследования, на педагогов возлагалось также руководство студентами при написании диссертаций. С 1910-1911 учебного года на последнем курсе обучения в КДА еженедельно выделялось 2 свободных дня для написания выпускных работ. Для рецензирования одной диссертации определялось разное количество преподавателей. В 1906-1907, 1907-1908, 1908-1909 и 1909-1910 учебных годах рецензентом выступал один педагог, а в другие

учебные годы рецензирование поручалось двум преподавателям. Конечно, двойное рецензирование обеспечивало большую объективность оценивания исследовательской работы студентов.

В конце XIX в. – в начале XX в. еще продолжалось давление на КДА со стороны Св. Синода в деле организации написания выпускных работ. В частности, об этом свидетельствует приказ Св. Синода от 30 января 1896 под № 551, который в очередной раз запрещал предоставлять для получения научных степеней темы, не имеющие строгого богословского характера. Несмотря на реакционные меры Св. Синода на протяжении исследуемого периода произошло существенное увеличение количества выпускных работ, посвященных проблемам обучения и воспитания. За период с 1895-1896 до 1914-1915 учебного года было написано 26 диссертационных работ на педагогическую тематику.

Значительным достижением конца XIX в. – начала XX в. стало появление рядом с историко-педагогическими трудами исследований, касающихся исключительно вопросов дидактики и теории воспитания. Это были работы на соискание ученой степени кандидата богословия М. Фелицина «Религиозный элемент в воспитании», Ф. Деньги «Православное богослужение, как фактор религиозно-нравственного воспитания», И. Володковича «Религиозное воспитание на основе психологии детского возраста», А. Вылкова «Религиозное обучение в средней школе. Принципы и методы его». И все же, диссертации по педагогике имели, в основном, историческое направление. Наиболее полно педагогическая составляющая раскрыта в историко-педагогических работах С. Потехина, М. Глаголева, Ф. Няги, Н. Подольского.

Изучение текстов выпускных работ, содержащих педагогическую составляющую, и отзывов рецензентов на них позволяет определить в общих чертах структуру научно-исследовательской компетентности студентов КДА. Важным ее компонентом следует назвать понимание логики изложения материала и знание структуры исследования. Студенты были ознакомлены с

сущностью общенаучных методов исследования, что давало им возможность в текстах самих диссертаций упоминать об анализе, синтезе, сравнении, сопоставлении, обобщении.

Кроме определенных знаний, структура научно-исследовательской компетентности студентов КДА включала умение определять проблему исследования и его задачи; находить, обрабатывать, интерпретировать научную информацию; самостоятельно реализовывать исследовательские методы; обосновывать фактами теоретические положения; сопоставлять научные точки зрения, концепции с фактами. Ярким подтверждением того, что указанные компоненты входили в структуру научно-исследовательской компетентности академистов, была рецензия М. Маккавейского на кандидатскую диссертацию В. Давидевича на тему: «Система народного образования в царствование императрицы Екатерины Второй».

Таким образом, в конце XIX – в начале XX в. количество диссертаций по педагогике значительно выросло, наряду с диссертациями ретроспективного направления, появились работы по теории обучения и воспитания. Основными компонентами научно-исследовательской компетентности академистов определены знания (логика изложения научной информации, структура диссертации, общенаучные методы исследования) и умения (определять проблему и задачи исследования; искать, обрабатывать научную информацию; самостоятельно оперировать исследовательскими методами и т.д.). Дальнейшие научные исследования планируется направить на освещение организационных форм обучения гомилетике в духовных семинариях (конец XIX – начало XX в.).

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ МАШИНОБУДІВНОГО ПРОФІЛЮ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕМИ «МНОГОГРАННИКИ»

Наразі система професійної освіти України зазнає реформування. Впроваджуються державні стандарти з конкретних робітничих професій на модульно-компетентнісній основі. Одними з таких професій є «Електрогазозварник», «Верстатник широкого профілю», «Слюсар з ремонту автомобілів». Цикл загальноосвітньої підготовки у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) машинобудівного профілю, де здобуваються вищевказані професії, також направлений на формування компетентностей, в тому числі і математичної.

Мета виступу – розкрити особливості формування математичної компетентності учнів ЗП(ПТ)О машинобудівного профілю при вивченні теми «Многогранники».

На нашу думку, математична компетентність не може бути сформована без засвоєння учнями теоретичного матеріалу з математики. Н. А. Тарасенкова [2] виокремлює два рівня математичної компетентності. Перший рівень – фактологічний рівень математичної компетентності : спроможність діяти на основі отриманих знань у межах суто математичної ситуації. Другий рівень – праксеологічний рівень математичної компетентності : спроможність діяти на основі отриманих знань у межах практичної ситуації. На нашу думку, для того, щоб учні легше засвоювали теоретичний матеріал та формували в собі математичну компетентність, перехід від першого рівня до другого має відбуватися за допомогою впровадження у навчальний процес компетентнісно орієнтованих завдань.

Л. І. Курач та О. Л. Фідькевич розглядають «компетентнісно орієнтоване завдання як інтегративну дидактичну одиницю, що вміщує в собі зміст, технології навчання і оцінювання якості навчальних досягнень учнів та забезпечує розвиток як предметних, так і ключових компетентностей у навчальному процесі» [1, с. 54].

Розглянемо приклад застосування компетентнісно орієнтованих завдань при вивченні теми «Многогранники» у ЗП(ПТ)О машинобудівного профілю для формування в учнів математичної компетентності. Дослідження проводилося на базі ДНЗ «Бердянський машинобудівний професійний ліцей»; участь брали учні, що навчаються за спеціальностями «Електрогазозварник», «Верстатник широкого профілю», «Слюсар з ремонту автомобілів».

Метою вивчення теми «Многогранники» у ЗПТО є ввести означення многогранника і його видів, вивчити їхні властивості, застосовувати їх до розв'язування задач, надалі розвивати просторові уявлення, уяву, логічні, графічні, обчислювальні вміння та вміння конструювання.

На початку занять кожний учень отримав комплект з розгорток стереометричних фігур, клей, ножиці та лінійку. Для запобігання списуванню результатів кожний комплект розгорток був різної форми.

Завдання. За допомогою розгорток паралелепіпеда, трикутної призми, клею та ножиць побудуйте модель будинку (рис. 1). За допомогою лінійки виміряйте розміри даху будинку та знайдіть його периметр.

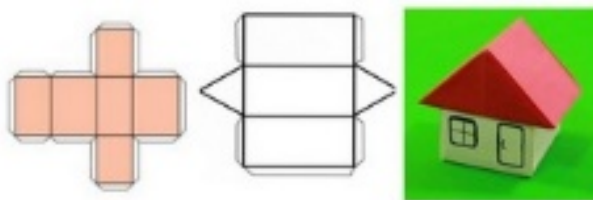


Рис. 1. Розгортки паралелепіпеда, трикутної призми та модель будинку

Наприкінці заняття кожний з учнів показав свою модель будиночка та назвав периметр даху.

Результати такої роботи показали, що:

- використання компетентнісно орієнтованого завдання підвищило мотивацію учнів. У процесі роботи учні зацікавилися виконанням завдання, їх спонукало бажання отримати високу оцінку за «роботу руками» ;
- учні побачили, що форму многогранників мають багато предметів;
- учні зрозуміли, навіщо вивчаються многогранники та як їм знадобиться це у професійній діяльності (наприклад, при побудові виробу);
- кожен учень, дивлячись на роботу своїх однокласників і на свою, хотів зробити більш точну модель будиночка;
- не у всіх учнів з першого разу вийшло правильно виміряти дах та знайти його периметр (це, на нашу думку, викликано низькою якістю засвоєння матеріалу з математики базової школи);
- робота над завданням спонукала учнів до посидючості.

Таким чином, у ході дослідження виявлено, що використання компетентнісно орієнтованих завдань при вивченні теми «Многогранники» позитивно впливають на роботу учнів на уроці. Учні більш вмотивовані; розуміють зв'язок теми, що вивчається, з їх майбутньої професією та повсякденням; розвивають конструктивні навички; можуть більш адекватно оцінити свою роботу. Все це сприяє більш якісному формуванню математичної компетентності у майбутніх робітників машинобудівного профілю.

Список використаних джерел:

1. Курач Л. І., Фідькевич О. Л. Компетентнісно орієнтовані завдання в процесі навчання російської мови в школах України: конструювання та впровадження. Український педагогічний журнал. 2016. № 4. С. 52-59.
2. Тарасенкова Н. А. Засоби перевірки математичної компетентності в основній школі. Science and education a new dimension. 2015. Issue: 71. P. 21-25.

ІНОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ НАПРЯМКУ «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»

Підготовка магістрів спеціальності 193 «Геодезія і землеустрій» повинно відповідати вимогам сучасності. Інтеграція України в Європейський простір спрямована на підвищення якості системи освіти, а також її конкурентноздатності. При підготовці магістрів необхідне підвищення їх професіоналізму, формування особистостей здатних вирішувати сучасні проблеми. Формування спеціалістів інноваційного типу для роботи в сфері «Геодезія і землеустрій» може бути реалізовано в магістратурі вищого навчального закладу орієнтованого на підготовку до науково-дослідницької або професійності діяльності.

Основна мета доповіді полягає в визначенні основних напрямків підготовки магістрів з використанням інноваційних методів.

Підготовка магістрів є важливим, перспективним, багатоваріантним, альтернативним типом діяльності. Майбутній магістр повинен мати не тільки фундаментальні знання, але і вміти відтворювати нове на основі творчого мислення. Тому необхідна організація єдиного освітнього, наукового і інноваційного простору який вміщує в себе освітній, науково-дослідний та виробничий компоненти. В сучасних умовах науково-дослідницька і інноваційна діяльність між собою тісно пов'язані. З одного боку, інноваційна діяльність на ранніх етапах вміщує в себе науково-дослідницьку діяльність таку, як фундаментальні і прикладні наукові дослідження та експериментальні розробки. З другого боку, однією із функцій науково-дослідницької діяльності є інноваційна. Участь у розробках інноваційних проектів, наукових конкурсах, впровадженні отриманих наукових результатів сприяє процесу якісної підготовки магістрів. Для успішності виконання тієї

чи іншої діяльності необхідно, щоб у магістранта сформувалась впевненість і готовність до цієї діяльності. Формування готовності до професійної діяльності протікає поступово в результаті володіння придбаними знаннями, уміннями та навичками, які є важливими для успішного виконання професійних вимог.

До основних компонентів готовності магістрів до професійної діяльності, інноваційної науково-дослідницької роботи можна віднести: мотиваційний, когнітивний, операціональний. В свою чергу мотиваційний компонент передбачає сформованість мотивів, а саме:

- розуміння сутності науково-дослідницької діяльності;
- освідомлення про значення отриманих знань, умінь та навичок для ефективної професійної діяльності;
- задовільнення від творчої роботи в ході інноваційної науково-дослідницької діяльності;
- участь у наукових конференціях, семінарах, а також публікації результатів науково-дослідницької роботи;
- необхідність безперервної самоосвіти, саморозвитку для успішності у професійній діяльності.

Когнітивний компонент передбачає, що магістр повинен знати:

- методологію наукового дослідження;
- методологію науково-технічної творчості;
- основи прикладної науково-дослідницької діяльності по впровадженню наукових розробок, оформлення і презентації проектів;
- принципи роботи, технічні характеристики, конструктивні особливості обладнання та пристроїв;
- перспективи технічного розвитку, особливості діяльності та організації виробництва.

При операціональному компоненті магістр повинен:

- володіти навичками самостійної науково-дослідницької діяльності, які потребують відповідних знань у даному напрямку;

- формулювати та вирішувати задачі, які виникають в ході науково-дослідницької роботи, а також поглибленні професійних знань;
- вміти вибирати необхідні методи досліджень, вдосконалювати існуючі та розробляти нові методи для вирішення задач дослідження;
- володіти навичками планування, проведення інженерного експерименту, проводити обробку та аналіз результатів експериментальних досліджень;
- володіти навичками підготовки та представлення матеріалів наукового дослідження для участі у наукових конкурсах, конференціях;
- доводити результати наукового дослідження до розробок і подальшого упровадження у практику.

Таким чином, використання методів інноваційної підготовки магістрів сприятиме рівню підвищення їх професіоналізму, розвитку здібностей до творчості, підготовку до науково-дослідницької та професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Вітвицька С.С. Педагогічна підготовка магістрів в умовах ступеневої освіти: теоретико-методологічний аспект: Монографія. – Житомир: Видавництво: ЖДУ імені І. Франко – 2009. – 436с.
2. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании. М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов. 2004. – 42с.
3. Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной образования / А.В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 2. – С.58-64.

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФОТОХУДОЖНИКІВ У ЗВО КНР

Сучасне китайське художнє мистецтво розвивається надзвичайно швидко, що зумовлено новітніми тенденціями глобалізації та мультикультуралізму в усьому світі. В даний час Китай у змозі забезпечити себе високопрофесійними, добре навченими спеціалістами художньо-графічного спрямування, які чудово орієнтуються в тенденціях світової художньої культури і навіть здатне дати світові багато оригінальних, самобутніх ідей.

В епоху глобалізації склалася складна ситуація. Тепер не Китай завалений дешевими західними товарами, а навпаки. Копіювання західних брендів може створити серйозну загрозу китайським дизайнерським школам.

З огляду на дану обставину, університети, які здійснюють підготовку художників-дизайнерів (фотографічного спрямування) в КНР, повинні приділяти увагу вихованню та навчанню дизайнерів, які в майбутньому зможуть розвивати власне китайські торгові марки, сприяючи тим самим їх просуванню на внутрішньому і зовнішньому ринку. Китайські дизайнери, як це бачиться педагогічній науці, не повинні сліпо копіювати дизайн зарубіжних товарів, а навпаки, повинні збагачувати ринок художнім продуктом, що відповідає національній своєрідності традиційних китайських ремесел, використовуючи при цьому найсучасніші технології.

Починаючи з 1978 року, коли була проголошена політика реформ і відкритості, настав новий етап у розвитку всієї системи освіти в КНР. Ці зміни торкнулися і системи художньо-графічної освіти, яка, починаючи з цього часу, бурхливо розвивається і всебічно реформується.

Для того, щоб освіта в Китаї відповідало вимогам нового століття, китайський уряд постійно стимулює його реформування. У 1999 р відбулася третя Всекитайська конференція з роботи в галузі освіти. Було оприлюднено «Рішення ЦК КПК і Держради про поглиблення реформи освіти та всебічному стимулюванні якісних перетворень в освіті». Був вироблений комплексний план реформування та розвитку освіти в Китаї на рубежі XX і XXI ст., в основу якого покладено принципи підвищення якості освіти та формування відповідних компетентностей фахівця.

У числі сучасних форм і засобів образотворчого мистецтва все більш значне місце займають комп'ютерні технології, активно впроваджуються в процес підготовки майбутніх фахівців художньо-графічного мистецтва. В останні роки зросла кількість досліджень, в яких розглядаються різні аспекти проблеми використання комп'ютерних технологій у процесі навчання студентів художньо-графічного спрямування. Учені відзначають, що без оволодіння навичками використання образотворчих можливостей комп'ютерної графіки неможлива підготовка сучасного фахівця фотохудожньої справи, і обґрунтовують різноманітні варіанти використання їх при формуванні відповідних компетентностей.

Відзначимо, що сучасний розвиток технологій зумовив модернізацію засобів фотографування об'єктів та відходу від механічних фотоапаратів та перехід на цифрову зйомку, що в свою чергу висуває нові вимоги щодо формування художньо-графічної компетентності майбутніх фотохудожників у КНР. Відповідно, використання комп'ютерних технологій при формуванні художньо-графічної компетентності майбутніх фотохудожників, має на увазі не тільки отримання навичок роботи з комп'ютерною графікою, але і набуття спеціальних навичок, які безпосередньо не пов'язані з комп'ютерною графікою і комп'ютерним дизайном, оскільки в такій роботі реалізується широкий комплекс компонентів образотворчої грамоти, удосконалюються уміння роботи з композицією і фотографією [1].

Однак, упроваджуючи в освітній процес комп'ютерні технології, слід урахувати ряд проблемних моментів. Наприклад, при навчанні за допомогою комп'ютерних технологій вивчається не жива реальність, а її віртуальні образи, що може привести до спотвореного світосприйняття. До того ж ці образи заздалегідь задаються студенту, а не складаються у нього в результаті виділення з досліджуваного об'єкта того чи іншого аспекту. Звуження досвіду вивчення і відображення живої натури не дозволяє студентові в повній мірі реалізувати свій творчий потенціал. Тому при включенні в процес навчання образотворчому мистецтву комп'ютерних, інформаційно-комунікаційних технологій слід враховувати закони сприйняття і відображення дійсності.

При навчанні студентів в рамках інноваційного напрямку надзвичайно важливо, щоб не була втрачена основа навчання художньо-графічному мистецтву: розуміння закономірностей образотворчої діяльності, оволодіння основами образотворчої грамоти, вміннями вибудовувати композицію, перспективу, вибір гами кольорів для картини, задум графічної роботи тощо. Для Китаю з його глибокими філософськими основами образотворчого мистецтва неприйнятний підхід, застосовуваний в даний час у багатьох західних університетах, в основі якого лежить уявлення про те, що в образотворчому мистецтві головним є самовираження людини, а не професіоналізм в образотворчій діяльності, що дозволяє з найбільшою повнотою висловлювати філософські ідеї і внутрішній світ художника. У той же час методи навчання в рамках інноваційного напрямку повинні бути спрямовані на актуалізацію прагнення студента до творчого самовираження, стимулювати його фантазію, уяву. У цьому контексті перспективною виглядає інтеграція в процес формування художньо-графічної компетентності майбутніх фотохудожників методів психології, наприклад, різного роду тренінгів.

Список використаних джерел:

1. Цзюй Чжаочунь. Дидактические основы обучения студентов изобразительному искусству в системе высшего художественно-педагогического образования России и Китая [Электронный ресурс] / Цзюй Чжаочунь // Современные проблемы науки и образования. – 2014. – № 1; URL: <http://www.scienceeducation.ru/115-11391> (дата обращения: 07.03.2019).

УДК 378.091

Чень Хуейхуей

м. Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ У КНР ТА УКРАЇНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

Професійна підготовка фахівців у вищих навчальних закладах на основі компетентнісного підходу – актуальна проблема в дослідженнях учених останніх років. Це пов'язано з тим, що на сучасному етапі розвитку суспільства виявляється необхідність в якісно новій професійній підготовці педагога, учителя музики не «кабінетного» фахівця-предметника, а універсальної освіченої особистості, здатної до творчості, самореалізації, яка володіє високою культурою, професійною стратегією.

У ході аналізу педагогічних джерел було визначено, що професійну компетентність педагога-музиканта можна розглядати як інтегрований показник ефективності всього освітнього процесу по вихованню педагога-музиканта, складну динамічну систему, яка відображатиме якість педагогічної підготовки фахівця у ЗВО і передбачає відповідність фахівця вимогам музично-педагогічної професійної діяльності [1].

Для нас важливим є твердження про те, що домінуючим блоком професійної компетентності вчителя є його особистість, у структурі якої

виділено: мотивацію особистості (спрямованість особистості та її види); властивості (педагогічні здібності, характер і його риси, психологічні процеси і стани особистості); інтегральні характеристики особистості (педагогічна самосвідомість, індивідуальний стиль, креативність як творчий потенціал) [1].

Найважливіше завдання, яке стоїть перед педагогами вищої школи – знайти ефективні умови для підготовки майбутнього фахівця до практичної діяльності. Вища музично-педагогічна освіта вже сьогодні націлена на формування адекватних та актуальних, у найближчому майбутньому, образів професії педагога-музиканта, вносять серйозні корективи в уявлення студентів про тенденції розвитку світового музично-культурного співтовариства і зміні професійних орієнтирів, визначає ключові компоненти в змісті професії педагога-музиканта, орієнтує студентів на розвиток інтеграційних умінь і навичок, поліфункціональність їх професійної діяльності.

Виходячи з того, що пріоритетним структурним компонентом професійної компетентності є особистість учителя з його спрямованістю, то сенс праці вчителя можна позначити як цінність, а в якості критеріїв оцінки професійної компетентності можна виділити ціннісні орієнтації педагога. Дане твердження ґрунтується на тому, що цінності – це усвідомлений і прийнятий людиною сенс її життя, а діяльність, яка є складовою професійної компетентності, являється втіленням того, що становить для людини цінність. Формування здібностей майбутнього вчителя до реалізації ціннісного ставлення до професії, до своєї трудової діяльності стає фактором досягнення мети музично-педагогічної освіти. Все це обумовлює важливість формування професійної компетентності студентів-музикантів у контексті їх майбутньої творчості та цінність фахової діяльності.

Розглянувши питання, пов'язані з формуванням професійної компетентності педагогів-музикантів зосередимо увагу дослідження на

порівнянні професійної підготовки майбутніх фахівців музичної справи в Україні та КНР.

Перш за все потрібно відзначити принципову відмінність між ЗВО музичного спрямування у КНР та Україні. Так, у Китаї студенти отримують не тільки професійні знання, але й багато часу присвячують вивченню комуністичної філософії, щоб після закінчення ЗВО стати не тільки дипломованими фахівцями, а й гідними громадянами комуністичного Китаю. Таким чином, освіта переслідує не тільки професійні, а й ідеологічні та світоглядні цілі. На противагу китайському підходу в Україні студенти отримують більш професійно-спрямовані знання розраховані перш за все на професійну реалізацію.

У структурі освіти майбутніх педагогів-музикантів в КНР і Україні існують й інші відмінності. Наприклад, в Україні підготовка музикантів проходить у педагогічних та музичних інститутах (консерваторіях). Хоча не всі випускники прагнуть до педагогічної роботи, однак в українських закладах музичної освіти в програму включені обов'язкові предмети: педагогіка, психологія, методика, педагогічна практика. Якщо музикант хоче працювати в консерваторії, то для цього йому потрібно бути кандидатом наук або навчатися в аспірантурі. Крім того, інший яскравою особливістю підготовки майбутніх музикантів в Україні є її нормативний характер, тобто в навчальних закладах одного типу зміст навчання майже однаковий. Для освіти затверджений державний стандарт, що гарантує приблизно однаковий рівень підготовки в різних регіонах України.

А в Китаї на сьогодні поряд з консерваторіями і музичними ЗВО, що дають професійну підготовку, яка відповідає цілям формування педагога-музиканта, існують і ЗВО, які дотримуються традиційної моделі, яка фактично ігнорує специфіку педагогічних відділень і факультетів. Там в центрі навчання стає практичне оволодіння професійними вміннями, а педагогіка і методика викладання, разом з іншими теоретичними предметами, виявляються на положенні другорядних дисциплін.

Список використаних джерел:

1. Макарова С. В. Формирование профессиональной компетентности будущего педагога-музыканта в процессе обучения в концертмейстерском классе на основе педагогической поддержки (итоги формирующего эксперимента). *Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Гуманитарные науки*, (4 (36)), 197-205.

УДК 378.091.3

Чень Цзін

м. Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ШКІЛ В КНР ЗАСОБАМИ НАРОДНИХ ТАНЦІВ

У наш час Китайська Народна Республіка є країною, яка стрімко розвивається та все більше інтегрується в систему міжнародних відносин. Процеси інтеграції охоплюють дедалі більшу кількість людей у всьому світі, які цікавляться китайською національною традицією народних танців. Дані процеси породжують нові можливості для інтеграції народної китайської хореографії у світову культурну скарбницю. Однак ці позитивні інтеграційні процеси не завжди можуть бути ефективно реалізовані в силу певних соціально-культурних та інших причин, які обмежують можливості соціальної та культурної взаємодії людей різних культур і країн.

Педагогічні традиції хореографії надзвичайно багаті в кожній культурі, що має свої національні форми танцювального мистецтва. Навчання мистецтву танцю пов'язане з реалізацією різноманітних педагогічних рішень, відповідних до даної національної форми. Відзначимо, що в кожній культурі протягом усіх століть її існування танець розвивався не тільки як художньо-

естетична система виразних засобів, але і як система виховання танцівників і як засіб формування відповідних знань та умінь.

Шлях пізнання основ національного танцю є довгим і трудомістким процесом. Пізнання основ танцю відбувається послідовно і поступово, при свідомому і вдумливому засвоєнні всіх правил і естетичних норм. Спочатку вивчаються найпростіші елементи руху, потім рухи в чистому вигляді, після чого учні виконують безліч танцювальних комбінацій різного рівня складності. Поступово у майбутніх танцівників виробляється сила м'язів, вміння координувати рухи, з'являється виразність виконання танцю. З кожним роком учні навчаються виконувати більш складні технічні елементи, прискорюється темп виконання рухів, збільшується обсяг пройденого матеріалу.

У методиці викладання національного танцю в Китаї існують послідовні етапи освоєння танцювального матеріалу відповідно до вікових особливостей учнів, з урахуванням їх розвитку в процесі навчання і виховання.

Майже 90% учнів національної класичної школи має низку якостей, які включають не тільки специфічну танцювальну техніку, координацію, витривалість, але і знання всіх канонічних творів. Учні мають багату уяву, вміють створювати образ танцю, зберігати традицію і можуть виступати у ролі наставника в майбутньому, що є дуже важливим для розвитку їх соціальної компетентності.

Важливо відзначити, що школи в Китаї працюють по п'ятиденному режиму. Через велике навантаження навчальний день розділений на дві частини. У першій половині дня діти вивчають основні предмети: китайську та іноземну мови, математику, які в розкладі щодня. Далі діти до 14 години можуть відпочити і пообідати, а потім продовжити навчання. У другій половині дня учні в китайських школах вивчають другорядні предмети: співи, праця, фізкультуру та малювання. А ще факультативи та домашнє завдання, яке діти встигають зробити тільки о 10-11 годині вечора. Китайські

учні лягають спати лише до 23-24 години. Важливим елементом розвитку соціальної компетентності учнів є те, що кожного понеділка вранці в школах Китаю здійснюють підняття державного прапора, як акт патріотизму, тому що китайський народ пишається своєю країною і прагне з раннього дитинства прививати підростаючому поколінню любов і повагу до Батьківщини. У той день всі школярі ходять у шкільній формі.

Першим носієм розвитку національних традицій хореографії Китаю є класичний танець, який спирається на глибокий філософський зміст. Протягом тисяч років цей культурний феномен розвивався самостійно й поступово оформився в абсолютно самобутню національну традицію хореографії, яка має власні принципи трансляції свого змісту. Тому педагогічні основи національної традиції хореографії Китаю є складним і глибоким предметом дослідження.

Педагогіка китайської хореографії є нерозривною єдністю педагогічних основ і художньої творчості, яка вбирає у себе зв'язки мистецтва, навчання і виховання. Навчання танцю пред'являє високі вимоги до здібностей і можливостей майбутнього виконавця, а дослідження педагогічних основ національної традиції хореографії дає можливість виявити ефективні напрацювання даної системи з метою їх зміцнення і розвитку в контексті соціального розвитку особистості учня.

Дослідження педагогічних основ розвитку національних традицій хореографії Китаю має особливе значення для теорії та історії педагогіки, оскільки воно здатне показати чинники становлення автентичних умов і методів передачі майстерності, розвитку цілісного виду мистецтва хореографії в контексті передачі досвіду художньої творчості. Слід зазначити, що традиція національної хореографії в Китаї у багатьох своїх аспектах досягла досконалості, але змінюється соціокультурна ситуація й висуває нові вимоги до її педагогічних основ.

Важливо відмітити, що з 1 вересня 2008 року народні танці стали обов'язковим предметом у китайській народній школі, це підкреслює їх важливість у процесі розвитку особистості учнів.

Таким чином, виражений етнічний характер педагогічної традиції національного танцю Китаю визначає високу значущість і цінність етнопедагогічного вектора розвитку учнів, так як в китайському національному танці яскравим, очевидним чином виражені культурна специфіка, ментальність і дух китайського народу, його філософія і ставлення до передачі досвіду та знань. Фактично, традиція китайського національного танцю – це показовий зріз китайської педагогіки, і в способах трансляції основ його виконання укладено сутнісний сенс традиціоналізму китайської культури, вираженого в ідейній спадщині Конфуція або Сун-цзи, одягнувшись в слово моральні і філософські коріння китайського народу.

УДК 378.147-057.875

Чепурко І. П.

м. Харків, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ KEYС-МЕТОДУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

В останні роки дуже вагомих змін та подальшого розвитку набуло реформування вищої медичної освіти. Традиційно вищу медичну освіту в Україні здобували іноземні студенти із багатьох держав Близького Сходу, Африки, Середньої Азії тощо. Але в останні роки значно зросла кількість іноземних студентів медичного профілю завдяки можливості навчатися англійською мовою.

Актуальним питанням стає поряд із вільним володінням вітчизняними викладачами іноземною мовою, й модернізація всього освітнього процесу

шляхом впровадження інноваційних технологій навчання. Серед інноваційних технологій останнім часом у вищій медичній освіті активно поширюються кейс-технології, які поєднують моделювання майбутньої професійної діяльності (використання ситуаційних завдань) та інтерактивні форми навчання. Основна мета даної роботи полягає у визначенні особливостей застосування кейс-методу в навчанні англомовних студентів медичного напрямку.

Кейс-метод або метод кейс-стаді (від англійського *case* – випадок, ситуація) – це метод активного аналізу конкретної ситуації, що оснований на навчанні шляхом вирішення завдань-ситуацій (вирішення кейсів). Кейс – це події, які реально відбулися в певній сфері діяльності і є основою для проведення обговорення в академічній групі під керівництвом викладача. Кейс-метод вперше був запропонований в Гарвардському університеті наприкінці XIX століття, повільно почав поширюватися у вищій бізнес-освіті з 20-х до 50-х років XX століття. З того часу і до наших днів цей метод завоював популярність у всьому світі для різних напрямів підготовки студентів. Метод кейс-стаді заснований на моделюванні ситуації або використанні реальної ситуації з метою аналізу даного випадку, виявлення проблем, пошуку альтернативних методів вирішення та прийняття оптимального вирішення проблеми. Мета методу кейс-стаді – поставити студентів у таку ситуацію, коли їм необхідно буде прийняти рішення [1].

При підготовці кейсів у якості завдань можуть бути представлені прикладні справи, ілюстративні навчальні ситуації, цифрові дані, ситуації з формування проблем тощо. Кейси можуть навчати аналізу й оцінці, виробляти навички прийняття рішення, описувати концептуально проблему та її розв'язання. Бажано, щоб інформація подавалась за допомогою таблиць, графіків, відеофрагментів, мультимедійних презентацій. Проте це не має бути простим описом ситуації або сухими даними. Факти повинні комбінуватися так, щоб студенти могли потрапляти в реальну професійну ситуацію й дискутувати. У процесі дискусії увага концентрується на тому,

яким чином отримано результати, а не лише на демонстрації їхньої цінності [2].

Різноманітні ситуаційні задачі та завдання в медичній освіті використовуються традиційно як спосіб моделювання майбутньої діяльності та формування професійних компетентностей. Безумовно, практичне навчання студентів на клінічних базах – це важливий елемент навчального процесу майбутніх лікарів. Але не завжди можливо організувати відповідне практичне навчання, особливо для іноземних студентів. Бар'єром для англомовних студентів є недостатнє володіння українською мовою, інший для них менталітет та національні традиції. Тому кейс-метод із використанням реальних ситуацій є вирішенням даної проблеми. Також метод кейсів ефективний ще й тому, що медична інформація має певну невизначеність та неоднозначність.

Однією з особливостей кейс-методу є його інтерактивна складова. Дана складова важлива для іноземних студентів, бо вони набувають навичок спілкування англійською мовою, яка не є для них рідною. Розвиток комунікативних здібностей, уміння працювати в команді в ході аналізу ситуацій та вироблення оптимального рішення, представлення та відстоювання особистої думки також дуже важливі для майбутнього лікаря.

Кейс-метод сприяє підвищенню ефективності навчального процесу, мотивації до навчання та майбутньої професійної діяльності. Так, студенти 2-го курсу медичного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна у мікрогрупах (2-3 студенти) вирішували та обговорювали ситуаційні завдання з дисципліни «Медична інформатика». Дані кейси були спрямовані на теоретичну складову дисципліни, а саме – використання інформаційних технологій в галузі охорони здоров'я. Студенти мали змогу попередньо ознайомитися з теоретичними питаннями, змістом кейсу, щоб на занятті представити обґрунтоване рішення. Анкетування студентів наприкінці семестру показало підвищення їхньої зацікавленості у навчанні та в майбутній професії, також

покращилось відвідування занять студентами та їх загальна підготовка з дисципліни.

Таким чином, використання кейс-методу в навчальному процесі студентів-медиків сприяє розвитку аналітичних, практичних, творчих, комунікативних, соціальних навичок, підвищує якість засвоєння навчального матеріалу, мотивацію до навчання та майбутньої професії, сприяє формуванню професійних компетентностей.

Список використаних джерел:

1. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.
2. Aronson L. Twelve tips for teaching reflection at all level of medical education // Med. Teacher. — 2011. — Vol. 33 (3). — P. 200-205.

УДК 378.015.3
Шведова Я. В.
м. Харків, Україна

УМІННЯ ВЧИТИСЯ ЯК ВАЖЛИВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА

Однією з головних особливостей інформаційної епохи є те, що основним суспільним ресурсом стають знання та інформація. З часів Архімеда об'єм знань зріс в 10^{30} разів і продовжує зростати з кожним днем. У контексті модернізації вищої освіти особливого значення набуває формування компетентності, яка визначається вмінням студента здобувати знання, та на їх основі розв'язувати проблеми різної складності. Компетентнісний підхід повністю узгоджується із фундаментальними цілями

освіти, сформульованими ЮНЕСКО - навчати здобувати знання (учити вчитися).

Професійний світ, у який потрапить студент буде постійно ставити перед ним нові завдання та відповідно, змушуватиме його постійно навчатися, здобувати нові навички, генерувати нові знання та ідеї.

Проблема формування вміння вчитися є однією з основних у педагогіці та психології. Проте звернена вона переважно до школярів (Ю. Бабанський, П. Гальперін В. Давидов, Г.Цукерман, В. Ельконін та ін.).

У нашій країні та в ряді інших вміння навчатися здебільшого розуміється як таке, яким вже володіє студент. Проте, як свідчить наше дослідження, переважна більшість студентів не володіють навичками конструктивного слухання, їм бракує вміння аналізувати, структурувати інформацію, вони не знають, як працювати з великими обсягами матеріалу, як швидше запам'ятовувати, писати конспекти, обирати головне, критично мислити, тобто не володіють повною мірою навичками ефективного навчання. З впровадженням кредитно-модульної системи на самостійне опрацювання відведено близько 60% матеріалу навчальної програми, що ніби повинно стимулювати студентів до самонавчання. Але на практиці відбувається зниження рівня знань студентів вищих закладів освіти, що свідчить про невміння ефективно самонавчатися. Самостійна робота є однією з найважливіших складових організації навчального процесу, проте, як свідчать дослідники, методики її організації ще недостатньо відпрацьовані [1, с.201].

Мета виступу полягає в окресленні шляхів формування у студентів вміння навчатися.

Аналіз проблеми вміння вчитися свідчить про відсутність чіткого визначення цього поняття, зокрема наявності великої кількості термінів, що трактуються як: загальнонавчальні вміння, володіння способами навчальної роботи, рефлексія навчання, навчальна самостійність, саморегуляція навчання, здатність до навчання тощо [2; 3; 4]. Подібна ситуація

спостерігається і за кордоном. У закордонних дослідженнях також підіймається проблема існування досить великої кількості різних термінів, що характеризують поняття близькі до вміння навчатися: метакогнитивное учение (metacognition learning), саморегулируемое учение (self-regulated learning), метаучение (metalearning), научение учению (learning to learn), учебные умения (learning skills) и т.д. [5; 6; 7].

Аналіз наукових джерел дає підстави визначити, що вміння вчитися полягає у володінні способами здійснення діяльності навчання. Це також здатність та готовність оволодівати та оперувати найрізноманітнішою інформацією, продукувати нові знання; намічати цілі, обирати відповідні стратегії для їх досягнення; це свідоме вивчення прийомів, методів та стратегій, формування установок для ефективної організації навчання, збору, обробки, збереження та використання знань; це здатність використовувати здобуті знання, життєвий досвід у різних життєвих контекстах. Вміння навчатися ґрунтується на знаннях своїх можливостей, недоліків та прогалин у знаннях, і коли зустрічається завдання, яке виконати одразу неможливо, то не самоусуватися, а шукати засоби поповнити свої знання новим досвідом, пройти шлях наукового дослідження.

Щоб оволодіти навичками ефективного навчання потрібно знати як працює людський мозок. На превеликий жаль, цьому не навчають студентів у закладах вищої освіти, та у педагогічних у тому числі. А накопичений вже немалий досвід у цьому напрямку (Н. Бехтерева, П.Зінченко, Т. Чернігівська, В.Смірнов, С. Савел'єв, О.Кришталь, Г.Костюк, Дж. Медіна, М.Мерцених, Б.Оклі, тощо). Педагогіка повинна використовувати новітні дослідження нейропсихологів та різноманітні підходи нейронауки при формуванні вмінь ефективного навчання студентів. Шляхи формування вміння вчитися сучасних студентів ми бачимо у наступному: викладачі мають використовувати накопиченні іншими науками знання щодо використання можливостей мозку у навчанні; пояснювати механізми роботи пам'яті, навчати студентів ефективним способам запам'ятовування інформації,

різноманітним способам мислення, найефективнішим способам вивчення складних тем; тому, як правильно поділяти інформацію на невеликі блоки для ефективного запам'ятовування, як опановувати великі масиви знань, як використовувати найпотужніші системи довгострокового зберігання інформації; як не гаяти час; як розпізнати свої сильні сторони; тримати студентів в активній пізнавальній позиції; створювати умови для опанування та самостійного продукування ще неіснуючих знань, розвивати потребу навчатися все життя.

Без вміння вчитися людина не зможе існувати у сучасному інформаційному світі. Вирішення проблеми ми бачимо у створенні відповідних навчальних курсів, спрямованих на формування у студентів вміння вчитися, а також програм, спрямованих на викладачів вищих закладів освіти, щодо оволодіння ними технологіями формування навичок ефективного навчання студентів.

Список використаних джерел:

1. Швець Д.Є., Швець Є.Я. Керованість самостійною роботою студентів як шлях до підвищення якості освіти. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2010. Випуск 41. С. 201-208.
2. Ващенко Л. С. Уміння вчитися – ключова компетентність учнівської молоді сучасного інформаційного суспільства. Інформаційні технології і засоби навчання. 2014. Том 43. №5. С.1-14.
3. Савченко О. Я. Уміння вчитися як ключова компетентність загальної середньої освіти / О. Я. Савченко / Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики // за заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. С. 34-46.
4. Цукерман Г. А. От умения сотрудничать к умению учить себя. Психологическая наука и образование. 1996. № 2. С. 53-81.
5. Пукевичюте В.Ю.Тенденции умения учиться как важной компетенции в современном образовании. Сборник статей: Молодежь, образование, наука: IX международная научно-практическая конференция

студентов, аспирантов, молодых преподавателей, ученых. Пенза: Пензенский ГТУ.2014. 328с.

6. Jackson N. Developing the concept of metaleaming // Innovat. in Educat. and Teach. Intern. 2004. Vol. 41. N 4.

7. Veenman M., Van Hout-Wolters B., Afflerbach P. Metacognition and learning: conceptual and methodological considerations // Metacogn. and Learn. 2006. \bl. 1.

УДК 378.015.311:316

Шведова Я. В., Дзекун Е. И.

г. Харьков, Украина

ПРОБЛЕМЫ ЭЙБЛИЗМА, СЕКСИЗМА И МИЗОГЕНИИ И ИХ РЕШЕНИЕ В РАМКАХ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА В ОБРАЗОВАНИИ

Современное общество является гетерогенным, так как состоит из разнородных субъектов, которые отличаются по гендерным, религиозным, этническим, социально-экономическим, культурным, физическим, интеллектуальным и другим признакам. Студент существует в многонациональном, разнородном пространстве высшего учебного заведения, где часто сталкивается с дискриминацией по ряду вещей. Суть проблемы главным образом состоит в том, что дискриминация в таких случаях ими даже не осознается, а является устойчивой формой для выражения своих мыслей. Однако, мало кто из участников коммуникации задумывается о том, что своими словами могут как-то задеть чувства другого или, более того – повлиять на будущую жизнь.

Одним из фундаментальных вещей для выхода из данной ситуации является образование и воспитание, которое должно быть очищенным от

выражений, казалось бы, повседневных, однако детерминирующих и стигматизирующих современных студентов.

Уровень образованности, особенно в современных условиях, не определяется объемом знаний, их энциклопедичностью. В рамках компетентностного подхода уровень образованности определяется также с позиций толерантности. Понятие толерантности означает уважение, принятие и правильное понимание богатого многообразия культур нашего мира, форм самовыражения и способов проявлений человеческой индивидуальности.

Компетентностный подход в образовании требует от преподавателей и студентов соответствия уже совершенно другим критериям, а именно: терпимости, уважения, принятия отличий, инклюзивности, равенства независимо от пола, цвета кожи, внешнего вида, умения взаимодействовать с людьми других культур, языков и религий.

Несмотря на то, что на сегодняшний день проводится активная реформация школьного, университетского образования - сейчас особенно острыми становятся вопросы о сексизме, эйблизме, эйджизме, мизогинии, лукизме и других феноменах некорректных высказываний как преподавателей, так и студентов. Проблема главным образом состоит в том, что, котируя ситуации, которые стоят за приведенными выше терминами – мы буквально поощряем культуру угнетения и формируем новые поколения с теми же взглядами, которые были присущи прошлым поколениям.

Поэтому необходимо переосмыслить, пересмотреть чистоту изложения материала, внести коррективы для того, чтобы сформировать чистую, более корректную концепцию знаний. В данной статье мы разберем лишь несколько из вышеприведенных проблемных классификаций в высказываниях, а именно: эйблизмы, мизогинии и сексизма.

Эйблизм – это системная дискриминация персон с физическими или ментальными расстройствами. Эйблистская лексика — это использование медицинских терминов или просторечных слов, описывающих заболевания,

расстройства или возможностей для чего либо, кроме описания непосредственно, самого опыта. Очень часто в повседневной речи мы слышим такие слова как «даун», «аутист», «шизофреник», «псих», «инвалид» и прочие, но и на долю не понимаем их истинного значения. Ведь использование данных выражений только укрепляет стереотип о том, что персоны с инвалидностью не автономны, или о том, что персоны с ментальными расстройствами не безопасны [1, р.9].

Используя подобную лексику мы, фактически легитимируем особенности людей, как нечто негативное, и совсем игнорируем тот факт, что они не виноваты в данных проблемах, ведь не вызывали их намеренно. Так, из использования подобной лексики в негативно окрашенном контексте, рождается пренебрежение к людям с особенностями, тем самым, подчеркивая их инаковость, вытесняем из социума. Более того, рождается всеобщая нетерпимость к персонам с особенностями, мы обесцениваем их опыт и влияем на качество их жизни.

Отметим, что суть образования как раз состоит в том, чтобы искоренить подобное пренебрежительное отношение к тем или иным персонам. Ведь, повышая уровень образованности общества через воспитание в садиках, школах, университетах – мы с детских лет можем заложить фундамент терпимости, солидарности и принятия, чтобы впоследствии повысить уровень социализации персон с особенностями, дабы они были настолько же полноправными в своих привилегиях членами общества [2, с. 104-119].

Следующее понятие, которое мы рассмотрим – мизогиния. В сумме своей мизогиния означает презрение или ненависть к персонам с женской гендерной социализацией. Мизогинная лексика – это использование понятий, связанных с укоренившимся предубеждением по отношению к женщинам. Сюда же входит и слатшейминг – практика которая стыдит персон с женской гендерной социализацией за то, что их сексуальная жизнь или внешний вид не соответствуют ожиданиям общества. В целом, данные классификации

являются прямым выражением в риторике, проявляющей себя как сексизм – набора предрассудков, предвзятое отношения к персонам или дискриминация их по признаку пола или гендера. По сути, это предубеждение, негативное отношение или антипатия по отношению к людям определенного пола [3].

Мы часто сталкиваемся с такими высказываниями преподавателей и студентов – «Как все женщины, она...», что формирует в нашем сознании определенный маркер в поведении «всех женщин». То же самое и касаясь мужчин, в фразах, по типу «Как настоящий мужчина он...». Однако это является лишь стигматизацией в отношении, как и женщин, как и мужчин, так и не бинарных персон, которые в последствии детерминирует их поведение. В сущности, исходя из этого, люди сталкиваются с дискриминацией по признаку пола, на основании того, что та или иная девушка в той или иной ситуации повела себя «не как все женщины», или тот или иной парень в той или иной ситуации повел себя «не как настоящий мужчина». Таким образом, используя сексистскую лексику, мы буквально показываем, где место той или иной персоны, другими словами, разделяем людей на «женщин» и «мужчин», отождествляя их с определенным набором качеств, функций, невыполнение которых расценивается, как несоответствие, неправильность. В таких случаях важно понимать, что и женщины, и мужчины, и небинарные персоны – это в первую очередь личности, со своими особенными, одинаково важными наборами характеристик, которые нужно уважать.

Формируя правильную структуру речи, используя правильные качественные выражения – мы тем самым формируем мысль. А когда мы формируем мысль без ненависти, презрения, неодобрения на той или иной почве дискриминации – мы формируем свободное общество, лишённое всех выше перечисленных характеристик. Мы формируем новый тип людей, которые уважают друг друга, поддерживают независимо от своих особенностей.

Список используемых источников:

1. Linton, Simi (1998). *Claiming Disability Knowledge and Identity*. New York: New York University Press. p. 9.
2. *Bailey, Alison*. Privilege: Expanding on Marilyn Frye's "Oppression" // *Journal of Social Philosophy*. – 1998. – Т. 29, № 3. – С. 104-119.
3. Половое (гендерное) неравенство на сайте научно-просветительского журнала «Скепсис». Скепсис. 15 августа 2016. [Электронный ресурс] / Режим доступа: http://scepsis.net/tags/id_116.html

УДК 61:378.147.091.31/.33

Шевченко Н. С., Головки Т. О., Раковська Л. О., Євдокимова Т. В.,
Ржевська О. О., Череднікова Т. Ю., Шлеєнкова Г. О., Кирь'янчук Н. В.,
Кадук Д. Є.
м. Харків, Україна

УПРОВАДЖЕННЯ РІЗНИХ ФОРМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ОКРЕМОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

В теперішній час педіатрія не є найбільш пріоритетною спеціалізацією при виборі спеціальності у студентів медичних університетів. Також при отриманні диплома лікаря загальної медичної практики педіатрія є лише однією з дисциплін в програмі навчання і не завжди включає всі необхідні питання для якісної підготовки майбутнього лікаря-педіатра.

В умовах реформування системи охорони здоров'я в нашій країні необхідність високопрофесійної підготовки лікарів з питань педіатрії та надання медичної допомоги дітям і підліткам набувають все більшої актуальності. Стоїть питання високого рівня освоєння як теоретичних знань, так і практичних навичок для діагностики та лікування дитячих захворювань.

У зв'язку з цим, на кафедрі педіатрії №2 ХНУ ім. В.Н. Каразіна була поставлена задача – розширити можливості підготовки з питань педіатрії. Одним з розроблених методів роботи було проведення педіатричних «майстер класів». Суть їх полягає в тому, що проводиться монотематичне заняття з невеликою групою студентів, що виявляють інтерес до поглибленого вивчення педіатрії. Тематика таких майстер-класів була різноманітною, носила як теоретичний, так і практичний характер. Одні з них були присвячені освоєнню методик проведення окремих лікарських маніпуляцій (наприклад інтубація новонароджених, артропункція, ультразвукове обстеження органів черевної порожнини, ультразвукове обстеження суглобів), інші – поглибленню знань та навичок об'єктивного обстеження дітей з роботою безпосередньо біля ліжка хворого з проведенням навантажувальних тестів, різноманітних функціональних проб. Теоретичні семінари охоплювали підготовку з питань педіатрії, не включених до обов'язкової програми вивчення цього предмета (наприклад диференційна діагностика субфебрилитету у дітей).

Майстер-класи є інтерактивною формою роботи, так як вони забезпечують можливість студента індивідуально брати участь в проведенні тієї чи іншої маніпуляції, працювати з пацієнтом та його батьками один на один біля ліжка хворого. Теоретичні семінари проводяться у вигляді круглого столу з активною участю в дискусіях кожного. Викладач в цьому випадку виступає в ролі консультанта або незалежного експерта.

Важливим є анонсування майбутніх майстер-класів на сайті університету та кафедри. Це дозволяє, з одного боку, студенту спланувати свій час і підготувати питання по темі заняття, що його цікавлять. З іншого боку, анонсування кількості учасників дає можливість викладачеві підготувати необхідну кількість історій хвороби, обладнання, демонстраційний матеріал.

Дана форма роботи викликала особливий інтерес у іноземних студентів, так як мотивація до вивчення педіатрії у них досить висока. Це

підтверджує розширення тем та збільшення кількості таких занять за останні два роки (з 7 в 2017/2018 навчальному році до 20 в 2018/2019 навчальному році). Аналіз поточної успішності показав її поліпшення в цілому по предмету у тих студентів, хто був учасником майстер-класів.

Таким чином, впровадження інноваційних методів роботи в рамках позааудиторної зайнятості дозволяє приділити більше уваги теоретичній підготовці лікаря загальної медицини / сімейного лікаря. забезпечуючи доступ студента до можливості отримання додаткових знань, веде до підвищення його інтересу до предмета і якості його освоєння, мотивує до читання додаткової літератури.

УДК 378: 001.895
Штефан Л. В.
м. Харків, Україна

АВТОРСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ САЙТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО ФАХІВЦЯ

Тенденції розвитку суспільства вимагають невідкладного вирішення проблеми випереджувального розвитку системи освіти на основі інформаційних технологій, створення у країні єдиного освітнього інформаційного середовища. Інформатизація вимагає внесення суттєвих змін у методах та організаційних формах навчання, оскільки на сучасному етапі розвитку освіти педагог має велику кількість ресурсів та інструментів для створення свого Інтернет-представництва і використання його в освітньому процесі. Одним з таких – є авторські педагогічні сайти, які створюються за допомогою систем управління і конструкторів з наданням безкоштовного хостингу або шляхом створення викладачем свого профілю. Однак у вітчизняній освіті існує суперечність між широким використанням

педагогічних сайтів у педагогічній практиці та їх недостатнім застосуванням під час організації самостійної роботи студентів у процесі вивчення навчальних дисциплін. Значення пошуку нових підходів до цієї роботи зростає ще й у зв'язку з тим, що більшість дослідників схиляється до думки, що саме ті знання, які отримані студентами самостійно найбільшою мірою сприяють формуванню професійної компетентності на високому рівні сучасних вимог.

Мета статті полягає у визначенні особливостей проектування авторських педагогічних сайтів для організації самостійної роботи студентів як одного з шляхів формування компетентного фахівця.

Самостійна робота студентів – це діяльність, в якій мотивацію, вимоги та її цілі визначає викладач, а способи реалізації, послідовність виконання, строки та способи самоконтролю обирає сам студент. На сьогодні існує декілька перспективних напрямів вирішення питань організації самостійної роботи студентів на основі інформаційних технологій. Одним із сучасних засобів, які дозволяють реалізувати ці запити є авторські педагогічні сайти (І. Дубинський, В. Кухаренко, В. Олійник, Н. Сиротенко та інші).

Найбільш точно сутність такого сайту встановлено С. Матвєєвою, яка визначає його як гіпертекстове утворення електронної комунікативної діяльності (твір), що перебуває у постійній динаміці та є реалізованим у сукупності взаємозалежних (тематично, семантично, інтенціонально, фізично) веб-сторінок [1, с. 4]. Такий сайт надає можливість проектувати навчально-виховний процес; розміщувати власну візитівку викладача, систематизувати та оприлюднювати його роботи; розміщувати інформацію зі своєї дисципліни з можливістю коментування; спілкуватися зі студентами та обговорювати проблеми в одному просторі за різними темами; публікувати книги, статті, матеріали конференцій, що можуть бути корисними як для студентів, так і для колег.

Аналіз літератури (І. Адамова, М. Жалдак, М. Моїсєєва) дав можливість виокремити дві основні характеристики авторського

педагогічного сайту, а саме його актуальність та ефективність. Адаптуємо їх до вимог нашого дослідження.

Актуальність сайту визначається необхідністю створення сучасного освітнього середовища з широкими можливостями організації управління самостійною роботою студентів.

Ефективність і практична значущість педагогічного сайту полягають в систематизації і раціональному поданні усього навчального матеріалу, перспективної наочності, доступності ресурсів, що допомагає оптимально регулювати процес організації самостійної роботи студентів.

У колі нашої уваги була навчальна дисципліна «Філософські основи освіти», яка вивчається на п'ятому курсі у процесі підготовки магістрів в Українській інженерно-педагогічній академії. Авторський педагогічний сайт було створено автором статті сумісно зі студентами для забезпечення комплексної інформаційної підтримки самостійної роботи з цієї дисципліни.

Робота над сайтом дисципліни почалася з проектування. Проектування – це основний етап у створенні сайту, під час якого визначаються його цілі відповідно до цільової аудиторії та її потреб, що дозволяє визначити те, як сайт буде виглядати та функціонувати. Якісно спроектований сайт повинен мати чітку і зрозумілу для студентів інформаційну структуру, яку можна змінювати і доповнювати в міру наповнення сайту новими матеріалами. При створенні сайту нами були пройдені такі етапи, як проектування, вибір електронної платформи, наповнення сайту інформацією та його супровід. Технічною основою його розробки став сервіс Mozello.

Структурно головне меню сайту складається з таких блоків, як «Головна сторінка»; «Матеріали дисципліни (посібник, презентації до лекцій)»; «Філософія у персоналіях»; «Відеофайли»; «Фільми»; «Словник з візуальними образами»; «Форма зв'язку», «Актуальні новини»; «Про авторів». Експеримент з втілення сайту лише розпочато, але вже перші опитування та анкетування студентів показали їх позитивне відношення до такої форми організації самостійної роботи, дозволили зафіксувати позитивні

зміни у мотиваційних процесах та якості навчальної діяльності. Подальші дослідження буде спрямовано на удосконалення дизайну сайту, його змістовного наповнення та завершення експериментальної роботи.

Список використаних джерел:

1. Матвеева С. А. Сайт як жанр інтернет-комунікації (на матеріалі персональних сайтів учених) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.15 «Загальне мовознавство». Донецьк, 2006. 21 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Gintaras Januzis – DDS, DMS, PhD, Department of Maxillofacial Surgery
Medical Academy of Lithuanian University of Health Sciences

Альсадун Мунтасір Асаад – аспірант УПА.

Ахмад Гарибо Гарибо – д. філософських наук, професор Алеппо університету.

Балюк Аліна Сергіївна – студентка факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Банделет К. О. – студентка філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Берднік Поліна Геннадіївна – к. технічних наук, доцент кафедри природничих дисциплін Навчально-наукового інституту міжнародної освіти.

Бондаренко Анна Юріївна – студентка факультету іноземних мов ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Боченко О. В. – старший викладач кафедри педагогіки факультету психології Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

Брославська Галина Михайлівна – к. пед. н., старший викладач кафедри математики та фізики КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Бурдаєв Володимир Петрович – к. фізико-математичних наук, старший науковий співробітник ХНЕУ імені Семена Кузнеця.

Вакуленко Анастасія Ігорівна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Ван Цзін І. – аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Вигранка Т. В. – старший лаборант кафедри педагогіки факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Власенко Кристина Олегівна – студентка соціологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Вороніна В. А. – студентка факультет іноземних мов ХНУ імені В. Н. Каразіна

Герасимова Анна Сергіївна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Гнатченко Наталія Віталіївна – завідувач навчально-методичним кабінетом КЗОЗ «Харківський обласний медичний коледж».

Головко Тетяна Олексіївна – кандидат медичних наук ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Давиденко Тетяна Володимирівна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Дзекун Євгенія Іванівна – студентка філософського факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Дмітрієв Святослав Станіславович – студент ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Домнічева Лілія Олександрівна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Доценко С. І. – доктор технічних наук, доцент Український державний університет залізничного транспорту

Друганова О. М. – д. пед. н., професор кафедри педагогіки факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Єсіпова Ольга Олександрівна – аспірантка УІПА.

Жорновникова Оксана Анатоліївна – д. пед. н., доцент ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Землін Юлія Сергіївна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Зуєв Ігор Олександрович – к. психол. н., доцент кафедри загальної психології ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Ільвакова Алла Олегівна – студентка факультету іноземних мов ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Карпова Л. Г. – к. пед. н., доцент, директор Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації

Комишан Анатолій Іванович – к. пед. н., доцент, в. о. зав. кафедри педагогіки факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Коркішко Олена Геннадіївна – к. пед. н., доцент ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Короп Анастасія Олегівна – студентка соціологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Кравченко Ганна Юріївна – д. пед. н. ХНЕУ імені Семена Кузнеця.

Крейдун Надія Петрівна – к. психол. н., доцент, декан факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Кузнецова Ірина Василівна – доцент кафедри іноземних мов ХНМУ.

Кудасва Олена Олександрівна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Кулакова Інна Сергіївна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Лутаєва Тетяна Василівна – к. пед. н., доцент кафедри педагогіки ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Лю Чан – аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Майковська Вікторія Ігорівна – к. пед. н., Харківський торгівельно-економічний інститут Київського національного торгівельно-економічного університету.

Манойло Ірина Семенівна – старший викладач кафедри педагогіки факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Мартиненко Іван Іванович – к. пед. н., доцент ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Мацак Ярослава Олегівна – студентка філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Мінська Марина Сергіївна – студентка філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Мозгова Тетяна Петрівна – д. мед. н., професор ХНМУ.

Наливайко Наталія Анатоліївна – к. пед. н., викладач ХНМУ.

Наливайко О. О. – к. пед. н., старший викладач кафедри педагогіки факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Невзорів Роман Вікторович – старший викладач ХНУПС імені Івана Кожедуба.

Невосіна Олена Анатоліївна – к. психол. н., доцент, заступник декана факультету психології з навчальної роботи ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Негода Ліна Олегівна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Овсяннікова Ганна Валеріївна – викладач кафедри іноземних мов ХНМУ.

Овчаров Олександр Володимирович – к. техн. н., доцент ХНУПС імені Івана Кожедуба.

Оленчук Олена Валентинівна – викладач КЗОЗ «Обласний медичний коледж».

Онипченко Павло Миколайович – к. пед. н., доцент ХНУПС імені Івана Кожедуба.

Панасенко Елліна Анатоліївна – д. пед. н., професор кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Панфілов Юрій Іванович – к. психол. н., доцент, начальник методичного відділу НТУ «ХП».

Пінчук Ірина Олександрівна – к. пед. н., докторант, старший викладач кафедри теорії і методики початкової освіти ГНПУ імені Олександра Довженка.

Пісклова Поліна Валеріївна – студентка факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Пономарьов Олександр Семенович – к. техн. наук, професор НТУ «ХП».

Попенко Наталія Володимирівна – фахівець I категорії ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Почуєва Ольга Олексіївна – к. пед. н. ХНЕУ імені Семена Кузнеця.

Раковська Альона Сергіївна – аспірантка УІПА.

Резніченко Ганна Ігорівна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Рибалко Людмила Сергіївна – д. пед. н., професор кафедри педагогіки факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Рудакова Ольга Володимирівна – викладач Коледжу НФаУ

Рудакова Олена Іванівна – старший викладач Коледжу НФаУ.

Рябушенко Орина Ігорівна – студентка факультету іноземних мов ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Ряпухін Віталій Миколайович – к. техн. н., доцент, професор кафедри проектування доріг, геодезії і землеустрою ХНАДУ.

Саркісян Гор Саркісович – асистент кафедри проектування доріг, геодезії і землеустрою ХНАДУ.

Саяпіна Світлана Анатоліївна – д. пед. н., доцент ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет.

Селегень Марина Валентинівна – викладач вищої категорії, Харківський машинобудівний коледж.

Синовець Оксана Сергіївна – асистент кафедри проектування доріг, геодезії і землеустрою ХНАДУ.

Старченко Наталя Юріївна – студентка філософського факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Сунь Цзінцю – аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Тань Сяо – аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Твердохліб Тетяна Сергіївна – к. пед. н., докторант ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Тєняєва Анастасія Олегівна – студентка ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Тінькова Дар'я Сергіївна – аспірантка кафедри математики та методики навчання математики ЧНУ імені Богдана Хмельницького.

Умеренкова Кароліна Максимівна – студентка факультету іноземних мов ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Фоменко Галина Романівна – к. техн. н., старший науковий співробітник, доцент кафедри проектування доріг, геодезії і землеустрою ХНАДУ.

Цветкова Ганна Георгіївна – д. пед. н., професор кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти та дитячої творчості НПУ імені М. П. Драгоманова.

Цзі Іпін – аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Чень Хуейхуей – аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Чень Цзін – аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Чепурко Ірина Петрівна – к. техн. наук, доцент кафедри педагогіки та методики професійного навчання ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Череднікова Т. Ю. –

Шамрай Ганна Романівна – студентка факультету іноземних мов ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Швачка Дарина Вікторівна – студентка філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Шведова Я. В. – к. пед. н., доцент кафедри педагогіки факультету психології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Шевченко Наталія Станіславівна – доктор медичних наук ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Штефан Людмила Володимирівна – д. пед. н., професор УПА.

Яворовська Любов Миколаївна. – к. психол. н., доцент, заступник декана факультету психології з наукової роботи ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ
КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

Українською, англійською, російською мовами

